

Özgür Halk

Yıl: 3 Sayı: 17 15 Mart 1992

Aylık siyasi-kültürel dergi

8.000.- TL (KDV dahil)

Bütün İktidar HALK MECLİSLERİNE!

**Türkiye Soluna Yönelik Eleştirel
Değerlendirme ve Tüm Devrimcilere Çağrı**

SES
Basın Yayın Ticaret

Adına sahibi
Rıza ERDOĞAN

Yazı İşleri Müdürü
Süleyman ALTUN

YÖNETİM YERİ

Piyerloti Cad. No: 47-49 Kat: 4
Daire: 11

Çemberlitaş-İstanbul
Tel: 516 20 40

DAĞITIM ve İRTİBAT
BÜROLARI

Diyarbakır Bürosu

İnönü Cad. Eğri Sok. Ayyıldız Apt.

Kat: 3 Diyarbakır
Tel: 9-831-451 22

Ankara Bürosu

Necatibey Cad. No: 80/10

Kızılay-Ankara

Tel: 9-4-231 97 33

İzmir Bürosu

1362 Sok. No: 12-103

Mutlu İşhanı Çankaya- İzmir

Tel: 9-51-254 696

Adana Bürosu

Alimünif Cad. Büyük Adana İşhanı

Kat: 4 No: 30

Tel: 9-71-196 097

Bursa Bürosu

Basak Cad. Eser İşhanı

Kat. 5. D. 21

Batman Bürosu

Batman İşhanı 15. Cad. Kat: 2

Van Bürosu

Küçük Camii civarı Yeni Çarşı

No: 12

Ergani Bürosu

Kemaliye Mah. Ziya Gökalp Cad.

Bozkurt Pasajı Kat: 2 No: 11

Ağrı Borusu

Valikonağı Cad. Bülbül sok. No: 37

Tel: 9-027-164 73

Kartal Bürosu

İstasyon Cad. Betka İşhanı

B. Blok No: 12/9

Kartal

Baskı

Metinler Matbaacılık Ltd. Şit.

ABONE KOŞULLARI

Yurtiçi

6 aylık: 40.000.-TL

1 yıllık: 80.000.-TL

Rıza Erdoğan adına T. İş bankası

Çağaloğlu Şubesi

Hesap No: 268652

Yurtdışı

6 aylık: 25.-DM

1 yıllık: 50.-DM

Rıza Erdoğan Adına Ziraat Bankası

Beyazıt Şubesi

Hesap No: 300-35943-8

SUNU

17. Sayımız çıkarken halkımız Newroz bayramını kutlamaya hazırlanıyor. Newroz'a hazırlanma aynı zamanda kutlanma anlamına geliyor. Halkın kendi demokratik iktidarını kurma çabalarını bu noktada yoğunlaştırması tarihimizde iktir diyebiliriz. İlk olması dolayısıyla ve yüce özgürlük idealinin gerçekliği olması itibarı ile daha sorumlu, daha kararlı bir çabayı gerekli kalıyor.

Son iki üç aylık dönemde gelişmeler oldukça hızlı, tartışılan konular herkesi heyecanlandırarak, eyleme sevk edecek düzeydedir. Özellikle TC açısından politika tam bir labirent olmuş, içinde çıkılması zorlaşmıştır. Düşündükleri, planladıkları şeyler çoğunlukla uygulamaya koyamıyor. Mil-İtvekilerinin Kürdistan'a gidişi yoğun bir bombardımandan sonra oldu. Önce Botan bombalandı. Peşinde halkla bağ geliştirmeye çalıştılar. Bu büyük bir ikiye bölme hareketi. Birilerinin gereken cevabı vermesi gerekiyordu. Bu cevabı da halk verdi.

Devletin soykırım tehditlerinden sonra Güney Kürdistan'a yönelik hava saldırılarına yeniden başlandı. Botan'dan sonra Behdınan'ın bobalanması bir tesadüf değildir. Bu bombalama Mesut Barzani'nin ziyareti sonrasında gerçekleşti. Barzani'nin "isterseniz Behdınan'ı işgal edin" türü söylemi tüm basında ve TV'de çıktı. Bu aşiretçi feodal önderlikle sömürgeçiliğin açık işbirliğini gösteriyor. Halkımızın özgürlük hareketini bozma çabaları bizzat halk tarafından boşa çıkarılacaktır.

Bu konularla ilgili geniş yorumları dergimizin iç sayfalarında bulabilirsiniz.

Zonguldak'daki ölüm! bir kez daha gösterdi ki Türkiye burjuvazisi insan yaşamına zerre kadar önem vermiyor. Maden ocakları Hitit devrinin teknikleri ile çalışıyor. Bu ise işçiler için her zaman sadece ölüm getirdi. Türkiye halkının ve Türkiye proletaryasının yaşamı yeni "Zonguldak ve Botan" elele sloganlarında ve bu sloganların yaşama geçirilmesindedir. Aksi halde Türk halkı için özgür ve demokratik bir yaşamın koşulları yoktur.

Bu sayımızda Dünyadaki Halk Meclisleri girişimleri ve karakterleri üzerine bir çalışma var. Ayrıca Türkiye solunun değerlendirmesi ve önündeki görevler üzerine bir eleştirel yazımız var.

Ali Fırat'ın "Devrimci mücadelede önderlik gerçeği ve sorunları" başlıklı yazısı ile "Kadın ve aile sorununa doğru devrimci yaklaşım" başlıklı yazıların devamını bulacaksınız. Devrimci kişiliğin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi için mutlaka okunması gereken yazılar olarak görmek ve değerlendirmek gerekir.

Yazarımız İsmail Beşikçi'nin DGM'ye sunduğu savunmalardan birini yayınlıyoruz. Beşikçi hoca resmi söylemi, resmi tarihi ve düzeni yargılamaya devam ediyor.

18. Sayıda buluşmak dileğiyle...

Özgür Halk Aylık Siyasi-Kültürel Dergi

Piyerloti Cad. 47-49 Kat: 4 D. 11 Çemberlitaş/İstanbul

ABONE KARTI

Yurtiçi

6 aylık: 40.000.-TL

1 yıllık: 80.000.-TL

Yurtdışı

6 aylık: 25.-DM

1 yıllık: 50.-DM

Adı Soyadı: .....

Adresi: .....

Lütfen, derginizin kesilmemesi için abone kartının fotokopisini çektirerek gönderiniz.

İÇİNDEKİLER

NEWROZ'A WE PİROZ BE!	4
NEWROZ YAKLAŞIRKEN DEVRİMCİ ATILIM BEKLENTİLERİ REJİMDE "BAHAR SENDROMU" TELAŞINI ARTTIRIYOR!	5 - 10
TÜRKİYE SOLUNA YÖNELİK ELEŞTİRİSEL DEĞERLENDİRME VE TÜM DEVRİMCİLERE ÇAĞRI	11 - 26
DEVRİMCİ MÜCADELEDE ÖNDERLİK GERÇEĞİ VE GELİŞİM SORUNLARI - 3 Ali FIRAT	27 - 38
BİR "ULUSAL MECLİS" GİRİŞİMİ ve NİTELİĞİ ÜZERİNE Devran SOLMAZ	39 - 45
ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİNDE SOMUTLAŞAN BÜYÜK ÖZGÜRLÜK HAMLESİ, KADIN VE AİLE SORUNUNA DOĞRU DEVRİMCİ YAKLAŞIM - 2 Ali FIRAT	46 - 60
"BİZ KÜRT KADINLARI ŞİMDİYE KADAR HAYATIN HER ALANINDA HEP ARKADAYDIK, ARTIK ÖN SAFLARDA YERİMİZİ ALALIM."	61 - 63
"KÜRT SORUNUNUN GELDİĞİ AŞAMA, ARTIK İKİYÜZLÜ DÜŞÜNCELERİ KOLAYLIKLA DEŞİFRE EDEBİLMEKTEDİR."	64 - 66

**DÜNYA DEVRİM TARİHİNE
AYDINLIK BİR SAYFA AÇAN
YURTSEVER HALKIMIZIN
21 MART
NEWROZ BAYRAMINI
KUTLUYOR ZAFERLE
TAÇLANDIRACAĞIMIZ
YENİ GÜNLER / NEWROZ'LAR
DİLİYORUZ.**

**YURTSEVER KADINLAR DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ**

NEWROZ'A WE PÎROZ BE!

Ölümcül alevler Sarmışken Dehak'ın Ninova'sını, dağların doruklarında mağrur ve gururla baktı Ninova'ya son kez Demirci Kawa ve Med halkı.

O medler ki, bir daha unutmayacaklardı asla. Dehak'ı ve onu adeşlerde boğup, kendilerine alevlerle aydınlanmış bir ülkeyi sunan Demirci Kawa'yı...

Alevlerin Medlere ve bütün Ortadoğu halklarına sunduğu Özgürlük, ateş şahsında her yılın 21 Mart'ında dağların en yüce doruklarında bir daha sönmemek üzere yakıldı ve güçlendirildi.

Özgürlüğü ve bağımsızlığı yaşam biçimi olarak benimsemiş olan Kürtler, ateşe ve özgürlüğe karşı varolan tutkularından hiç birşey kaybetmeden bin yıllarca yaşadılar. Ancak Medlere öldürücü karanlığı reva gören Dehaklar hiç mi hiç eksilmedi Kürtlerin başında. İşte bu Dehak'ların en azgın ve kudurgan dönemini yaşadığı, Kürt halkını karanlığa boğduğu bir dönemde, Demirci Kawa'nın çocukları Diyarbakır zindanlarının zifiri karanlıklarında başkaldırıp, ateşe koştu- lar.

Bu sefer elinde örsüde yoktu ama bu çağdaş Kawa Mazlum Doğan idi. Canını kav yaptı ve üç kibrit çöpü ile aydınlığa boğdu Med ülkesini ve artık her Newroz'da Zekiye Alkanlar ve nice çağdaş Kawa'lar bedenleriyle harlandırıldılar Newroz ateşini.

Uluslararası ırkçılığa ve sömürgeçliğe karşı mücadele günü olarak da kutlanan 21 Mart, ülkemiz özgülünde ise "Ulusal Kahramanlık Haftası" olarak kutlanmaktadır.

Yolumuzu aydınlatan Çağdaş Kawa'lar ve Ateşin Çocuklarının izinde hızla ilerleyen halkımızın bu hayati dönemde bayramımızı daha gür alevlerle taçlandırması dileğiyle halkımıza sesleniyoruz: "Bugün ateşle yıkayalım yüzlerimizi."

İyiye, güzele, bahara açılmanın, zulme karşı direnişin gücü olan Newroz tüm Kürt halkına ve Ortadoğu halklarına kutlu olsun.

Newroz Yaklaşırken Devrimci Atılım Beklentileri Rejimde "Bahar Sendromu" Telaşını Arttırıyor!

Bahar yaklaşırken rejimdeki aktivitenin hızı da ciddi bir artış göstermektedir. Türkiye'de bahar beklentisi ve bu çerçevede oluşan yoğun siyasal hareketlilik gündemin en önemli konusu olmuştur. Öyle ki, son bir-iki aylık süreçte sadece Kürt sorununa ilişkin olarak görülmemiş boyutta kararlar, girişimler, tartışmalar ve tedbir üstüne tedbir faaliyetleri ve bahara yönelik oldukça kapsamlı hazırlıklar söz konusu oldu. Bu süreç hâlâ devam ediyor ve yaşanan hızlı gelişmeleri bir bütün olarak ele alıp yorumlamak giderek güçleşiyor.

Sadece son bir aylık gelişmelere baktığımızda Demirel'in ABD gezisinin sonuçlarının tartışılması; CIA-MİT, ABD-Türk Genel Kurmaylıklarının ilişkilerinin işbirliği düzeyinde geliştirilmesi; Barzani'nin ziyareti ve devletin en yetkili kişileriyle görüşmeleri; aydınların İstanbul toplantısı; Kürdistan'da Kontracınayetlerinin görülmemiş boyutta tırmanması; katliam söylenti ve tehditlerinin yaygınlaşması; Kürdistan'da askeri yığınakların arttırılması; SHP, ANAP, DYP, RP ve bağımsız milletvekillerinden 49'unun

"ateşkes" çağrısı ve çözüm önerilerinin gündeme gelmesi; en son yapılan MGK toplantısında "Olağanüstü Hal" uygulamasının dört ay daha uzatılması yönünde ve çeşitli sosyal-ekonomik sorunların çözümü doğrultusunda tavsiye kararlarının alınması; HEP kökenli milletvekillerine "PKK'nin terörist olduğu"na dair açıklama yapmaları için baskı yapılması; özellikle sivil faşist güç odakları eliyle Türk-Kürt düşmanlığı ve çatışmasının giderek gündeme sokulması; her fırsatta dağların bombalanması ve "sınır ötesi" operasyonların düzenlenmesi; 22 milletvekilinin bir heyet şeklinde Kürdistan'ı gezmesi ve Demirel'in başkanlığında ülkeye "şefkat" gezilerini düzenleme planları; Apo'nun tutuklanması ya da katledilmesi durumunda ortaya çıkacak gelişmelerin neler olacağı üzerine tartışmaların sürdürülmesi; Özal'ın İran gezisi, İçişleri Bakanının Suriye'yi ziyaret etme programı ve Suriye, İran, Irak, Almanya gibi ülkelere ilişkin en resmi ağızların yaptığı açıklamalarla Bekaa sorununun her fırsatta işlenmesi; çeşitli uluslararası kuruluşlarının Kürt sorununa ilişkin açıklamaları gibi pek çok

önemli olay gündeme gelmiştir. Açık ki, bütün bunlar son birkaç aydır yaşanan çok önemli gelişmelerdir. Bu gelişmelerin arkasında hiç şüphesiz PKK'nin '92 yılına ilişkin olarak yaptığı büyük hazırlıklar yatmaktadır. Bu hazırlıkların başında ulusal meclis, Botan-Behdinan'a dayalı savaş hükümeti, ulusal ordulaşma gibi devletleşmeye yönelik adımlar gelmektedir. Ve bu hedeflere ulaşmak için PKK'nin yoğun bir savaşı, rejimin deyişiyle büyük bir taarruzu geliştirme durumu vardır. İşte T.C.'nin Kürt sorunu konusunda bunca yoğun bir hareketlilik içine girmesinin temel nedeni budur. Yani TBMM'ye karşı Kürt Ulusal Meclisi'nin gelişmesi, Türk hükümetine karşı bir Kürt savaş hükümetinin doğması, Türk ordulaşmasına karşılık Kürt ordulaşmasının şekillenmesi, rejimi oldukça şoke eden ve karşı tedbirlere iten gelişmeler olmaktadır. Rejimin bütün politikaları da, Kürt tarihinde ügüne değin hiç görülmemiş öltesi kapsamlı bir hamleyi gerçekleştirme düşünmesine, doğrultuda yoğun hazırlık yapmasına ve bu hedeflere ulaşmak için somut pratik adımlar atmasına

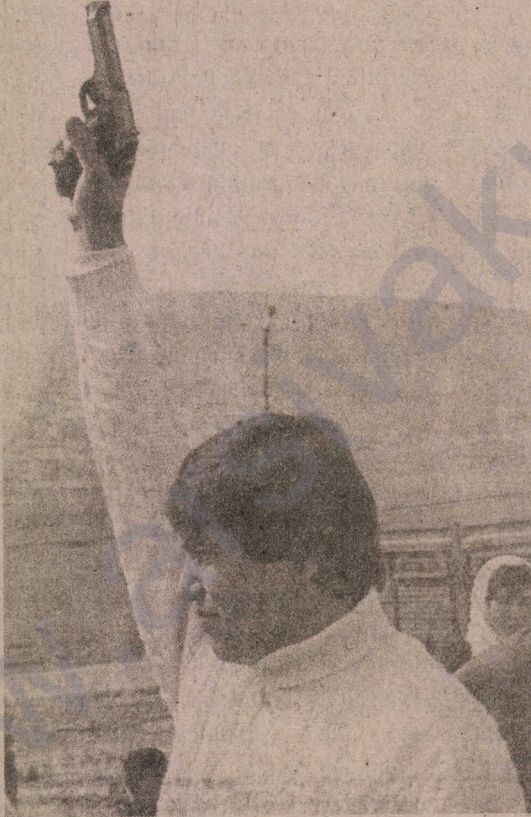

bağlı olarak şekillenmektedir. Bu gerçekleri artık rejimin kendisi de gizleme ihtiyacı duymuyor.

Bu arada, bu gelişmelere paralel olarak hükümetin durumu da giderek netleşmektedir. Başlangıçta "demokrasi", "şefkat" ve "şeffaflık"tan bol bol bahseden ve yaşanan sorunların tek çözüm yolunun demokrasiyi geliştirmekten geçtiğini belirten hükümet ve bu hükümetin en tepedeki yetkilileri, bugün, büyük oranda özel savaş rejimiyle bütünleşerek savaş naraları atmaya ve kendilerini generallerin Kürt politikasına entegre etmeye başladılar. İlk dönemlerde "Kürt realitesini tanıyoruz" diyen hükümet, bir süre sonra bu realitenin altını dolduracak hiçbir ciddi adım atmamış, olağanüstü hal, koruculuk gibi uygulamalara son vermemiş, Kontr-gerilla, Özel-Tim gibi cinayet şebekelerinin artan faaliyetlerine karşı en ufak birşey yapmamış, hatta bunların etkinliklerini destekler tutumlar almış, "terörizme karşı mücadele" adı altında tüm

Kürtleri "terörist" ilan edip halka karşı katliam dahil her türlü kural tanımaz saldırılara zemin hazırlamaya çalışmış ve "demokrasi söylemini dilden düşürmeyen hükümet, özel savaş rejiminin zahı öteden beri sürdürdüğü kirlenmiş savaşa ortak olmanın gerekçesi" "hükümet olmanın sorumluluğu"na bağlayarak iki yüzlüce ve utanmazca bir tutumun sahi-

bi olmuştur. Buna karşın koalisyon hükümetinin giderek bir krizin içine girdiğini görmekteyiz. SHP ve DYP milletvekillerinden küçümsenmeyecek bir grup, hükümetin ve özel savaş rejiminin Kürt sorununun konusundaki politikalarını zorlayacak bir tutum geliştirmektedir. Öyle görülüyor ki, parlamentoda önemli sayıda milletvekilleri Kürt sorunun demokratik bir tarzda çözülmesi amacıyla ve özel savaş rejiminin zor ve şiddete dayalı politikaları-

nı eleştirip muhalefet etmek bakımından sürekli bir baskı ve teşhir siyasetini izleyecektir. Çeşitli partilere mensup 50 civarındaki milletvekillerinin Kürt sorununun demokratik ve barışçıl temelde çözülmesine yönelik hazırladıkları ortak deklarasyonu yayınlayıp taraflara "ateşkes" önerisinde bulunması ve olağanüstü hal uygulamasının uzatıl-

ması için MGK'nin aldığı tavsiye kararının parlamentoda ve parti gruplarında ciddi tartışma ve problemlere yolaçması bunun ilk işaretleri olmaktadır. Yani, hükümet içinde ciddi çatlaklar söz konusudur ve gerek ANAP gibi muhalefet partileri ve gerekse Cumhurbaşkanı Özal hükümetin taşıdığı bu zaafı daha da derinleştirmek için sürekli bir çaba içindedir. Bu gelişmeler de hükümetin bağrında varolan çatlakları daha da genişleten sorunlar doğurmaktadır.

Rejimin en büyük açmazı Kürt sorunu konusunda bir politikaya sahip olmamasıdır

Bugün, hükümetiyle, özel savaş kurumlarıyla bir bütün olarak rejimin programa dayalı bir Kürt politikasının olmadığını görüyoruz. Geniş bir kesim ciddi bir tartışma içindedir, ancak, bu tartışmalar herkesin mutabık kaldığı bir politik çözüm programını yaratmamaktadır. Veya böyle bir program söz konusu olsa bile şimdilik çelik kasalar içinde tutulmakta ve özel savaş rejiminin "önce ez sonra çöz" politikası öne çıkmaktadır. İşte sorun tam da burada düğümleniyor.

Açık ki, ezilmesi düşünülen güç PKK'dir. Ancak, bugün PKK demek Kürt halkı demektir. Bu gerçeği Kürdistan'ı boydan boya gezen gazeteci Yalçın Doğan da, Demirel'in gezisinden önce nabız yoklamaya çıkan 22 milletvekili de açıkça belirtmek-

tedirler. Dolayısıyla PKK'nin kökünü kurutmak için Kürt halkının kökünü kazımak gerekmektedir ki, bu da ancak çılgınca bir düşünce olabilir. Özel savaş rejimi ve hükümet yetkilileri de bu gerçeği görmektedir. Nitekim bu nedenle "halka karşı şefkat, PKK'ye karşı savaş" stratejisi benimsenmiş ve bu politikayla devletin halkla kucaklaşması ve PKK'nin yalnızlaştırılması amacı güdülmüştür. Fakat, bu politika da aradan çok kısa bir süre geçmesine rağmen tutmamıştır. Kış boyunca dağlar ve "sınır ötesi" bölgeler bombalanmasına rağmen gerillalara yönelik ciddi bir darbe vurulamadı. Yine, halk arasında saygın bir yeri olan yerel halk önderlerine yönelik kontrgerilla eylemleri gerçekleştirildikçe onbinlerce halk telin mitingleri ve güçlü serihıldanlar geliştirerek rejimle bir daha barışık olmayacak konuma gelmiş, halk gerillanın mutlak iradesiyle bütünleşmiştir. Yani halkı kucaklamak için harekete geçen rejim gerillaya ve halk önderlerine yönelikçe halkın sert tepkileriyle karşılaşmıştır. Bunun en somut kanıtı 22 milletvekilinin gezisi sırasında yaşanan olaylardır. Halk, milletvekilleriyle yaptığı görüşmelerde yeni hükümete ve parlamentoya güvenmediklerini, Kürt sorunu PKK temel alınarak çözülmeden kesinlikle mücadeleden vazgeçmeyeceklerini, PKK'nın halk demek olduğunu ve her bir gerillanın kendi öz evlatları olduğunu, ölüm ve katliam dahil her türlü devlet terörüne karşı sonuna kadar direnip savaşacaklarını açıkça ilan etmiş ve PKK, ERNK, ARGK bayrakları ve APO'nun portreleriyle karşıladıkları milletvekillerini,

aynı flamalarla ve büyük gösterilerle tekrar uğurlamıştır. Halkın bu tutumu çok önemlidir. Halk burada yaşanan bütün sorunların temel kaynağının devlet olduğunu ve Kürdistan'dan çekip gitmelerini istemiştir. Bu durum, Kürdistan'da bir halk irade ve otoritesinin sözkonusu olduğunu gösterir. Ve Özgürlük Hareketi bu iradeyi ulusal meclis ve savaş hükümeti gibi devletleşmeye yönelik adımlarla en üst düzeyde örgütlemeye çalışmaktadır. Nitekim, halk meclislerinin oluşturulması yönünde çalışmaların başlatıldığı, bu amaçla genel seçimlere gidildiği basın yayın organlarında sıkça dile getirildi. Kısaca, ortada bir gerçek var: O da milyonlarca halkla bütünleşmiş bir gerilla hareketinin varlığı olayıdır. Bu durumda rejim ya milyonlarca Kürt halkının talebi olan özgürlük ve demokrasi isteklerini gerillayı taraf alarak barışçıl yollarla çözüme kavuşturacak ya da gerilla ve halkın üzerine giderek zor ve baskıyla bu talepleri boğmaya çalışacaktır. Şu anda görülen o ki, rejim ikinci seçeneği önüne koymuş ve tüm hazırlıklarını buna göre yapmıştır.

Bu politikanın baharla birlikte hayata geçirilmesi durumunda ortaya neler çıkacaktır?

Daha şimdiden Kürt halkı üzerinde bir soykırımın gerçekleşeceğinden söz edilmektedir. Kuşkusuz, rejim, sadece gerillaya karşı bir savaşı geliştirerek ve savaşı sadece gerillayla sınırlayarak sonuç alamaz. Bu arada halkı da hedeflemek durumundadır. Zira gerillayla halk etle tırnak gibi içiçe geçmiştir. Birini

diğerinden soyutlamak mümkün değildir. Yani rejim gerillayı hedefleyince karşısında halkı bulacak, halkı hedeflediğinde de gerillayı karşısında görecekler. Mücadelenin gelöği aşama bunu kaçınılmaz kılmaktadır. Bu bakımdan rejim, gerillaya ve halka karşı topyekün bir saldırı içinde olmak zorundadır. Bunı yapmadan sonuç alması mümkün değildir. Nitekim rejim de politikalarını buna göre geliştirmekte, tüm hazırlıklarını da bu çerçevede yapmaktadır. Dolayısıyla bir soykırım söylentisinin ortalıkta dolaşması anlaşılır olmaktadır. Keza rejimin üst düzey yetkilileri de bunun işaretlerini vermektedir. Örneğin, Cumhurbaşkanı T. Özal, yeni atanan valilere hitaben yaptığı bir konuşmada Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde görev yapacak olan valilere Kürdistan'ı kastederek "bölgede başka nedenlerle yaşanacak olayların metropol kentlerine yansımaları durumunda serinkanlılığınızı korumanız gerekir" demektedir. Kürdistan'da görev yapan askeri yetkililer halka yönelik olarak durmadan "hepinizin kökünü kurutacağız" diyor ve yoğunlaşan kontra cinayetleriyle halka katliam mesajları özellikle verilmeye çalışılıyor. Ve son olarak MİT müsteşarı Korgeneral Teoman Koman'ın son derece çarpıcı açıklamaları vardır. Koman, Yalçın Doğan'la yaptığı söyleşide açıkça bir katliam uyarısında bulunmuş ve bu konuda bir senaryo da çizmiştir. Ona göre PKK baharla birlikte saldırırsa ve bir ayaklanma yaratırsa devlet güçleri de yaşanan olayları bastırmak için harekete geçecek, ayaklanma biraz uzayabilir ama devlet eninde sonunda bastıra-

cak, bu durumda PKK ve PKK'ye güvenen halk Kuzey Irak'a kaçacak, güdeme Saddam bağlantılı bir soykırım gelecektir. Ve rejim bu gelişmelerden büyük korku duyuyormuş! Zira PKK Kürtlerin yaşayacağı bu dramı çok iyi kullanıp uluslararası alanda etkili olacak ve rejimi zor duruma düşürecekmiş! Bu açıklamaların dışında Genel Kurmay Başkanı Doğan Güreş'in "gelişmelerin önünü alamazsak sıkıyönetime başvururuz, bu yetersiz kalırsa seferberlik ilan ederiz, bu da yetmezse tarihi iyi inceleyin ne yapacağımızı görürsünüz" gibi bir açıklaması vardır.

Şimdi bütün bunlar, rejimin Kürt sorunu konusundaki politikasızlığının ortaya çıkardığı ve tamamen savaş kokan yaklaşımlardır. Rejimin bu yaklaşımı benimsemesi kaçınılmazdır da. Ve bütün bu açıklamalar temelinde yapılan yoğun hazırlıklar baharla birlikte savaşın kızışacağını ve gerek Kürdistan'da gerek Türkiye'de ve gerekse uluslararası alanda Kürt sorununu yepyeni bir aşamaya getireceğini göstermektedir.

Evet, nereden bakılırsa bakılınsın baharla birlikte önemli gelişmelerin yaşanacağı görülmektedir. Rejim gerillaya ve halka yönelik yoğun bir saldırıya hazırlanırken buna karşılık gerilla ve halkın da çok kapsamlı ve kararlı bir saldırıya hazırlandığı ve bu nedenle de sürecin eskiye oranla daha farklı gelişeceği anlaşıl-

maktadır. Buna silahlı savaşın yoğunlaşacağı bir iç savaş da diyebiliriz. Gelişecek iç savaşın sınırları ve kapsamı ne olacaktır? Bunu cetvelle belirlemek mümkün değildir. Ancak şu söylenebilir ki, savaş sadece Kürdistan'la sınırlı kalmayacak, içine Türkiye'yi, Güney Kürdistan'ı ve uluslararası alanı da alarak oldukça genişleyecektir. Bu durumda ne olur? Savaşın bu bo-

yutlara sığması kime ne kazandırır, kime ne kaybetirir? Kuşkusuz bunun hesabını tarafları yapıyordur. Fakat, şurası çok açıktır. Kürt halkının kaybedeceği hiçbirşey yoktur. Çünkü özel savaş rejiminin hergün her saat süren devlet terörü, baskısı, işkenceleri, talanları, zorla göçertme politikaları, cinayetleri, işsizlik, sömürü ve talanı altında Kürt insanı zaten bir cehennem hayatı yaşamaktadır. Bu bağlam-

da halkın özgürlük şiarını mücadeleye dönüştürerek yoğunlaştırması ona pek fazla bir şey kaybettirmeyecek, tam tersine pek çok olumlu sonuçların doğmasını beraberinde getirebilecektir. Buna karşılık rejimin iç savaşın içine girmesinin ona kaybettireceği pek çok şey vardır. Belki, rejim tam anlamıyla bunun farkında değildir ama Özel Savaş aygıtı gerillanın ve halkın üzerine sınır tanımayan bir saldırı ile yönelirse bunun sonuçlarını kaydıramayacak bir noktaya gelebilir. Nitekim PKK Genel Sekreteri Abdullah ÖCALAN "rejimin halka zarar veren olası bir saldırısı durumunda kızılca kıyamet koparır, şehirleri Kürt halkı için ya bir yaşam alanına ya da viraneye çeviririz" diyor. Bunun anlamı çok açıktır. PKK olası bir Kürt katliamında bütün imkanlarını kullanarak karşı cevap verecektir ki, bu durumda Türkiye bir iç savaşın içine yuvarlanabilecektir.

Bu noktada bir kayıtlı düşmek gerekiyor. Yukarıda yaptığımız açıklamalar oldukça önemli ve hassas bir döneme girildiğini göstermektedir. Bu dönem içinde kan, katliam, acı ve gözyaşlarının olacağı büyük bir iç savaşın kendisi olabilir. Ve bunun önüne geçilebilmesinin tek yolu da Kürt sorununun demokratik ve barışçı yollardan ve Kürt halkının temsilcileri direkt taraf olarak kabul edilip bu temelde diyaloga girerek mümkün

olabilecektir. Özgürlük Hareketi böyle bir diyalogu öteden beri önermektedir. Buna olumlu yanıt vermeyen taraf Özel Savaş Rejimidir. Dolayısıyla sorun büyük oranda rejimin tutumundan kaynaklanıyor. Rejim yetkilileri "PKK bir terör örgütüdür, onunla hiçbir koşulda görüşmelere oturmamız" diyor. Yine son dönemlerde rejim, "PKK silah bırakması sorunu anayasa çerçevesinde siyasi ve demokratik yöntemlerle çözeriz" diyor. Bugünkü anayasanın Kürtlere ilişkin olarak neler belirlediği ortadadır. Bu anayasada Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarına yönelik hiç bir düzenleme yoktur. Bunu bir tarafa bırakalım, özgürlük hareketinin kendisini tasfiye etmesi demek Kürt halkının kendisini ne kadar anti-demokratik ve faşist olduğu çok iyi bilinen özel savaş rejiminin insafına terk etmesi demektir ki, buna ne yurtsever devrimci mücadele yansırsın ne de tarihten çok iyi dersler çıkarılmış olan Kürt halkı kabul eder. Bu gerçekleri Türk siyasal rejimi de iyi bilmektedir. O halde ortaya şu somut durum çıkmaktadır: Türkiye'de şiddetlenen bir savaş ortamının çıkmamasının tek yolu; rejimin demokratik bir açılımla ve Kürt halkının iradesini tanıyarak hareket etmesinden geçer. Yani sorunun kaynağı rejimin kendisidir.

Yukarıda da özetini yaptığımız gibi, rejim sorunun bu yolla çözülmesinden yana değildir. Aksine, sorunun çözümünü Barzanilerden medet umarak; CIA-MİT-MOSSAD ilişkisini geliştirerek; Bekaa üzerinde komplo teorileri ve planları geliştirerek; Suriye ve İran'ı baskı altına ala-

rak; MGK'nin, artık uygulama imkanları sıfırlanan sosyal ve ekonomik çözüm paketlerini ileri sürerek; şövenizmi körükleyerek; özellikle Türk kimliğine bürünmüş faşist yuvaları Kürtlere karşı saldırı durumuna hazırlayıp Türk halkını da buna alet etmeye çalışarak; dağları bombalayıp "sınır ötesi operasyonları" geliştirerek; Kürdistan'a askeri güç yığarak; olağanüstü hal uygulamasını ve koruculuk sistemini sürdürerek; kontr-gerilla cinayetlerine hız vererek; orduyu profesyonelleştirip modern savaş makineleriyle donatarak ve NATO'yu ve hatta İnönü'nün yaptığı gibi Birleşmiş Milletleri yardıma çağırarak bu tür çaba ve girişimlerde aramaktadır.

Demokratik, Barışçıl Çözüm Bu Aşamada Mümkün müdür?

Bu nedenlerle, bu aşamada barışçıl, demokratik bir çözümünden söz etmek gerçekçi değildir. Rejim bunun önünü bir bütün olarak tıkamaktadır. Ancak, öte yandan aynı rejim, sorunun çözümünün önündeki asıl engelin yurtsever devrimci hareketin olduğunu söylemekte ve kamuoyunu buna inandırmaya çalışmaktadır. Açıkçası "PKK eylemleri olmasaydı sorunu çözerdik" dolayısıyla hareket "PKK silahları bırakması sorunu tartışarak çözelim" diyor. Uluslararası kuruluşlara ve dünya kamuoyuna verilen mesajlar da bu yönlüdür. "Biz sorunu çözmek istiyoruz, ancak PKK'nin eylemleri ve faaliyetleri bunu engelleyen niteliktedir" şeklinde yapılan açıklamalar sözkonusudur. Burada bir yanılma ve şaşkınlığa olayı

vardır. Rejim gerçekten de Kürt sorununu çözmek için tartışmak ve demokratik, siyasi imkanlar yaratmak istiyorsa, bunun için Kürt halkının örgütlü iradesini esas almak zorunda değil midir? Bugün Kürt halkı en temel özgürlük haklarına kavuşmak için, bu haklarını koruyup güvenceye almak için ve bu haklarına tecavüz edenlere karşı kendisini savunabilmek için örgütlü bir güç konumuna gelmek zorundadır. Bugün halk kendisini ifade edebileceği bir iradeyi ve otoriteyi yaratmıştır. Yarattığı bu değere dayanmadan, onu kollayıp sürekli güç vermeden temel hak ve özgürlüklerine kavuşamayacağını iyi bilmektedir. Fakat rejim, bu irade ve otorite kendisini feshetsin ya da biz onu ezelim ondan sonra demokratik bir çözüme gideriz diyor. Yani, iradesiz ve darmadağın edilmiş bir Kürt halk gerçekliğini yaratarak sorunu çözerim diyor. Bunun anlamı çok açıktır. Bunun anlamı, ben devlet, ordu, iktidar gücümle varolacağım, bütün yetki, güç, insiyatif herşey bende olacak, sen ise kendi örgütlü gücünü feshedip iradesiz, insiyatifsiz, örgütsüz ve dağılık olacaksın, ancak bu koşullarda senin sorunlarını tartışıp çözerim demektir. Böyle birşeyin ne Kürt halkının ne de yurtsever devrimci hareketinin kabul etmesi mümkün görülmemektedir. Dolayısıyla bu mantıkla sorunun demokratik ve siyasi yollarla çözülmesi olası görülüyor. Zaten PKK'yi ulusal ordulaşmaya, Ulusal Meclise ve bir Savaş Hükümetine hızla yönelten ve koşulları olgunlaştıkça baharda güçlü bir atılıma hazırlanmasına neden olan temel gelişmelerden bir diğeri de bu ol-

maktadır. Dolayısıyla, gerek PKK'nin bahara ilişkin yaptığı yoğun hazırlıkları ve gerekse rejimin karşı tedbirleri Türkiye'de siyasal ortamın birdenbire gerginleşmesine ve "Bahar Sendromu" denilen gelişmenin yaşanmasına neden oldu. Şimdi, basınından demokratik kitle örgütlerine, rejimden Kürt halkına kadar herkes baharda yaşanacaklar üzerine çok yoğun ve çeşitli tartışmalar içine girmiş bulunmaktadır.

büyük bir arayışı ve tartışmayı yaşar olmuştur.

Bu arayış ve tartışmalara toplumun belli kesimlerinin katıldığı da görülmektedir. İstanbul'da yapılan aydınlar toplantısı, 50 civarında Parlamenter'in belli bir tartışmadan sonra bir öneri paketi hazırlayarak içinde "ateşkes" önerisinin de olduğu bir çağrı metnini sunmaları bunlara örnektir. Fakat bu demokratik çabaların rejim üzerinde pek etkili olmadığı görülüyor. Haliyle öne

şiarlarını atıyor. Ayrıca, önderlik meziyetleri defalarca kanıtlanmış olan Özgürlük Hareketi, rejimin atacağı her adıma yeterli yanıtı verebilecek durumdadır. Rejimin Kürt halkının atılımlarına karşı sessiz durmayacağı ve karşı saldırılara geçeceği de bir gerçektir. Bu durumda savaşın kapsamı olabildiğince genişleyerek büyüyecektir. Bunun Ortadoğu'da patlak veren en önemli savaş olacağı ve tüm dünyanın dikkatlerini bu merkeze çekerek

Baharın şiddeti bir savaşa sahne olması ihtimali rejimde ciddi bir telaşı, beklentiye ve "92 yılının ne getirip ne götüreceği" sorusu ciddi kaygıları yaratırken, Azarbaycan-Ermenistan olaylarının gelişmesi de T.C.'yi önemli oranda rahatsız eden bir gelişme olarak bu telaşın tuzu-biberi olmuş, etrafı ateş çemberiyle kuşatılmış olan rejim, tarihinin en zorlu sürecini yaşadığını bilerek kendi içinde

çıkın şey yine savaş tartışmaları olmaktadır.

O halde söylenecek tek şey kalıyor. Kürdistan merkezli bir savaşın Türkiye'yi Yugoslavyalaştırması neler getirip neler götürecektir? Bunun yanıtını bekleyip göreceğiz. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Kürt halkının kölelik zincirlerinden başka kaybedeceği hiçbir şey yoktur. Bu nedenle Kürt halkı meydanlarda "Ya özgür bir yaşam ya ölüm"

herkesin ilişkilerini bu savaş durumuna göre düzenleyeceği ortadadır. Baharla birlikte başlayacak olan bir savaş nasıl sonuçlanacaktır? Bu soruya peşin hükümlerde bulunarak yanıt vermek gerçekçi değildir. Ancak sadece şu söylenebilir ki, özel savaş rejimi bugünkü durumundan tahmin edemediği kadar daha kötü bir duruma düşecektir. Bütün gelişmeler bunu açıkça göstermektedir.

Türkiye'de Yeni Bir Devrimci Süreç Başlarken Solun Durumu ve Görevler

TÜRKİYE SOLUNA YÖNELİK ELEŞTİRİSEL DEĞERLENDİRME VE TÜM DEVRİMCİLERE ÇAĞRI

Hem ülkemizde yürüttüğümüz devrimci mücadelenin etkisi ve hem de doğrudan yaptığımız çalışmalarla Türkiye'de yeni bir devrim sürecinin başlamakta olduğunu söyleyebiliriz. Böyle bir başlangıç noktasında iken, kendisini bu sürecin içinde gören güçlerin geçmişini ve bugünkü durumunu bir kez daha derli toplu değerlendirmek ve görevlere doğru sahip çıkılması konusundaki çağrımızı bir kez daha yinelemek yararlı olacaktır.

Arkadaşların çeşitli sol hareketlere yönelik eleştirilerini toparlamamız gerekiyor. Bu hareketlerin durumu tam bir arapsaçına dönmüştür. Bir türlü düzene girmiyor. Bunlar içinde tam bir bunalım, yozlaşma ve hatta tükeniş yaşanıyor. Yeni toplum projeleri geliştirmek şurda kalsın, toplumun var olan olumlu değerlerini bile yozlaştırmaktan öteye gidemiyorlar. Hatta denebilir ki, devrimci toplum projesini yozlaştırma anlamında objektif olarak gericiliğe hizmet etmek gibi bir konum içinde bulunuyorlar. Bu konumlarıyla toplumun çekim gücü olamayacakları açıktır. Mevcut solun topluma güven vermesi, model sunması ve kişilikleriyle çekici olmaları söz konusu değildir.

Adına devrimci hareketler, gruplar dediğimiz güçler neden böyleler? Bu durumu birçok yönden ele almak ve bazı nedenlere bağlamak mümkündür.

Bunların çıkış noktalarını dikkatli değerlendirmek bir ipucu verebilir. Yöneldikleri amaç ve programa bakılarak durumları biraz anlaşılabilir. Yine esas aldıkları ideolojiye yaklaşımları incelenebilir. Örgütlenme süreçleri ve dolayısıyla örgütsel yaşamları gözden geçirilebilir. Ve yine değerlendirmenin temel bir kıstası olarak, savaşım süreci boyunca ne yaptıkları ve ne yapamadıkları tahlil konusu yapılabilir. Benzer noktalarda eleştiriler geliştirilebilir.

Mücadele Meydanı Devrim İstismarcılarına Bırakılamaz

Dikkat etmemiz gereken esas yön, kendimiz önemli bir toplumsal-ulusal hareketlenmeye yol açmada başarılı olurken, bu hareketlerin çok iddia ettikleri ortak amaçlarla omuz omuza yürümeye neden gelemedikleridir. Ve hatta akım düzeyinde çok kötü yenilmeleri ve yenilgiyi de bir türlü değerlendirmemeleridir. Hareketimizin, etkilerini Türkiye somutunda mutlaka halk lehine, emek lehine yansıtmak gibi bir görevi vardır. Bunu istismar ettirmeme, harcatırmama, emeğimizle yarattığımız sonuçların başkaları tarafından çıkarları için kullanılmasına müsaade etmeme durumundayız. Yine bizim sayemizde ayağa kalkan farklı kesimlerden kişilerin çok kötü bir biçimde harcanmamasına gözku lak olmalıyız. Evet, bu yönlü gö-

revlerimize mutlaka sahip çıkmalıyız.

U.K. Hareketi'nin direkt etkileri vardır; kendi halk yığınlarını savaşa çekerken, tüm sorumluluğu ile elinden geleni yapar. Aynı zamanda, dolaylı etkileri de vardır ve bunları da çok iyi gözetlemek durumundadır. Örneğin, Türkiye emekçi halkına devrimi yansıtmak ve bu devrimi güçlendirmek çok önemli bir görevken bunun küçük-burjuva güçler tarafından kullanılmasına seyirci kalamaz. Örneğin, hükümette olan Demirel'den tutalım da bir Dev-Sol'a kadar, ister düzen içinde ve isterse düzene karşıtlık temelinde olsun, hiç kimsenin yarattığımız mirası çok kötü veya oportünistçe harcamasına seyirci kalamayız. Bizim, bu temeldeki yaklaşımımızla kendi mirasımızdan halkın lehine sonuçlar ortaya çıkaracak bir mücadeleyi gerçekleştirmemiz gerekir. Bu, aynı zamanda, dışımızdaki solun saflarında dürüstçe hayatını ortaya koyan devrimcilerin anısına mutlaka sahip çıkmanın ve bu konuda duyulan sorumluluğun da bir gereğidir. Orta yerde kariyerist, istismarcı ve yoz yapılarıyla kendi çıkarlarını allayıp pullamakla meşgul olanlar varsa, bunları da teşhir ve tasfiye etmek önemli bir görev olarak karşımızda duruyor demektir.

Demek ki, esas itibarıyla bizi ilgilendiren yön, UKH'nin egemen düzene karşı yürüttüğü ba-

şarılı mücadelesinin etkilerini sömürmemek, bu etkilerden halkı yararlandırmak, dolayısıyla bu amacın önündeki engelleri aşarak böylesi bir göreve hakıyla karşılık vermek oluyor.

Bilindiği gibi biz, özellikle de bazı sol güçlere, uzun süre, "sosyalisttirler, devrimcidirler, halkçıdır" diye anlayışla yaklaştık. Hele muazzam savaş geçişimizi gördüklerinde bundan iyi güç alırlar, ciddi sonuçlar çıkarırlar ve kendilerini düzeltirler diyerek böyle bir beklenti içinde olduk. Fakat görüyoruz ki tersi sonuçlar çıkarıyorlar. Mücadelemizin sonuçlarını faşizme karşı düzen partileri kadar bile değerlendiremiyorlar. Yüz defa yenilmiş bir kişiliği, utanmadan sosyalizm ve devrimcilik cılasıyla allayıp pullayarak çok basit bir yaşam uğruna sürdürme cüretkarlığını gösteriyorlar. Kısacası tipik bir lümpen, kabadayı, istismarcı, çıkarıcı, hırsız tavrıyla karşı karşıya geliyoruz. Bizim saflarımızdaki hırsızlar ve çıkarıcılar belki başarısızdırlar ama, bu tiplerin kendi çaplarında çok iyi çalıştıklarını biliyoruz.

İşte bütün bunlar gözönüne getirildiğinde ve bir de bu durum düzenin teşvikçiliğiyle birleştirildiğinde, Türkiye alanında muazzam denetimsizlik olduğunu, devrimin ve devrimcilerin anılarının bol sayıda tüccarı, hırsız, çıkarıcısının ortaya çıkabileceğini kestirmek zor değildir. Orta yerde şöyle bilmem bazı ideolojik çizgileri var demekten veya programlarını eleştirebilmekten de öteye, meseleye biraz böyle bakmak gerekiyor.

Sanmıyorum ki ideoloji, politika ve örgüt endişesi, bunlar açısından çok ciddi boyutlarda bir sorun olarak kendisini dayatın. Bunlar bazı şeyleri kurtarmak istiyorlar, can telaşının olmadığı bir kişisel yaşamı kurtarmaya çalışıyorlar. Egemen olan durum budur. Tabii bunu, devrimin prestijini kullanarak ve bu anlamda da karşı devrimci bir rol oynayarak gerçekleştirmek

peşindedirler. Devrimci olan ilgi ve sempatiyi, gerçekten kaşarlanmış bazı tiplerin, kendilerini allayıp pullayarak ve hatta gizleyerek kullanmaya çalışmalarıyla karşı karşıyayız. Dolayısıyla görünüşteki lafazanlığa değil de daha çok onları harekete geçiren güdüye bakacağız.

Kendi saflarımızda da var böyleleri. Burada bilinçlilik hiç önemli değildir, güdüler bile kendi başına bu tipleri ortaya çıkarabilir. Kişisel yaşam endişeleri ve küçük-burjuva ihtirasları çok rahatlıkla çok büyük baş belalarını ortama egemen kılabilir. Özellikle bunlardaki ihtiras, kuruzluk ve sinsilik bu kadar gelişmişken, bunu toplumumuzda çok utanmazca ve saygısızca yapıyorlarken, bunların ortama hakim olmak için her şeyi ortaya koyacakları ve ciddi devrimci bir örgütlenme ve hareket olmadığından da bunu artan olanaklarla yürütecekleri beklenmelidir. Devrim gibi ideolojisi ve pratiği çok büyük sorumluluk isteyen bir meselede, bunların en de-classe (sınıf dışı), en toplum dışı kalmış ve yozlaşmış unsurlar olarak yanlarına varılamaz, bir şey tartışılmaz, dolayısıyla bir sonuca varılamaz bir konumu işgal etmeleri, daha dikkatle ele alınması gereken yanlar oluyor. Burada art niyet veya iyi niyetten de öteye, gerçeğe, yani orta yerdeki olguya bakmak önem taşır.

Her şeyden önce, devrimcilik de bir iştir; en başta kendini terbiye etme ve yüce amaçlara bağlama dürüstlüğüne gösterme, bunun için de en değerli varlığını canını adama meselesidir. İşte ancak bunu başaran devrimcidir. Başaramayan ise, ağzıyla kuş da tutsa devrimin bir sahtekarıdır. Ortalıkta dolaşıp da asgari saygı kurallarını bile bilmeyen, bir sözü doğru anlamayan, sonuç çıkarma gücü bile olmayan, işi-gücü bozma ve yozlaşma olan, serbest bırakırsan nereye gideceği ve nasıl düşüp nereye parçalayacağı belli olmayan budur. Böyle

bir tipi, devrimci diye içimizde barındırmayız. Devrim, her zaman çok açıkça ortaya koyduğumuz gibi, sözü ve eylemi birleştiren, özü ve biçimi net, bunu kesin sürükleyebilecek düzeye getirebilen, bu konuda cesaret ve fedakarlığı eksik etmeyen, son derece faal bir tipin yaşam tarzıdır. Her gün bunalım teorileriyle "neden ve nasıl yürüyemiyorum", "işleri arkadan, önden, sağdan soldan saptırıyorum" havası içerisinde olanlar, devrimin dışında ve devrimi geriye çekenler olarak değerlendirilebilir. Kendine güvenemeyenler gelmesinler; her zamankinden daha fazla bir güçle devrimin netliğini ve keskinliği kavramak zorundayız.

Türkiye'deki adına devrimci sol denilen ortamı, bugün en karmaşık, her tarafa çekiştilen, içinde her türlü entrikanın boy attığı, insanlarla, duygularla ve niyetlerle oynandığı ve sonuçta da işkenceden, acıdan başka bir şey bırakmadığı görülen bir ortam olarak sağlıklı değerlendiremeyiz. Bu ortam için "iyi yoldadır" diyemeyiz. Birliğe gelme, kendi soylu hedeflerine uygun bir düzenleme, bir örgüt ve mücadele yoktur. Düşünceleri varmış, programları varmış, bir takım atraksiyonları varmış!.. Bunlara takılmak taktik bir hata olur. Türkiye'de adına sol, düzene muhalif veya devrimci gençlik denilen olay, şu aşamaya kadar, objektif olarak toplumun önünde bir engel konumunu ifade ediyor. Ne toplumun bunalımsız bir durumuna denk geliyor, ne de bunalım içine giren toplumun umudu olma durumuna gelebiliyor. Sorumsuz, keyfi, toplum üzerinde bol ahkam kesen, ama hiçbir çare ve çözüm olamayan bir durumu ifade ediyor.

"Devrimci saflardadır" veya adına "devrimci" denilen ve Türkiye'de ayakta tutulmaya çalışılan haddinden fazla böyle lümpen topluluk sözkonusudur. Devrim emek ister; devrimci

emek de, hiç şüphesiz görevlere başarılı bir katılımcı yaklaşımla devrimci emek özelliğine sahiptir. Bunu yapamadı mı, geriye üretime katılma da olmuyor, doğru dürüst öğrencilik de yapmıyor. Böyle olunca da, son günlerin bol bol izah edilen kuyumculuğu ortaya çıkıyor. Bu, tipik bir lümpen yaşam tarzıdır.

Bütün bu kuyumcular suçlu mudur, yani bu kuyumcuların her şeyine el atmak acaba hak, adalet açısından doğru mudur? Bunun değerlendirilmesi gerekir. O kadar banka manka soyuluyor, yine bunların tümü hak etmiş midir? Görülüyor ki, hırsızlık var ortada. Örgüt bozanları devlet besliyorsa, bu da bu temelde bir beslenme, haksız ve adaletsiz bir beslenme. Başlangıçta hırsız olan ve hakkı olmadığı halde el koyan bir örgüt, devrim yapsa neye yarar? Bugün insanları böyle soyan, yarın topluma ne yapar? Yarın toplumu da soyup soğana çevirebilir. Bunların yaşam tarzına bakalım; yaşam tarzlarına bu kadar çıkarıcılığı, hırsızlığı yakıştıranlar, sınıf tanımadan başkalarının değerlerine el koyanlar, yarın nasıl bir toplumsal yaşamı örgütleyecekler? Ve zaten topluma model oluşturamamaları ve bu konuda çekici olmamaları, içinde buldukları bu yaşamdan ileri gelmektedir.

"Ne söylediğine değil, ne yaptığına bakın" diye bir halk sözü vardır. Bunların yaşamı ve yaptıkları böyleyken, biz onların söylediklerine nasıl inanabiliriz? Burjuva toplumundaki tartışma gücünü ve hoşgörüsünü bile gösteremeyen, kendi elemanlarının ağzını tıkayan ve gerekirse canından bile edenler, nasıl bir demokrasi tavsiye edebilirler?

Belli ki bir sapkınlık olayıyla karşı karşıyayız. Eskiden çok sayıda mezhep vardı ortaçağda, islamiyette ise sayısız vardır. Şimdi bunların rengi değişmiştir. Bu sefer sol maskeli mezhepleşme ile, sapkın mezheplerle karşı karşıyayız. Zaten çoğunun eski

mezhepleşmelerle de bağları vardır. Türkiye'de mezheplerin bir özelliği vardır; iktidara ve düzene tepki duyarlar, fakat yıma gücünü gösteremezler. En tipik özellikleri budur. Yüzyıllardan beri düzene, iktidara hep öfkeli dirler, kendi izleriyle ve kendilerine özgü bir yaşam geliştirirler. Bu yaşam renkten, kuraldan, kaideden geçilmez. Fakat iddia ettikleri gibi doğru dürüst savaşları yoktur. İnanç savaşını vermekle yetinirler ve tabii ki bu da devrimci siyasal bir savaşım değildir. Tipik bir mezhep mücadelesidir. "Benim doğrularım daha geçerlidir, benim dogmalarım daha geçerlidir" diyerek habire bölünürler. Her seyid, her pir bir tarikat başlatır. Sonuçta ortaçağın o çok bölünmüş ve doğru dürüst resmi iktidara karşı başarılı olamayan uçsuz bucaksız bir çatışma dönemi sözkonusu olur.

Bu özellikleri, günümüzdeki sol mezhepler için de aşağı-yukarı belirtebiliriz. Düzene tepkileri kesindir, fakat bu nasıl bir tepkidir? Bu düzeni devirme istekleri varsa bile, geliştirdikleri araç ve yöntemler buna ne kadar uygun? Uygun olsa bile bunu uygulayanlar ne kadar kararlı? Kararlı bile olsalar, yaşam ve savaşım tarzları ne kadar sağlam? Ve en önemlisi de ne kadar başarılı? Eleştirdikleri kadar yerine getirmek istedikleri nedir? Beğenmedikleri toplum yerine, geliştirmek istedikleri toplum nedir? Ve öncelikle kendileri, yaratmak istedikleri toplumu yaşıyorlar mı? Kapitalizmi, her türlü burjuvayı yerlebir edeceksin, ama kendin fırsat buldun mu bir kapitaliste taş çıkartırcasına, bir küçük-burjuvayı aratmayacak cinsten bir burjuva olacaksın daha gözükara bir küçük-burjuva olacaksın! Yaşanan durum çoğunlukla budur.

İşte böyle olanların düzen eleştirileri ve yeni toplum önerileri hiçbir anlam ifade etmez. Şimdi orta yerde olanların büyük bir kısmı böyledir. Düzene tepkileri var ve eleştiriyorlar da, ye-

rine koyma projeleri diye tabir edebileceğimiz bazı program tipi tasarılar da ortaya çıkarıyorlar. Fakat mevcut iktidar gücünü yıkmak için, bunu uzun soluklu ve çok tedbirli bir şekilde gerçekten halk için yapma, halka uzanma, halkı isyana çekme, onun örgütlenmesini geliştirme ve çok büyük bir özveriyle bu isyanın başında yer alma sorumluluğu ortada yok. Tersine, devrim inanan bazı devrimcilerin kararlı mücadeleleri ve özellikle de kanları üzerinde bir istismar sözkonusu. Yani bir de o mezhepçilerin post kavgası gibi koltuk kapma uğruna yürütülen bir kavga sözkonusudur. Türkiye'deki şu fraksiyonlar arası kavganın hepsi, bir anlamda post kavgasıdır. Tabii ilk çıkışı yapanların devrimciliği vardır; devrime soylu katılmışlar ve bir gelenek yaratmışlardır. Daha sonra alabildiğine yapılan işe, işte bu geleneğin postunu kapma savaşımıdır.

Demek ki, bir yanıla olayı böyle görmek gerekir. Evet, düzene tepkiyi ifade eder, belki iyi projeler tasarlayanlar da vardır; fakat pratik yaşamlarıyla, örgüt düzenleriyle, savaş tarzlarıyla bunun çok uzağında olan, sürekli bazı dogmaları tekrarlayıp duran ve bazı çıkışlar yapmak istediklerinde de intiharvari çıkışlar olmaktan öteye gidemeyen bir mezhepleşme olayıyla karşı karşıyayız. Bunların iktidar ufkunu bitirilmiş, yukarıdakileri yıkmaya azmi kırılmıştır. Bunun için, projesini çizdikleri toplumu kendi yaşamları şahsında ortaya koymıyorlar. Amaçlar böyle yitirildikçe geriye ne kalır? Besbelli ki post kavgası kalır. Hele hele bu biraz da çıkar vaad ediyorsa, o zaman buna daha da sıkı sarılınırlar. Nitekim ortada olan da budur.

Ben, bütün bunları belirtirken, çok iyi niyetli kişileri, grupları kastetmiyorum, sadece ana özellikleri sergilemeye çalışıyorum. Olaya bir de bu yönüyle yaklaşım gösterilebileceğini vur-

guluyorum. Neden böyle sürekli bir mezhepleşme durumuna düştüler? Hiç şüphesiz bunu, devlet ideolojisinin, Kemalizmin güçlü etkilerine bağlamak gerekir. Bir burjuva ideolojisi olarak Kemalizm, iktidar yıkılmış ve iktidar kurmuştur; imparatorluk yerine bir cumhuriyet kurduğu iddiasındadır. Bir burjuva sınıf ve hatta kapitalist bir altyapı da oluşturmuştur. Uzun bir tarihi geçmişi sözkonusudur. Özellikle okulda basında, radyo-televizyonda, yani her türlü yayın faaliyetlerinde günlük olarak kişilerin beynini ve yüreğini biçimlendirmesi durumu vardır. Toplum ve bireyleri denetlemede bu yöntem önemli bir rol oynar. Hatta birçok sahte sol örgütlenmeyi bile geliştirip yürütme durumunda olan Kemalist ideoloji, bu denli

günlükla, egemen ideolojinin denetimi ve ana özellikleri altında biçimlenmiştir. Bu nedenle, yapacağı isyancılık da biraz bu temelde oluyor. Düzenle bağlarını köklü olarak koparmayanların yapacağı bu olacaktır. Düzenle köprüleri uçurmama, devletin fideliğinde ve sosyal ortamında yetişme ve ayrılırken de köklü kopuş gerçekleştirmeme, ideolojik ve pratik yaşamda devlet tarafından kolayca yutulma sonucunu doğuruyor. Yani onu yaran düzene kolay eklemleme gerçekleşiyor.

Bilimsel Sosyalizmde Taklitçilik Olamaz.

Bazıları ideoloji olarak sosyalizmi benimsediklerini söylüyorlar, ama benimsedikleri sos-

fazla anlam ifade etmez. Yenilmişti ve ruhen Kemalizmle bütünleşmişti. Şimdi objektif olarak da onun ajanlığını yapıyor. Kaldı ki subjektif ajanlar da içlerinde az değildir. Yaratıcı sosyalizm, bilimsel sosyalizm, bunların kenarından bile geçmedikleri bir ideolojidir. Örneğin, reel sosyalizm yıkıldı, bunların en önde gelenleri de yenildiler ve "sosyalizm yenildi, artık kendimize başka ideolojiler aramalıyız" diyebilecek kadar aşağılık bir durumu sergilediler. Eski mezheplerin izleyicileri bile kendi mezheplerini bu kadar kolay terketmezler. Fakat bunlar, tamamen midelerinden bağlı oldukları için, para kesilince bir çırpıda bağlarını koparmakta tereddüt etmediler. Yani bir mezhep üyesi kadar bile miraslarına ve geleneklerine saygıyı ifade eden cesareti gösteremediler. Parasını ve itibarını kullandığın zaman "çok iyidir" deyip göklere çıkaracaksın, bunlar kesildiği zaman ise "beş paralıktır" diyeceksin; bunu yapan, çok çıkarıcı ve istismarcı bir kişiliktir. Ve nitekim böyle oldukları da çok açıktır. Diğer birçok Çin merkezli, Arnavutluk merkezli grup da, bağlı oldukları merkezler aşılmaya kendileri de aşılmaktan kurtulamadılar. Bunların ölesiyeye fazla ciddi bir bağlılıkları da sözkonusu değildi.

Sosyalizm öğretisinin özü nedir? Bu öze nasıl ulaşılır? Bu konuda bilimsel bir çabayla, inanarak ve de uğruna mücadele ederek bir katılım sözkonusu olmadığı için, merkezler ne söylerlerse kolayca onun propaganda-cısı olmak, özellikle etkili oluyorsa buna oldukça gözü kara sarılmak, yok eğer fazla başarı şansı vermiyorsa bundan kolayca ayrılmak durumu ortaya çıkıyor. Bir mezhepten diğer mezhebe üye kaydolur gibi kaydolmak, içine girdikleri böyle büyük yetmezliklerin sonucudur. Sosyalizmi bilimsel olarak değerlendirmeye, kendi toplumuna uyarlamaya ve buna inançla bağlanma, Tür-

---

Bazıları ideoloji olarak sosyalizmi benimsediklerini söylüyorlar, ama benimsedikleri sosyalizm daha çok reel sosyalizmdir. Biz, başlangıçtan itibaren reel sosyalizme biraz kuşkuyla bakıyor, bilimsel sosyalizme denk gelmiyor diye ihtiyatlı ve eleştirel yaklaşıyorduk. Türkiye'de ise bunlar, doğuşlarıyla birlikte bazı merkezlerin propagandacısı biçiminde ortaya çıktılar ve öyle de kaldılar.

---

ortama egemendir. Böyle bir ideoloji ve iktidar gücü karşısında, bahsettiğimiz yeni yetme solculuk ve devrimcilik ne yapabilir? Çok köklü, çok azimli, çok ufuklu ve çok dürüst bir yaklaşım sahibi olunamazsa, kendini bile idare etmekten aciz olanların devrimciliği mümkün müdür? Bu kadar örgütlü bir yapıya karşı nasıl ve ne kadar ayakta tutabilirler kendilerini?

İşte mezhepleşmenin, lümpenleşmenin bir nedeni de, karşıdaki düzenin güçlü örgütlenişi ve hatta objektif olarak bunları da yapılandıırışıdır. Yani bu yapıya karşı savaşılanların kendileri, bu yapı tarafından biçimlendirilmiştir. Bu, yeni yetmenin babasına karşı savaşıması gibi bir şey oluyor. Mevcut sol, büyük ço-

yalizm daha çok reel sosyalizmdir. Biz, başlangıçtan itibaren reel sosyalizme biraz kuşkuyla bakıyor, bilimsel sosyalizme denk gelmiyor diye ihtiyatlı ve eleştirel yaklaşıyorduk. Türkiye'de ise bunlar, doğuşlarıyla birlikte bazı merkezlerin propagandacısı biçiminde ortaya çıktılar ve öyle de kaldılar.

TKP geleneği, zaten harfi harfine ve midesinden tutalım beynine kadar reel sosyalizmin geleneğine bağlıdır. Bu geleneğin Kemalizm karşısında yenildiğini, yenilmekten de öteye Kemalizmin hizmetine daha 1920'lerde koşturulduğunu biliyoruz. Yenilmişti ve ayrıca objektif olarak ajan durumuna da getirilmişti. Bunun üzerinde yeni ideolojik çizgi, yeni program

kiye'deki grupların yapmadıkları bir faaliyettir. Türk tipinin belirgin bir özelliği vardır; taklitçilik ve dış merkezlere bağlılık. Eskiden islama böyle bağlılıkları vardı. Şimdi partilere bağlılıkları da böyledir. Nasıl düzen partileri liberalse, Moskova da kendine bağlı olarak solda o şekilde "sosyalist" örgütler veya partiler ortaya çıkarmıştır. Bu bağlanma daha çok da çıkar merkezleri tarafından yönlendirildiği için, bağımlı güçlerden yaratıcılık beklenemez. Güçlü bir bilimsel sosyalist gelenek beklenemez.

Kuşkusuz Türkiye'de vicdanını ve bilincini satmayan kişiler de var. Bunca acıyı, cefayı ve şehadeti göze alanlar var. Biz bunları sürekli yüceltiyoruz. Evet, TKP tarihindeki bir Dr. Hikmet Kıvılcımlı'dan tutalım 1971'lerin büyük direnişçilerine kadar, devrimci değerler yaratan ve halen de devrimci onurunu satmayanlar vardır. Diğer tarafta ise, o denli büyük bir yenilgi durumu sözkonusudur.

Demek ki, sağlam bir sosyalist yaklaşıma sahip olunmazsa, Kemalizmin egemen ulus şovenizmine ve hatta gerici ideolojinin çeşitli biçimlerine saplanmaktan kurtulunamaz. Nitekim, egemen sömürücü sınıfların bütün kurumlarını karşısına alan, halkı ve emekçi sınıfları kendine temel yapan, düzene karşı, düzenin ideolojik ve politik egemenliğine karşı devrimci sosyalist ideolojiye sağlam yaklaşma ve onu yaşamın ayrılmaz bir parçası haline getirme güçlü bir biçimde gerçekleşmemiştir. Bu yüzden, reel sosyalizmin çözülüşü, bunların da çöküşü ve bitişi anlamına geliyor. Örneğin islamiyet bugün Mekke'de sona erse, Türkiye'de tek bir müslüman kalmaz. Zaten müslümanlığı da doğru anladıkları kanısında değilim. Müslümanlığın içinde doğduğu Araplar başka türlü yaşar, Karadeniz'deki müslüman başka türlü yaşar. Ben bu farkı çok iyi gördüm. Araplardaki islami yaşamla Türkiye'deki yaşam ara-

sında dağlar kadar fark var. Araplar, yaşadıkları islamı, kendi tarihi gelenekleri içinde olduğu için, hem dillerinden olduğu ve hem de geleneklerinde çok iyi dile getirildiği için, bundan uzak olmadıkları için, az çok bir tarihi kültür olarak yaşarlar ve bunun bir anlamı vardır. Fakat Türkiye'dekinin, hele taa o Karadeniz'dekinin, hiç anlamını bilmediği duaları müthiş tekrarlama ve yine anlamını bilmediği o kuralları çok bağınazca savunması sözkonusudur. Düşünelim yani, ne kelimenin anlamını biliyor, ne de davranışın. Fakat böyle çok bağınazca savunan tip neye çözüm getirebilir?

İşte Türkiye'deki islamcılık, tarikatçılık bu temeldedir ve verileceği bir şey yoktur. Ne var ki, sosyalizmi de böyle anlamışlardır. Sosyalizm yaşam tarzının yüceliğidir. Uğruna neler sarfedilmiştir? Başarısı ve başarısızlığı nereye bağlıdır? Emekle, öz-

durumu olamaz. Merkez sosyalistlerin kafasıdır, onların inceleme ve araştırma tarzıdır, eylemidir.

Türkiye'de sosyalizme bu tarz bir yaklaşım çok zayıftır. Var olan bazı yaklaşımlar da yetersizdir, örgütsüzdür, dolayısıyla egemen değildir.

Solun yenilgisi yola çıkışta ki yanlışlardan kaynaklanıyor.

Diğer bir yönden yaklaşır sak; gerçekten yola çıkışta devlet mi hedeflendi, sosyalizm mi istendi? Aslında bu belli değildir. Örnek olması açısından yine TKP'ye bakalım. TKP ilk oluştuğunda Ekim Devriminin aşkıyla yola çıktı; ama Ekim Devriminin ne olduğu bugün bile henüz anlaşılammıştır. Bu konuda ne kadar öğrendiler ve özümstediler de gelip Türkiye'ye uygulamak istediler? Mustafa Suphi'nin ge-

Kuşkusuz Türkiye'de vicdanını ve bilincini satmayan kişiler de var. Bunca acıyı, cefayı ve şehadeti göze alanlar var. Biz bunları sürekli yüceltiyoruz. Evet, TKP tarihindeki bir Dr. Hikmet Kıvılcımlı'dan tutalım 1971'lerin büyük direnişçilerine kadar, devrimci değerler yaratan ve halen de devrimci onurunu satmayanlar vardır. Diğer tarafta ise, o denli büyük bir yenilgi durumu sözkonusudur.

gür emekle ilişkisi nedir? Bunlar hiç umurlarında değildir. Her an "merkez ne demiş, kazanmış mı kaybetmiş mi" ona bakarlar. Adeta onların morallerini yükselten de, indiren de budur. Taklitçilik ve mezhepçilik dinde olabilir, fakat bilimsel sosyalizmde olamaz. Merkezlere bağlılık dinlerde, felsefede olabilir, fakat bilimsel sosyalizmde olamaz. Sosyalizmin merkezi yoktur. Çeşitli dönemlerde bilimsel sosyalizmin güçlü ve yaratıcı uygulayıcısı olan partiler gelişebilir. Bir ülkede bir parti olabilir, fakat bilimsel sosyalizmi yaratıcı uyguladığı sürece bu böyledir. Yoksa bir partinin sürekli merkezi olma-

lışı o kadar safça ve o kadar dogmatikçedir ki, arkadaşlarıyla birlikte Kars'tan itibaren Kemalizmin kontrolüne girerler ve Karadeniz sularında boğulduklarında bile bunu farkedemezler. Bir sosyalist hiç o kadar saf ve gafil olabilir mi? Örneğin, biz bile bu halimizle buralara kadar geldik öyle bir durumun kenarından bile geçmedik. Bizim arkamızda Ekim Devrimi yoktu. Bir devlet arkasında var ve çok görkemli bir yükselişi yaşıyorlar. Bu yükselişten nasıl bir sonuç çıkarmışlar da, Kars'tan geçer geçmez Kemalist entrikanın etkisine girmişlerdir? Kaldı ki bu dönemde Kemalist hareketin yaşayıp yaşa-

mayacağı da belli değildir. 1920'lerdeki Kemalizm, çok silişlik, çok korkak, daha çok bazı fırsatlardan yararlanıp bir şeyler yapmak isteyen bir hareket durumundadır. Yani biraz gücün olsa ve çok usta taktiklerle üzerine gitsen, onu Ankara'dan kovmak mümkündür. Bir Çerkez Ethem bile o dönemde bir isyandan dönerken diyor ki, "gideyim, onu kovayım Ankara'dan." Aslında taktik hata yapmasa ve yenilgi-

bu. Aslında Mustafa Suphi'nin bazı önyargıları var, "Kemalizm, antiemperyalizmdir" sanıyor. Kendine mektup yazıp "gelebilirsin" demişler ve buna da inanmışlardır. Yani yanlışları sakat inançları vardır. Tamamen bu anlayışla yola çıktığı için sonuna kadar M. Kemal'i kurtarıcı olarak görür. TKP'nin başlattığı sol gelenek işte böyledir. Mevcut sol da, çoğunlukla halen onu böyle görerek, "ilericidir, it-

bir tarzda sınıfa umutları var, hem de sınıfın ne durumda olduğunu iyi bilmeyen bir tarzda. Devrimci savaşa inanıyorlar, ama devrimci savaşın nemenem bir şey olduğunu, nasıl bir hazırlık ve örgütlülük istediğini bilmeyecek bir düzeyde. Biliyoruz, bu yanlışlar çok kısa bir süre sonra çıkışın bir yenilgi ile yüz yüze gelmesine yol açıyor. Bunlara bir de sosyal yaşam, kişilik oluşumu ve imkansızlıklar eklenir.

Sosyalizm yaşam tarzının yüceliğidir. Uğruna neler sarfedilmiştir? Başarısı ve başarısızlığı nereye bağlıdır? Emekle, özgür emekle ilişkisi nedir? Bunlar hiç umurlarında değildir. Her an "merkez ne demiş, kazanmış mı kaybetmiş mi" ona bakarlar. Adeta onların morallerini yükselten de, indiren de budur. Taklitçilik ve mezhepçilik dinde olabilir, fakat bilimsel sosyalizmde olamaz. Merkezlere bağlılık dinlerde, felsefede olabilir, fakat bilimsel sosyalizmde olamaz. Sosyalizmin merkezi yoktur.

nin kurbanı olmasa başarabilirdi. Çünkü Kemalistler, tiril tiril tiriyorlar Ankara'da, "kovabilir, asabilir, hali çok acayip" diyorlar. Zaten bu korku nedeniyle Çerkez Ethem'i oyuna getirip Ege'den aturdular. M. Suphi'den de biraz korkuyorlar. Sanıyorlar ki arkasında Ekim Devrimi var ve de örgütlüdürler. M. Kemal, o kendi pašalık, burjuvalık mantığıyla bunu çok iyi değerlendirerek tedbirini alıyor. Nitekim, hem Çerkez Ethem'i, hem de M. Suphi'leri çaktırmadan tasfiye ediyor.

Demek ki, M. Suphi ve arkadaşlarının yaratıcılıkları ve karşılarındaki burjuvaları değerlendirebilecek güçleri yok. Yani bilimsellik yok ve büyük yanlış var. Büyük yanlış olmasaydı, böyle tepe taklak, yönleri Erzurum'dan Trabzon'a çevrilerek ve Trabzon'dan da bir gemiye bindirilerek ölümün kohnuna bu kadar ucuz gidilir miydi? Bizde de bazı gafil kişilikler var, ona çok benziyorlar. Kişiliğini tam devrimcileştiremeyenlerin gafletidir

tifak yapabiliriz" diyor. Görüyoruz işte, daha ilk adımda beyin imha edilmiştir, fakat yetmiş yıldır hala ders çıkarılmamıştır.

Aslında yanlışlar ve gafletler sanıldığından daha fazla kişileri böyle uzun süre bağlar, çürütür ve hem de bu farkedilemez. Bu önemli; dolayısıyla yanlışların ve gafletin kurbanları olmamaya büyük özen göstermek gerekir. Bizde de halen gafillerin, yanlış sahiplerinin sayısı az değildir. Ve gerçekten önemli kayıpların temelinde bu gafleti aramak, yanlışlığı aramak yerindedir. Demek ki çıkışlar yapılırken bunlara dikkat etmek gerekiyor. Eğer yanlış ve gaflet yaşanmışsa, sonuç da öyle olur. Bu, daha çok sınıfsal temelden de kaynaklanır. Adamın sınıf temelli küçük-burjuvadır; küçük-burjuva ise, bir yanlışlıdır ve ütopyalar toplamıdır.

Şimdi bir de 1970 çıkışına bakalım. Aslında devrime inanıyorlar, fakat değerlendirmeleri oldukça hatalıdır. Ordudan beklentileri var, gerçekçi olmayan

Bu dönemde yapılanları küçüksememekle birlikte, bunların kendi başına yetmediğini, devrimci kişiliğin çok ciddi bir savaşı sürekli kılması ve bunu bilimsel bir temelde halkın lehine ilerletmek için bütün çabayı ortaya koyması ve bir de başarılı olmayı bilmesi gerektiğini belirtmek gerekiyor. Böylesi bir yaklaşım, 1970'lerin çıkışında da fazla kendini gösteremiyor ve başarılı kılınmıyor. Çok hazırlıksızlık, ciddi bir durum değerlendirmesi yapmama, yapılırsa bile çok yanlışlar taşıma ve rejimi tanımama gibi durumlar vardır.

1960'ların yığın hareketi, aslında devlet içinde bir kesimi hedefliyor ve devlet içinde bir çatışma olacağını bekliyor. 1970 çıkışı da bunun bir devamı oluyor. Bunlar devleti tümünden yıkmayı amaçlamıyorlar. Kendilerine göre devleti yeni bir proje içinde yeniden ele almak istiyorlar. Evet, yıkmaya diye bir amaçları yok, fakat biraz daha radikalleşmeye açık bir durum yaratıyorlar. Bununla birlikte radikalleşme ve devrimci gençlik hareketi doğuyor. Devrimci gençlik, aslında etkilendiği kaynağın devleti hiç de hedeflemediğini görmek istemeyerek, devlete yöneliyor. Bu, devlete hesapsız bir yönelmedir. Zaten kendilerinin de ordu içindeki cuntalardan beklentileri var. 12 Mart cuntasının nemenem bir cunta olduğu anlaşılınca kadar direniş de önemli oranda darbeleniyor. Büyük bir yanlış var aslında! Çıkış noktalarında olmayan şeyi var-

miş gibi görme, yine görülmesi gerekeni görmeme durumu sözkonusudur. İşte bir dönemin de böyle geliştiğini görüyoruz.

Aslında daha sonraki süreçte bu yanlışlar daha da derinleşiyor. Yani sonraki sakat çıkışlar, köklü bir özelleştirmeyle bu yanlışları giderme yerine, bunları incelterek sürdürüyorlar. 1971 direnişçilerinin mirasını kullanmak istiyorlar. Daha önce de TKP mirası biraz kullanılmak istendi, işte İsmail Bilen'ler uzun süre Moskova'da iyi yaşadılar.

12 Eylül faşizmi bunları neden böyle kolay bir şekilde tasfiye etti? İşte belirttiğimiz bu özellikleri nedeniyle. Çünkü, çıkış temelleri yanlış ve hazırlıkları yok denecek kadar az. "Devleti hedefliyoruz" gibi gösteriyorlar, fakat özünde devleti hedefleme yok. "Sosyalizmi istiyoruz" diyorlar, ama örgütsel yaşamlarının sosyalizm ile alakası yok. Bunlardan birini, 24 saat bile örgüt disiplini içinde tutamazsın. Bu halleriyle de, dev gibi örgütlü bir düzene, dünyada saldırganlığıyla bilinen bir orduya karşı sözümona savaşıyorlar! Bir aileyi düzenlemeyecek kadar zayıf olan bu kişilikler, Türk ordusu gibi nizamda dünyada eşine ender rastlanan bir orduyu karşlarına alıp yenebilecek mi? Bu mümkün değil. Nitekim ordu, bu sol denilen güçlere karşı sadece bir-iki hamleye katıldı, çok sınırlı bir süreyi kapsayan bu hamle karşısında bu sol toz olup gitti.

Bu solun işi nasıl görüldü? İstihbarat düzeyinde MİT, daha çok inceleme-araştırma temelinde yöneldi. Gerisini ise polis teşkilatı tamamladı. MİT'in araştırma ve incelemeleri temelinde ortaya çıkan perspektifler esas alınarak kırdı jandarma ve kentte de polis harekete geçti ve solu darmadağın etti. Çoğu savaşmadan safdışı edildi. Dikkat edelim; TKP geleneğinden tutalım en son TIKKO geleneğine kadar, bunların elleri kolları bağlıdır. Evet, içlerinden iyi savaşçılar ve

iyi eylemciler de çıkabilir; ama bu, çizginin durumunu değiştirmez. Yetmiş yıldır TKP, bırakalım savaşmayı, en son düzenle çok güzel uyuştu. Uyuştur da ne oldu? Eriyip gitti. 1971 direnişçi geleneği THKP-C, THKO ve TIKKO, ordu ve cephe kurdular da ne oldu? THKP-C bir bildiri çıkardı ve sonu Kızıldere eylemiyle noktalandı. THKO Nurhak Dağlarına çıktı ama, bir ay bile yaşam sürdüremedi. TIKKO

yanısıra bir Küba örneği de vardır. Nikaragua'da da benzer bir pratik yaşanıyor. Sonuç olarak bakıldığında, yirmi yıldır "ben partiyim" veya "halk savaşı veriyorum" diyenlerin ya zafere gitmeleri ya da başkalaşıma uğramaları sözkonusudur.

Demek ki, diğer ülke pratikleri yanında Türkiye'deki durum ilginçtir. "Sonuna kadar halk savaşından, devrimci savaştan yayanım" diyeceksin, ama kentler-

12 Eylül faşizmi bunları neden böyle kolay bir şekilde tasfiye etti? İşte belirttiğimiz bu özellikleri nedeniyle. Çünkü, çıkış temelleri yanlış ve hazırlıkları yok denecek kadar az. "Devleti hedefliyoruz" gibi gösteriyorlar, fakat özünde devleti hedefleme yok. "Sosyalizmi istiyoruz" diyorlar, ama örgütsel yaşamlarının sosyalizm ile alakası yok. Bunlardan birini, 24 saat bile örgüt disiplini içinde tutamazsın. Bu halleriyle de, dev gibi örgütlü bir düzene, dünyada saldırganlığıyla bilinen bir orduya karşı sözümona savaşıyorlar!

Dersim'de benzer bir durumu yaşadılar. Ondandı sonra da şehit kanı yerde kaldı. Bu mirası da böyle mezhepçi bir tarzda ve post kavgası biçiminde değerlendirdiler.

Eğer bunlar, savaşçı olduklarını, hem de ordulaşmayı, cepheleşmeyi, gerillayı sürdürdüklerini ısrarla iddia ediyorlarsa, kendilerine şunu sormak gerekir: Yirmi yıldır sizin bu Ordulaşmanız nerede ve bu ordu niye tek bir ciddi gerilla çarpışmasını gerçekleştiremedi? Kaldı ki hepsi de halk savaşından yana. Fakat yirmi yıldır bir tek halk savaşı eylemi niye örgütlendirilmedi? Bunlara en çok sorulması gereken yan burasıdır. Evet, yirmi yıllık miras var, bazıları TKP mirasına da sahip çıkarlar, dünyadaki bütün ulusal kurtuluş savaşları mirasını esas aldıklarını ve Çin'e bağlı olduklarını söyleyenler vardır. Fakat Çin'de ve Vietnam'da nasıl bir halk savaşı verildiğini biliyoruz. Her iki ülkede de partiler kurulur kurulmaz gerilla başlatılıyor, ayaklanmalara başvuruluyor. Bunların

de birkaç suikast yapmaktan öteye gidemeyeceksin! İşte Dev-Sol örneği. Yine işte TIKKO, Dersim'de birkaç muhtar öldürmekten öteye gidemedi. Elindeki güçle bile doğru dürüst bir tane gerilla eylemi düzenleyemedi. Halbuki bu süreçte saflarındaki onlarca devrimci katledildi düşman tarafından. Bunların intikamını alan birkaç pusu eylemi bile gerçekleştirilemedi.

Örneğin Dev-Sol, şehirlerde birkaç emekli subay vermaktan, kuyumcu ve banka soymaktan öteye, kaç tane şehir ayaklanması gerçekleştirebildi? Bırakalım şehir ayaklanmasını esas alıyor, yirmi yıldır tek bir uygun araziye güç çıkarabildi mi? Bu hazırlık yirmi yıldır bitmedi mi? Eğer bitmemişse ne zaman bitecek? Bitmiş ürünleri nerede? Dağlar mı yoktu, halk mı yoktu, devrimci mi yoktu, para ve silah mı yoktu? Hepsi var, bunların hepsinin var olduğunu biliyoruz. O halde niye bir gerilla adımı yok?

Bütün bunlardan çıkarılacak sonuç, silahlı mücadeleyi esas

aldıklarını söyleyenler de dahil, bunların tutarlı olmadıklarıdır. Aslında halk savaşının teori ve pratiğine bağlı değil. Bunların bir kesimi, "silahlı mücadele, taktik olarak Türkiye'de doğru değildir" diyorlar. Peki doğru olan nedir, siyasi olarak Türkiye'de doğru değildir" diyorlar. Peki doğru olan nedir, siyasi mücadele mi? Bunu söyleyen TKP, TİKP-Sosyalist Parti ve diğerleri ne yapıyorlar? Örneğin birisi yetmiş yıldır sosyalist hareketin öncüsü olduğunu söylüyor ama, şimdiye kadar hangi kitle gösterisine yol açtı? Oy tabanları bini bile bulmamıştır şimdiye kadar. Evet, 70 yıllık parti olacaksınız, 25 yıllık parti olacaksınız, ne bir fabrika işgal edebileceksiniz ve ne de bir halk gösterisi düzenleyebileceksiniz! Ondan sonra da silahlı mücadelenin yanlışlığından ve siyasi mücadeleyi yürütmekten söz edeceksiniz!

Şimdi var olan biraz kitle gelişmesi de ayrı bir olaydır. Bunun bizim mücadelemizle bağlantısını görmek gerekir. Yani "siyasi cephede savaşım yürütüyorum" diyenlerin ne konumda oldukları açıktır. Seçimlerde, kitle gösterilerinde durumları ortaya çıkmıştır. Kitle teorisini esas aldıklarını söyleyenlerin pratikleri nettir. Ayrıca silahlı mücadeleyi esas aldıklarını söyleyenlerin yirmi yıllık pratikleri de birkaç suikastten ve girdikleri birkaç çatışmadan ibarettir ve çoğunlukla da kaybedilmiştir. Bu bir yenilgidir, kesinlikle böyledir ve hem de stratejik bir yenilgidir.

Bu yenilgi 12 Mart'ta çok açık yaşandı. 12 Eylül'e geldiğimizde ise yenilgi çok daha katmerleşti. Dolayısıyla 12 Eylül'e karşı direnme ne başlangıçta vardı ve ne de daha sonra gelişti. Daha önce yenilmiş olanın tekrar yenilmeyeceği açıktır. Aslında bu doğrulanıyor. Bunlar, daha 12 Eylül'e gelmeden önce, 12 Mart'ta yeniliyorlar. Fakat bu yenilginin köklü derslerini orta-

ya çıkaramadılar. "Neden yenildik, yenilginin objektif ve subjektif nedenleri nelerdir, bu durum nasıl aşılabilir" şeklinde bir tartışmaya asla girmediler. "Filankes ihanet etti, filankes oportünist çıktı" diyerek bunu geçiştirdiler. Yani karşılıklı suçlamalar, asla öze inmeyen yaklaşımlar ve habire bölünmeler, 12 Mart yenilgisini izah etmeye yetmez.

Çok iyi biliyoruz ki, 12 Mart'tan sonraki süreçte faşist MHP tırmandı, kontrgerilla terörü tırmandı ve 12 Eylül'e gelindi. Bu süreçte, 1971 çıkışını aşan ciddi bir devrimci adım atılmadı. Neden? Çünkü, yenilgiden ders alma, başarıya giden doğru yolu bulma ve bu yolda doğru bir örgüt ve eylem çalışması yapma durumu yok. Soruna bu temelde el atma sözkonusu değil. Bunun sonucu da, savaşmadan yenilme, yakalanma ve düşme oluyor.

İyi biliniyor ki, zindanda direnilebileceğini ve başarı sağlanabileceğini de biz ispatladık. Kaldı ki, 12 Eylül darbesinden sonra, bunların bizden yüz kat fazla kadro ve taraftarları dışarda vardı. Bunlardan biri direnişi alıp götürebilseydi durum çok farklı olurdu. Fakat götüremedi; çünkü örgütsel yapı yenilmiştir. Perspektif düzeyinde, ruhi yönde ve örgüt çapında yapı yenilmiştir. Kazanmak isteyen ruh, gözünü başarıya diken bir militan yok. Orta yerde bir örgütlenme isteği de yok.

Bu, hangi durumu ifade eder? Tipik örnek olan Dev-Yol'un durumunu ele alalım. Çok iyi biliyoruz ki, darbe karşısında kendi kendini beyin olmaktan çıkarıyorlar veya var olan beyin "yüzde yüz yenildim" diyor. Beyin, yani merkez böyle olursa, kol ve bacak olarak kalmış olanlar da yenilgi yaşamaktan kurtulabilirler mi? Elbetteki hayır. İşte bu, dört dörtlük bir tasfiyeciliktir. Devrime umut yok, devrimin başarısına inanç ve çaba yok. Neymiş, "biz Dev-Yol'cuyuz" diyorlarmış! Mez-

hepler bile bu kadar düşkünlüğü kabul edemez. Başlangıçta 1971 direnişçiliğinin kötü bir istismarı sözkonusu olmuştur ve 12 Eylül döneminde de bu çok daha net bir şekilde açığa çıkmıştır. Bunlar devrimin mirasını kemirmek istiyorlardı; çok iyi biliyoruz ki, bazı şahıslar, "maddi imkan veriyor, iyi aیدatlar alınıyor, biraz da asi itibarı var" diyorlardı. Bunun üzerine dayanarak yaşamak istediler. Merkez ağırlıklı olarak böyleydi. Tabandan ileri fırlamak isteyenler de, sağdan soldan para alarak ve birkaç soygun eylemi yaparak böylece lümpen bir yaşamı örgütlemek istedikleri için, "biz Dev-Yol'cuyuz" dediler.

Dev-Sol'cular daha kabadayı oldukları için, "biz daha iyi bakal, banka soyarız, biz daha çok kabadayı adam buluruz ve böylece parsayı biz toplarız" dediler. Çok iyi biliyoruz ki, bunların başvurdukları bu yöntemler aslında devrimci anlayışla açıklanamaz. Bu nasıl bir örgütlenme ve ilişki biçimidir? Gerçekte halkın bu yönlü bir bağısı yoktur ve orta sınıfı soymak da devrimci bir eylem değildir. Çünkü bu, hepsini devrimin aleyhine kıskırtır. Nitekim öyle de oldu. Aslında bu yönlü belirtilebilecek daha birçok nokta vardır. Devrimcilerin örgütlenme tarzı böyle olamaz ve devrimci ideoloji bu yöntemleri örtmek için bir cila gibi kullanılamaz. Eğer yaptıklarımız devrim amaçlıydı diyorlarsa, o zaman devrimci eylemlerini gösterebilirler. Birkaç emekli generali vuracaklarına, daha önce ordu birliklerine saldırınsınlar, birkaç karakolu silahsızlandırınsınlar. Evet, halk düşmanı işkencecileri cezalandırmak iyidir de, tek başına işkencecileri vurarak biz düzeni deviremeyiz ki. Bir yıl öyle yaptınız, iki yıl, üç yıl, dört yıl öyle yaptınız, ama bunu artık daha sistemli ve büyümüş ordu örgütlenmesine götürün. Adlarından çok bahsettiğiniz El Salvador'da, Nikaragua'da ve Küba'da bu iş nasıl yapıldı? Kısa

sürede onbin kişilik ordulara ulaştılar. Sen ise, yirmi yıldır daha bir grup olmaktan kurtulamadın.

Bunun için "fırsat bulamadık, darbe aldık" denilemez. Devrimciler, fırsat bulan, darbeye karşı kendini koruyabilen ve devrim yapan insanlardır. Devrimci önderlikler bunu sağlayan önderliklerdir. Aksi halde derler ki, "başaramadım, yenildim" veya "tasfiye oldum, oportünistlik yaptım". Sen on yılda başaramazsan, yirmi yılda başaramazsan, bunun adı yenilgidir, oportünizmdir, tasfiyeciliktir. Bunun böyle olduğunu örtbas etmek için sağı-solu suçlamak, örgütünü terörle susturmak, siyasi değeri yüksek olmayan birkaç eylem düzenlemek, bununla başkasını ve kendini kandırmak, ondan sonra da "ben ne kadar devrimciyim" diyerek bağını sürdürmeye çalışmak olmaz. Bütün bunlar, son derece yapay, olumsuz, son tahlilde devrim adına gericiliğe hizmet etmekten öteye götürmeyen yaklaşımlardır.

Bu noktada söylenmesi gereken, ister silahlı ve ister silahsız olsun, devrimci veya reformist sol muhalefetin aslında düzen karşısında yenik düştüğüdür. Evet 1971'de de bir yandan yenilgi vardı, ama diğer yandan da kahramanca direnilmişti. Ama bunun dersleri iyi çıkarılmadığı, direnmenin ve yenilmenin objektif ve subjektif nedenlerine inilmediği, yanlışlar ve eksiklikler aşılmadığı, hatta yenilgi nedenleri ısrarla ve daha da ince bir tarzda yaşandığı için, 12 Eylül karşısında bu sefer kahramanca bir direniş de sergilene-memiş ve çok iğrenç bir tasfiyecilik içine girilmiştir. Bizim, hepsinden fazla darbe almamıza rağmen, daha bu dönemlerde içine girdiğimiz direniş vardır. Zindanda ve dışarda çok açık bir devrimci direniş hattı tutturulmuşken, bütün çabalarımıza rağmen bunların bu hatla gelmediklerini, zindanda tasfiyeciliği daha da derinleştirdiklerini, dışar-

daki kalıntılarının Avrupa'da müthiş yozlaştuklarını ve sonuçta düzene bir fiske bile vuramayacak duruma düştüklerini çok iyi biliyoruz.

Tek kalmış olmaları, koşulların zorluğu ve benzeri şeyler bu noktada gerçeği değiştirmiyor. "İyi niyetliydik, aslında böyle düşünmemiştik, iyi şeyler düşünmüştük" demek, mevcut gerçeği değiştirecek bir anlama sahip değildir. Dolayısıyla böylesi sol'a biz yenilmiş sol diyoruz. Yenilmiş olanın "ben yenilmedim" demesi, üç defa yere serilip de habire güreş isteyen pehlivanın durumuna benziyor. Bir defa yenilirsen, rövanş ancak altı ay sonra olabilir. Bunlar habire sırt üstü yere çakılıyorlar ve fakat hâlâ "biz varız" diyorlar. Bu ucuz direnişçilik işte bu anlama geliyor. En kötüsü de, yenildiği halde, bunu, ucuz bir örgüt ve eylem anlayışıyla yengi gibi etrafa gösterme çabası oluyor.

UKM.'nin başarısı, bugünkü sol'un varlığı için belirleyicidir.

Gerçeğin böyle olduğunu, bir de UK Hareketi pratiğine bakarak izah edebiliriz. Dikkat edelim; UKM pratiği, kendi başına, aslında Türkiye sol'unu analiz etme ve ne değer ifade ettiğini ispatlama hareketidir. Türkiye solunu anlamak ve hakkında bir değerlendirmeye gitmek mi istiyorsunuz? Bunu UK Hareketi gelişimine ve başarısına bakarak yapın. Kuşkusuz bunun nedeni ve nasılı vardır. Çünkü, 12 Eylül'de en çok darbe yiyen, darbenin ağırlıklı olarak kendisine karşı yapıldığı, yine imkanları en az olan hareket, UK Hareketidir. "Hilvan, Siverek ve Batman'ı gezdik ve darbeye orada karar verdik. Kürtçülük başını almış gidiyor," diyordu darbenin başı. İşte bu gerçeklerle geldi 12 Eylül. Kaldı ki bizim gücümüz 12 Eylül'den önce de darbe yemiş, ihanete uğramıştı. Ayrıca

olanaklarımız da çok azdı.

Peki bu gerçek konumdan kalkarak biz nasıl yaşayabildik? 12 Eylül'ün öncesinde ve sonrasında içine girdiğimiz yönelimler vardır. Bir yurtdışına çıkış ve onun devrimci bir tarzda ele alınması deneyimi vardır. Yine ülke içindeki olumsuz durumlar giderilmiştir. 12 Eylül darbesine karşı bu direnme, aslında Özgürlük Hareketi'nin özünü yansıtır. 12 Eylül darbesi, tarafımızdan değerlendirilmiştir; bu, Türkiye sol gruplarının yapamadıkları bir çalışmadır. Konferansta, yaşanan sürecin özellikleri, yenilen darbelerin, zorlanmanın ve geri çekilişin nedenleri ve bundan sonrasını sürdürmenin yolları çok açık bir biçimde çözümlenmiştir. Ondandan sonra da hazırlıklar yapıp ülkeye girilerek yeni bir devrimci dönem başlatılmıştır. Ortaya çıkan zorlanmalar karşısında tekrar hazırlıklar ve çözümlenmeler yapılmış ve yeni hamlelere girilmiştir. Her yıl hamle üstüne hamle, hazırlıkların ve çözümlenmelerin sürekli derinleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Buna karşı ısrarla direnen her türlü feodal ve küçük-burjuva yaklaşımlarla, "yürütülemez, gelişme sağlanamaz" diyen tepki sahipleriyle mücadele edilmiş ve başarı sağlanmıştır. Bu çalışmalar, kesintisiz ve güçlü bir biçimde sürdürülmüş, önderlik hattına ısrarla bağlı kalmarak bugüne gelinmiştir.

Tüm bu gelişmeleri sağlayabilmek için, parti çekirdeğini örgütlemeye ve eğitimde en sınırlı imkanlar iyi kullanılmıştır. En zor koşullarda ve en sınırlı imkanlarla parti çekirdeği üzerinde yoğunlaşarak, onun ideolojik, siyasi ve askeri eğitimi yapılmış, devrimci amaçlar lafta kalmaması diye zamanında pratiğe koşulmuştur. Bütün Türkiye'de ortaya çıktığından daha fazla engeller içte ve dışta çıkartılmasına rağmen, gereken devrimci adımlar atılmış ve sürekli bu adımlar yetkinleştirilmeye çalışılmıştır. Yine olumsuz dayatmalara rağmen

men, halka doğru yaklaşım temelinde kitle çizgisi de tutturulmuştur.

Sonuç olarak, 12 Eylül rejimi karşısında, 12 Mart'ın bu daha da yetkinleştirilmiş biçimi karşısında Türkiye sol'u nefes alamaz durumu yaşarken, UK Hareketi çalışmalar yürütmüş ve bazı başarılarına ulaşmıştır. UK Hareketi mücadelesine ve etkisine dayanarak ölüm orucu eylemine girmek ve silah patlatmak mümkündür; ama bu, onların yenil-

ke içinde olanların da, gemisini kurtaran kaptandır misali, en iğrenç bir şekilde bireysel yaşam savaşına girdikleri görülmüyor. Genel durum böyledir ve bazı istisnalar bu durumu değiştirmiyor.

Çok iyi biliyoruz ki, UK Hareketi bütün bunların tersini yaptı, örgütlülük ve eylemlilik sürecini tırmandırdı. 1990'lara gelindiğinde, 12 Eylül'ü ülkemiz cephesinde başarısızlığa uğrattı. Hatta bu yenilgiyi bizzat rejimin

ğerlendirerek devrim için bir çıkış yapmayı başardık. Biz, M. Kemal'in kabrinin dibinde de üslendik, şimdi ülkemizin doruklarında da üsleniyoruz. Burada mesele, her koşul altında durumları ve fırsatları iyi değerlendirip sonuca gitmeyi bilmektir. Bu konuda devrimci, "koşullar şöyleydi-böyleydi veya yararlandım-yararlanamadım" demek yerine, "iyi tespit ettim, iyi değerlendirdim ve devrimi güçlendirdim" demekle mükellef olan insanlardır. UK Hareketi, her koşulda gerekeni yapmaya çalıştığı için başarı sağlamıştır.

Yürütülen mücadeleyle her gün başarılı yol alındığına dünya alem de tanıktır. İşte bunun Türkiye üzerindeki yansımalarına gelince, bu başarıyı kendilerine mal eden örgütlerin de ortaya çıktığını görüyoruz. Hem siyasi mücadeleyi esas aldığını, hem de silahlı mücadeleyi esas aldığını söyleyenler açısından belirtelim ki, Dev-Yol'un kalıntılarından TİKP'in ve TKP'nin ad değiştirmiş biçimlerine kadar, bunların tümü, UK Hareketi'nin demokratik mücadeleye açtığı yolda nefes alıp vermeye çalışıyorlar. Biz, bu duruma da bir şey demiyoruz; haklarıdır, fırsat yaratmışız elbette ki değerlendirecekler diyoruz. Demirel de bu temelde hükümete geldi, mücadele ona da yol açtı. Devrimci silahlı mücadele grupları için de durum aynen böyledir.

Şimdiye kadar özel savaş rejimini epeyce darbeledik, delik deşik ettik. Artık birçok çıkış yapılabilir, herhangi bir dağda da kalınabilir. Çünkü ordu dağa çıkmıyor, kolay kolay devrimcilerin, üzerine gidemiyor. Belli bir psikolojik baskı yaratmış durumdayız. Yine silahlı güçler var, ordu birlikleri rastgele hareket edemiyor. Dolayısıyla, böyle bir zemin ortaya çıkardığımızı göre, TİKKO Dersim'de uzun süre kalabilir. Dev-Sol da istediği gibi hareket edebilir. "UKM'nin dolaylı etkileridir, yararlanabiliriz" mantığı var bura-

Tek kalmış olmaları, koşulların zorluğu ve benzeri şeyler bu noktada gerçeği değiştirmiyor. "İyi niyetliydik, aslında böyle düşünmemiştik, iyi şeyler düşünmüştük" demek, mevcut gerçeği değiştirecek bir anlama sahip değildir. Dolayısıyla böylesi sol'a biz yenilmiş sol diyoruz. Yenilmiş olanın "ben yenilmedim" demesi, üç defa yere serilip de habire güreş isteyen pehlivanın durumuna benziyor. Bir defa yenilirsen, rövanş ancak altı ay sonra olabilir. Bunlar habire sırt üstü yere çakılıyorlar ve fakat hâlâ "biz varız" diyorlar. Bu ucuz direnişçilik işte bu anlama geliyor. En kötüsü de, yenildiği halde, bunu, ucuz bir örgüt ve eylem anlayışıyla yengi gibi etrafa gösterme çabası oluyor.

mediğini göstermez. Bu noktada gerçek durumu bütün kapsamıyla izah edeceğiz ve özellikle devrimci gençliğe gerçekleri iyi kavratacağız. Böyle yapmazsak, Türkiye sol'u hastalıklarından ve yenilgiden kurtulamaz. 12 Eylül darbesi, 12 Mart'tan daha kısa sürede ve daha ezici bir biçimde Türkiye sol'unun tüm gruplarını, oluşumlarını, partilerini, en irilerinden tutalım en küçüğüne kadar hepsini ezmiştir. Teslim olmayan ve direnen kişiler vardır, ama onlar da idam edildiler ve işkenceden geçirildiler. Ortada onları tutan ne bir örgüt kaldı, ne de bir hareket. İşte bu bir yenilgidir. Şimdi geride kalan kişilerin de, kendilerini yenileme diye bir durumları görünmüyor. Zaten Avrupa'ya taşanlar dört dörtlük bir tasfiyeciliği yaşadılar, hem de en ince, en iğrenç teorilerle ve yaşam biçimleriyle. Ül-

kendisi kabul etti. Sıkı yönetimin ve Olağanüstü Hal'in başarısızlığını, kendi burjuva basınlarında bile izlemek mümkündür. UK Hareketi'nin mücadelesiyle halkımızın ayağa kalkışı ve tarihinde ilk büyük eylemlilik sürecine girişi vardır. Bölgeden yararlanma, fırsatları değerlendirme hep devrimcilerin dikkate alacağı hususlardır. Irak-İran savaşı, Körfez savaşı, Arap-İsrail çelişkisi gibi durumları, elbette bir devrimci dikkate alacaktır. Bu, bir devrimcinin vazgeçilmez görevidir. İç ve dış koşulları amansız takip eder, iğne ucu kadar fırsat buldu mu devrim lehine değerlendirir. Bu açıdan, "UKM eylemleri, Irak-İran savaşının sonucudur. Irak'ın içine girdiği durumun sonucudur, iyi üslenme sonucudur" demek, hiçbir şeyi değiştirmez. Kaldı ki biz, Ankara'da da durumları de-

da. Çok iyi biliniyor ki, 12 Mart dönemindeki ve daha sonraki direnişlerden yararlandık; fakat hakkını teslim ederek, onların kahramanlıklarını yüceltip hatalarını da eleştirerek bunu yaptık.

İşin gerçeği böyleyken, sekiz yıldır yürütülen savaşla Türkiye'de demokrasinin yolu açılmışken, bunu görmemek kötü bir tutumdur. Demirel'in sanki özgüçüyle iktidara gelmişçesine hava atması onun yenilgisini getirir. Bu süreçte TKP düzenle anlaşarak gitmek, Sosyalist Parti ise çok cüretli bir biçimde parti kurarak siyasi savaşım vermek istedi. Fakat bunlar, bunu yaparken UKM'nin kitlesini kullanmaya çalıştılar. TKP bunu, çok alçakça bir biçimde, bize "Sol Birlik" adlı oluşumu ve hatta içimize kadar bazı tasfiyecileri dayatarak yaptı. Tamamen pazarlama, düzenle bütünleşme ve legalleşme amacıyla bütün Türk sol'unu kullanmaya çalıştı. Sosyalist Parti, başlangıçta farklı bir çizgi izledi; "eylemler iyidir, devrimciliktir" dedi. Kitlemize kendisini şirin göstermek istedi. Fakat biz, salt Sosyalist Parti önderliğinden ziyade bunu bir cephe temelinde yapalım, yarattığımız bu kitlesel güce dayanarak bir cephesel gelişme ortaya çıkaralım dediğimizde, "hayır, bu kitle bizimdir, yirmibeş bin kişilik mitingler yapıyoruz Diyarbakır'da, Cizre'de, vs." dediler. Halbuki bizden izin almadan bir tek çobanı bile etkileri altına almaları mümkün değildir. Dolayısıyla görüldü ki, bütün dostluk çabalarımıza rağmen, henüz işin gerçeğinden habersizdirler ve istismarcı bir mantığı henüz aşmamışlardır. Mücadelemizin yarattığı muazzam siyasi etkiyi değerlendiremediği görülen Sosyalist Parti, bir de bunu kendi başarısı gibi yansıtıyor. Buna dayanarak da, "Sosyalist Parti gelişiyor, proleteryanın öz örgütü olmuştur, cepheye de, ittifaklara da ihtiyaç yoktur, yapılması gereken gelip Sosyalist Parti'ye

girmektedir" diyor. Tabii bizim bu yaklaşımın doğru olmadığını söylememiz bile, Sosyalist Parti'nin hiç de öyle olmadığını ortaya çıkardı. Eski sığ mantık, istismarcı mantık aşılamadığı için bu böyle oldu; yoksa biz iyi yetliydik. Halen de bu işleri ittifak veya cephe temelinde yürütebileceğimizi söylüyoruz, ama anlamamazlıktan geliniyor. Sosyalist Parti de, Sosyalist Birlik Partisi de halen bazı sevdalar peşindedir.

Silahlı sol açısından, bunun daha çok böyle olduğu söylenebilir. Bir defa UKH'nin çıkışı olmasaydı, bırakalım Dev-Sol'un silah sıkmasını, acaba cezaevinden kendisini çıkarabilir miydi? 1982 Büyük Ölüm Orucu eylemimiz olmasaydı, acaba ölüm orucu eylemi bunların akıllarına gelebilir miydi? 1984'de başlayan silahlı direniş olmasaydı, bir tek tabanca bile acaba ellerine geçirebilirler miydi? Yani biraz dürüst olmaları gerekir. Hem moral açıdan, hem de sunulan pratik destek bakımından kendilerini alabildiğine ayağa kaldırma durumunda olacağız ve fakat ardından da büyüklük iddialarını etrafa yayıp kendilerini kandıracaklar! Bu olmaz, her şey çok açıktır.

İyi biliyoruz ki, eğer Kürdistan cephesi yenilmiş olsaydı zindanlardan bir devrimci bile -biz de dahil- sağ çıkmazdı; hepsi idam edilirdi. Yine biliyoruz ki, idamlar '84 atılımından sonra durduruldu. Ve idam edilecekler arasında da en çok Dev-Sol'cular vardı. Eğer Dev-Sol merkezi idam edilseydi, geriye eylem yapacak tek örgütleri kalabilir miydi? Demek ki Dev-Sol bu konuda gerçeğe saygılı olmak zorunda. Dev-Yol'cular bile idam ediyor ve sıra kendilerinin merkezine geliyordu. Ağustos atılımı durdurdu. İdamlar bu defa kesin durduruldu. Çünkü, savaş cephesi halledilmeden, egemen sınıf mantığı itibarıyla ve savaşın gereği olarak idamlar yanlıştır. Da-

ha sonra da durmadan sürekli gelişen eylemler karşısında cezaevleri üzerindeki baskı yumuşadı ve daha sonra da infaz yasası çıktı. Dev-Sol'da bundan yararlanarak bazı adamlarını kaçırıp dışarı çıkarttı, örgütünü güçlendirdi ve bazı eylemler yapabildi. Burada UKH'nin etkisi dolaysız ve çok belirleyicidir.

Belirttiğim gibi, başarısızlığa uğrasaydık bizimkiler de tamamen idam edileceklerdi. İtirafçılar ve teslim olanlar olmuştur, gerisi idam edilmiştir. TC'nin 1984'e kadar ki yaklaşımı budur. Bu, bütün gruplar için geçerli bir durumdur. Demek ki, bugün "varım" diyen sol gruplar için UKH'nin başarısı hayatidir, belirleyicidir. Biz bunu kendilerine çok açıkça belirtmedik diye, gafil olduğumuzu veya gerçek durumu anlamadığımızı mı sanıyorlar? Hayır, bu doğru değildir, yanıldıklarını görmeleri gerekir. Sonuna kadar direkt etkileme ve yine sonuna kadar düzenin idam girişimlerini durdurma başarısını sağlama durumu vardır.

Evet, gerçek durum budur. Siz, bizden yararlanarak dışarı çıkmışsınız ve örgütü biraz ayağa kaldırarak bazı işler yapmışsınız. Fakat bu gerçekleri görmeden, kalkıp da "bizim örgüt yenilmedi" demekle ne amaçlanıyor? Gerçekte ise, senin yenilgin ve imhan kesindi ve bunu bazılarını önledi. Bunu gör, kabul et ve tekrar diril! Çünkü, bunu yapmazsan, dıştan bir etkilemeyle kendine geldiğin halde bunu değerlendiremezsen, "örgütümüz dört dörtlüktür, hiç hata yapmadı, hep sağlam ve doğru yolda yürüdü" dersin, gerçeği göremez ve özeleştiri yapamazsın, özeleştiri yapamadığın için de hatalarının nedenlerini bulamazsın, hatalarının nedenlerini bulamazsan da bugün bize bağlı olarak yaşadığın gelişme yarın durabilir.

Böyle bir duruma ne biz müsaade ederiz, ne de düşman müsaade eder. Fakat şimdiye kadar durum böyle olduğu için, Dev-

Sol gösteriş kabilinden birkaç eylemi yapıyor. TIKKO da birkaç eylem yapıyor, ama gerilla-ya turmanamıyorlar. Daha sürekli ve sistemli bir kitle bağına ulaşamıyorlar. Neden? Çünkü, özünde hatalarını görme, özleştirirlerini samimi bir biçimde yapma, örgütlerini yeniden organize etme, bu amaç düzeyinde, taktik düzeyinde, yaşam tarzı düzeyinde ele alma ve bütünüyle sağlıklı bir gözden geçirme yok da ondan. Nitekim UKH, böyle yaparak başarı yolunu araladı ve şimdi de sürekli özleştirme yöntemiyle başarıyı gittikçe derinleştirerek sürdürüyor. Ama sen, hiç UKH'de olup biteni bile anlamayacaksın, UKH'nin kendi içinde yürüttüğü muazzam savaşı görmeyeceksin ve haybeden gelip başarıya konacaksın!

Marksizm-Leninizme, sosyalizme yanılmaz bir biçimde bağlı olduğunu söyleyen, hep iyi yaptığını sanan, hatayı hep başka yerde gören mantık, kendini kandıran mantıktır. Böylesi muazzam subjektif bir mantık kesinlikle yenilmiştir. Yenilginin çok açık nedenleri olduğu halde bunu görmeme, örtbas etme ve yanlışları sürdürme, daha sonraki yenilgilere yolu aralama anlamına gelir. Nitekim eylemleri basitten karmaşığa tarmandırma, kentlerde birkaç suikast eyleminden öteye götürememe, kırsal alanda da yozlaşmış birkaç grup olmaktan öteye gidememe durumları gayet açıktır.

Bu durumlarının bir nedeni de, bilinen UKM başarısını oportünistçe kullanmalarının sözkonusu olmasıdır. Eğer bunu dürüstçe değerlendirelerdi ne yaparlardı? En başta Özgürlük Hareketi ile doğru temelde bir ittifaka gelirlerdi. Tabii ki ittifak durumu onları daha da güçlendirdi. Bunu yapmak yerine, "biz daha iyiyiz, biz batının Özgürlük Hareketiyle, propagandasını yaptılar. Öte yandan ise, "aslında Kürt milliyetçisi bir örgüttür" dediler. Hatta uzun süre ağzlarını

na bile almadılar veya çok yanlış bir takım değerlendirmeler yaptılar.

Bugün bakıyoruz, işte bir Sosyalist Parti bile, "sömürge tezi çıkmazdadır, İsmail Beşikçi çıkmazdadır, hatalı yoldadır" diyor. Peki bununla neyi amaçlamak istiyorlar? Özgürlük mücadelesinin kendi tabanları üzerinde yarattığı olumlu etkiyi önlemeye çalışıyorlar. Sömürge tezi ne karşı çıkmaları, Kürdistan ülkesinin varlığını inkar etmelerinden, yani Kemalizmin varyasyonlarından biri olmalarından kaynaklanıyor. Çünkü sömürge deyimi, bir ülkenin statüsünü, içinde bulunduğu siyasal statüyü tanımlıyor. Onlara göre ise böyle bir ülke yok; ortada "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi" veya "Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğusu" var, son dönemin moda deyimiyse "Fırat'ın Doğusu" ile "Fırat'ın Batısı" ve bunlardan meydana gelen bir Türkiye var. Bu son derece kısır ve çoktan aşılmış bir tartışmadır. Ta 12 Eylül öncesinden kalan o anlamsız tartışmalardan biridir. Kaldı ki İsmail Beşikçi'nin tezi yaşamla doğrulanmıştır ve zafere gidiyor. Böyle bir ortamda daha bunun nesini eleştireceksin? Eleştiri yapılırsa bile dürüst olmak zorundadır. Bu eleştiri dürüstçe değil, gerçeği ve gelişmeyi başka türlü göstermedir. Samimi bir yaklaşım değildir, kendi yenilgisinin nedenlerini örtbas etmedir.

Bu sözde eleştirinin bir kısmına daha bakalım. "Sömürge tezi Kürt burjuva tezidir, İsmail Beşikçi Kürt milliyetçisidir" deniliyor. İsmail Beşikçi, çok mütevazı bir bilimsel çalışmanın sahibidir aslında. Ne alakası var Kürt milliyetçisi olmakla? Politik bir misyonu bile yok. İncelemeler yapıyor, yanlışlıkları da olabilir, hemen "sömürge tezi çıkmazdadır" veya "burjuva tezidir" demenin ne anlamı var? Bir kere Kürt burjuvası nedir, ne değildir? Kürt burjuvaları kimin yanındadır? Bunlar çok açık.

Kürt burjuvaları ile sömürgecilerin "sömürge tezi" ile bir alakalarının olmadığını görmemek mümkün değildir. Bu tez, baştan sona kadar Özgürlük Hareketi'nin icatıdır; iki sözcükten, "Kürdistan sömürgeci" demekten tutalım en büyük ulusal kurtuluş eylemine kadar hepsi onun eylemidir. Kürt burjuvası nerede, Kürt ağası nerede? Ama işte kendi kendilerini kandırmak için böyle söylemek ihtiyacını duyuyorlar.

Dev-Sol da eleştiri adı altında "Kürt milliyetçisidir", vb. diyor. Bırakalım Kürt milliyetçiliği değerlendirmesini de, aslında kendileri bir kozmopolitizmi ifade ediyorlar. Ulus orijininin korkuyorlar ve bir yerde kozmopolitizmi esas alıyorlar. "Hangi ulustansın" diye sorarsan cevap vermeye utanıyorlar. Çok açık ki, kozmopolitizm ulusal sorunu anlayamaz; çarpıtır, saptırır ve sürekli örtbas ettirir. Gerçekte ise Özgürlük Hareketi'nin sosyalizm ve demokrasi anlayışı, örgüt, eylem ve savaş anlayışı çok açıktır. Peki bu konuda kendileri ne durumda? Şimdiye kadar hiçbir konferans düzenlememişler, resmi bir konferans belgeleri yok. Sorumluluk düzeyi nedir, bu belli değildir. Yani durumları, anlaşılmazdır. Çünkü, resmi platformu yok; onbeş yıldır bir konferansı, kongresi, bir programı, bir temel belgesi ve bir manifestosu yok.

Şimdi haklı olarak böyle oluşumlardan kuşku duyulur; böyle oluşumlar halk kitlelerine güven vermez. Başı nerede, sonu nerede, kimi muhatap alacaksın, belli değildir. Bir kişi diğerini tanımıyor; camiası, topluluğu yok, sadece bazı eylemleri var. Zaten eylemlerini de koyduk, UKM'den güç alma temelindedir. Fazla devleti hedeflemeyen, hedeflese bile sonunu getirmeyen bir yaklaşımı vardır. Sözümona çok bağlı olduklarını söyledikleri Mahir Çayan'ın ke-

sintisiz devrim teorisine uygun hareket ettikleri de yok. Çok iyi biliyoruz ki, o teoride şehir de vardır, kırdada vardır. Mahir'ler 1970'lerin başında şehirde eylem yaptılar. Kızılder'e de kıra çıktılar. Eğer Kesintisizler'e bağlı olduklarını söylüyorlarsa, Kesintisizler şehir ile kıra içiçe görürler. Bu teoriyi yaratanlar, bunu yaşamlarıyla da kanıtladılar. Sen yirmi yıldır bunu kanıtlayamayacakmış, diğer yandan da bağlı olduğunu söyleyeceksin; bu, Mahir'lere, Kesintisizler'e ne biçim bağlılıktır?

Yine İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşları, ortaya çıkar çıkmaz kıra çıktılar, birkaç kırma tüfeğiyle gerillayı yaşamak istediler. Fakat TIKKO gerillasının, yirmi yıldır ne olup olmadığı belli değildir. Bunlar Mao'ya çok bağlı olduklarını söylerler. Mao, 1928'de dağa çıktı, 1948'de ise dünyanın en büyük devrimlerinden birini, yani yirmi yıl içinde en büyük halk savaşını başarıya götürdü. Bunlar da Mao kadar yaparsınlar demiyoruz. Afrika 35 yılda yaptı, hatta iki yılda yapan da var. Sen de yirmi yılda gerillayı hiç olmazsa bir bölgede etkili kıl! Ama o da yok. Peki nerede kaldı Mao teorisi, nerede kaldı İbrahim Kaypakkaya direnişi? Aslında Mao adına, Kaypakkaya adına sığınıp kendilerinden bahsettiriyorlar ve Avrupa'da devrimci olmayan bir yaşamı sürdürüyorlar. Gerçekte buna klan türü bir yaşam tarzı da diyebiliriz. Dağda örgütledikleri klandır, gerilla değildir. Klan yaşamı çok geri bir toplum biçimidir. Arkadaşların yoz yaşam dedikleri şey, bence onların klan türü yaşam tarzından kaynaklanıyor. Bu anlamda henüz feodal topluma bile ulaşmamışlardır. Demek ki, TIKKO'nun yaşam tarzı, feodal toplumun da gerisinde bir yaşam tarzıdır, hatta köleliğin biçimlerini bile yakalayamamışlardır. Klan tipi bir aile yaşamıdır ve bu yaşam tarzı günümüzde yoktur. Bu halleriyle

burjuva yaşamın yanından bile geçemezler. Peki bu tür bir yaşam biçimiyle dünyanın neresinde devrim mücadelesi geliştirilmiş ve başarıya götürülmüştür? Eğer bunlar yapabileceklerse, önce bu yaşam biçimlerini düzeltsinler.

Dev-Sol da biraz böyledir. Bunlar, sosyalizm adına bir tür klanlaşmayı, mezhepleşmeyi, fanatizmi yaşıyorlar. Eski mezhepleri de kullanıyorlar ve çok geri aile bağlarını geliştiriyorlar. Devrimcilik adına gençleri çekip birkaç eyleme bulaştırdıktan sonra her türlü kalıba sokmaya

lık yaptık. Bu çalışmayı ve bunun güçlü eylemini sürekli yürütüyorlar. Eğer bunu anlayamıyorlarsa gelsinler anlatalım, anlatmaktan da öteye kendilerine destek verelim. "Buna da gelmiyoruz" diyorlarsa, o zaman haklı olarak "etkimizi suistimal etmeyin" diyeceğiz. Bu hareketlerin de değerli direnişçileri vardır, "devrimcilerin anısını suistimal etmeyin" diyeceğiz. Yine halkların ayağa kalkışı vardır ve düzeni çürütüyor; "dağları çürümüş bir yaşam alanına dönüştürmeyin ve kentleri de kötü kullanmayın" diyeceğiz.

Marksizm-Leninizme, sosyalizme yanılmaz bir biçimde bağlı olduğunu söyleyen, hep iyi yaptığını sanan, hatayı hep başka yerde gören mantık, kendini kandıran mantıktır. Böylesi muazzam subjektif bir mantık kesinlikle yenilmiştir. Yenilginin çok açık nedenleri olduğu halde bunu görmeme, örtbas etme ve yanlışları sürdürme, daha sonraki yenilgilere yolu aralama anlamına gelir. Nitekim eylemleri basitten karmaşığa tarmandırmama, kentlerde birkaç suikast eyleminden öteye götürememe, kırsal alanda da yozlaşmış birkaç grup olmaktan öteye gidememe durumları gayet açıktır.

çalışıyorlar. Dağdakiler de şehirdekiler de en yoz ve klan tipi bir yaşam içinde bulunuyorlar. Bu yaşamlarından ötürü de aileler, toplum devrimden uzaklaşıyor. Bizim etkimizi de bu biçimde kullanmaları hiç de iyi değildir. Bu açıdan, bu sorumsuz yaşamdan kendilerini kurtararak normal devrimci yaşama gelmelidirler diyoruz. Eğer buna gelemiyorlarsa, hiç olmazsa normal sosyal yaşama gelsinler, şehirlerde ve dağlarda sorumsuz ve hiçbir kuralı-kaidesi olmayan bir yaşamı sürdürmesinler. İlle de devrimcilik yapmak istiyorlarsa, devrimciliğin teorisi, pratiği, örgütlenmesi ve eylemsel yaşamı bellidir. Bize bakıp bunları öğrensinler, ayıp değildir. Biz de başka devrimcilerden öğrendik ve daha geri bir toplumdaki yola çıktık, daha zor koşullarda hazır-

Yenilgi ve hatalardan ciddi dersler çıkarılmalıdır.

Çok açık ki, UKM'nin, ülkemizde geliştirdiği ve devleti işlemez duruma getiren mücadelesinin Türkiye'ye yansımalarına karşı sorumlulukları vardır. Eğer doğru temellerde halkı yararlandırmayı esas alırlarsa, sonuna kadar biz buna yardımcı oluruz; fakat bunu istismar ederlerse, yanlış kanallara akıtırlarsa, o zaman Türkiye halkı adına biz buna göz yumamayız. Bu tür durumlara "dur" diyeceğiz, "bunda halkın çıkarları ve halkların ittifakları vardır, biz bunu ispatlamışız, siz de gelip kendinizi ispatlayacaksınız, ispatlamaz ve tutumunuzda ısrar ederseniz buna sessiz kalmayacağız".

Nitekim Türkiye sorunları üzerinde yoğunlaşmamız ve yeni

çalışmaları gündemleştirmemiz bu derin ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Yirmi yıl bekledik; hatalardan ders çıkarsınlar, yetmezliklerini gödersinler, yeterli hazırlık yapınlar, öncelikle de durumlarını özeleştirisel değerlendirsinler, devrimcilerin mirasını kötü kullanmasınlar, dost-düşman ayırımını doğru yapınlar ve iyi hedefler çizsinler diye. Fakat beklentimiz gerçekleşmedi; yapmadılar. Tam tersine, her şeyi daha da birbirine katıp karmakarışık hale getirdiler. Yol, yöntem ve devrimci yaşam diye bir şey tanımayarak sorumsuzluğun alması içine girdiler. Bütün bunları bilerek veya bilmeyerek geliştirmelerine karşı bir son derken,

ve sorumsuzları olduklarını gösterir. Birisi sana bir tokat vursa, sen de onun karşısına dikilirsin. Madem ki düzen sana bu kadar vurmuş, o halde sen de bir şeyler yap! Tabanın bu kadar büyüğe buna bir örgütlenme, bir hareketlilik getir. Yanlışın varsa düzelt, doğruların varsa harekete geç. On yıl geçti yapma, on beş yıl geçti yapma, peki ne zaman yapacaksın? Çok açık ki, bu tür oluşumlara, haklı olarak her şey denilebilir, ama asla devrimci oluşum denilemez.

Yine Dev-Sol, silahlı mücadele mi yapmak istiyor, "Kesintisizleri esas alıyorum" mu diyor veya "benim tezlerim var" mı di-

hep darbe yedi? Bir ilerlemeye neden yol açamadı? Daha böyle birçok konu vardır. Eğer birazcık inandırıcı olmak istiyorsa, bunları izah etmesi ve de hesabını vermesi gerekir.

Diğer taraftan siyasi mücadeleyi esas aldığını söyleyenler, şimdiye kadar bir legal partiyi bile doğru dürüst niye kitleselleştiremediler? Niye ciddi hiçbir kitlesel eylem gerçekleştiremiyorlar, burjuva parlamentosuna niye bir tek kişi bile sokamadılar? Etrafımızda dört dörtlük tecrit çemberleri, duvarları örüldüğü halde nasıl bu düzeye geldik de kendileri gelemediler? Sen, yirmibeş yıllık, yetmiş yıllık siyasi çalışmayı esas alacaksın da parlamentoya tek bir kişi sokamayacaksın! Bu ne biçim solculuktur? Peki bunların hiç mi hataları, eksiklikleri yok? Bir gün buna eğilip gereken değerlendirmeyi yapmayacaklar mı? Doğru yolda ilerlemeyi ve ittifak yapmayı bilmeyecekler mi?

Bunu zamanında yapmayanlar, daha büyük yenilgilerin ve acıların içinde kendilerini bulurlarsa, buna şaşmamaları gerekir. Ya karşı devrim tarafından ya da devrim tarafından bu durumu yaşarlarsa, bunun sorumlusunun sadece ve sadece kendileri olacağını bilmeleri gerekir. Devrim aman dinlemez bir harekettir. Eğer uyar ve gerekeni yaparsan, yürürsün. Yok eğer uymazsan, sağından ve solundan yapışır gibi görünürsen altında ezilirsin. Bunun da sorumlusu yine kendin olursun.

devrimci sorumluluğun gereklerini yerine getirmek istiyoruz.

Bu kadar büyük devrimci potansiyel, bu kadar devrimcinin ahi ve gördüğü işkence, bu kadar şehit kanı orta yerdeyken, böyle uzun süre başarısız örgütlenmelere, yaşam ve mücadele tarzlarına göz yumulamaz.

Ortada bir Dev-Yol örneği var; yirmi yıldır devrimciler örgütü yok, bir kuruluş toplantısı yok, bir merkezi yok, bir örgütsel yaşam tarzı yok, bir eylemi yok. Peki bu nedir? Dev-Yol bir eğilimmiş! Böyle eğilim olmaz. Bu, devrimcilik adına içine girecek en utanmaz bir eğilimi ifade eder. Eğer bazıları bunun sorumluluğunu taşıyorlarsa, bu onların en utanmaz oportünistler, devrim sahtekarları, iki yüzüleri

yor; o halde neyi varsa döksün ortaya. On yıl geçti niye tezleri hayata geçmiyor? Şehir ve kır mı diyor; peki nerede şehir, nerede kır? Basitten karmaşığa doğru mu diyor; peki basit nerede, karmaşık nerede? Dağlar mı veya silah mı az, insan mı yok, örgütünü mü kuramıyor, sorun neredeyse açıklasın. Yani açıklık ilkesini, yine halka karşı, devrimcilere karşı, kendine karşı bir hesap verme olayını mutlaka gerçekleştirsin ki, dürüstlüğüne insanlar, halk içten inanabilsin.

Bir başkası TIKKO'nun durumudur. Kırdan gerilla olduğunu söylüyor, ama bu gerilla Dersim'den bir türlü niye çıkamadı? Dersim'deki de gerilla mıdır, yoksa orada bir klan yaşamı mı vardır? Yirmi yıldır bu gerilla niye bir sıçrama yapamadı? Niye

Böyle irili-ufaklı bir yığın başka grup da var. Elbette sosyalizm öğretisi iyi öğrenilerek gruplaşılabilir. Ama orta yerde darbeler, karşı devrimci hamleler var; bir oldu, iki oldu, üç oldu; karşı devrim habire hamle yapıyor. Peki yirmi yıldır bu gruplar dar grup olmaktan niye çıkamıyor? Birisi çıksın parti olsun ve başı çeksün. Niye habire bölünme ve güçsüz düşme durumu yaşanıyor? Bu bir kader midir? Bunun birtakım nedenleri yok mudur. Niye bu nedenlere eğilinmiyor? Birleşmek, sağlıklı bir birliğe gitmek ve halkın alternatifini oluşturmak imkansız mıdır? Yaratıcı bir devrimci ortaya çıkmayacak mı? Mevcut durumu yirmi yıl daha yaşamak kader midir? Bunu diyenlerin normal bir vatandaş yaşamına geçmeleri daha doğru değil mi? Eğer devrimcilik deniliyorsa, o halde devrimcilik ateşle oynama sanatıdır, düşmanı yakma, düzeni devirme hareketidir. Eğer yir-

mi yılda düzenden bir taş bile sökemiyorsa ve habire düzeni güçlendiriyorsa, peki bu ne biçim düzeni zayıflatma ve yıkma hareketidir?

Evet, zorlarına gitmesin ama, bir taciz hareketi bile olamadı, Türkiye devrimci hareketi. O zaman, haklı olarak kendine yönelmesi, gözden geçirmesi ve mutlak sağlam bir yerden tutması gerekiyor. Birlik gerekiyorsa birlik, cephe gerekiyorsa cephe, parti birliği gerekiyorsa parti birliği, hazırlık gerekiyorsa hazırlık, eylem zamanı değilse eylem öncesi hazırlık, eylem zamanı ise eylem olmalıdır. Eylemde en çok siyasal sonuç yaratıcı olanı hangisiyse o seçilmelidir. Doğru kitle çizgisi, gerekiyorsa o çizgi yaratılmalıdır. Bunları söylerken biz, alelacele bir doğrultuya girilsin demiyoruz. Uzun soluklu, doğru ve tutarlı bir istikamete girilsin istiyoruz. Şimdi ülkemiz devrededir; sıkışıldı mı ülkemize çekilenebilir, araç-gereç gerekli oldu mu ordan rahatlıkla alınabilir, eğitim yapılabilir. Bu durum gözönüne getirildiğinde her şeyin yapılabileceği açıktır. Kaldı ki devrimin kendini hazırlaması ve yetkinleşmesi için Türkiye'nin dört bir tarafı açılmıştır. Bundan yararlanmak gerekir. Düzeni çöküşün eşiğine getirmişiz; bunu değerlendirmek lazımdır. Başarılı örgüt ve eylem modeli var ortada, o halde doğru sonuç çıkarmak ve uygulamak gerekir.

Bunlar bir devrimcinin yerine getirmesi gereken asgari görevlerdir. Sadakatle, yaratıcı ve ölçen-biçen bir biçimde küçük bir grup bile işe başlasa, bu aşamadan sonra rahatlıkla önemli sonuçlara ulaşabilir. Bizim buradaki eleştiri ve değerlendirmelerimizin özü de budur, başka hiçbir yöne çekiştirmemek gerekir. Mücadelemizin muazzam etkisi altında olan Türkiye'deki emekçi sınıf ve özellikle aydın-gençlik bugün bir beklenti içindedir.

Biz, onların beklentilerinin boşa çıkarılmaması için gerekenleri yapacağız. Ve en önemlisi de, kendini gözden geçirmeyen, aslında yenilmiş oldukları halde yenilmez olduklarını söyleyen, devrimci, demokratik ve sosyalist özellikleri olmadığı halde öyle olduklarını iddia eden ve dolayısıyla bizide istismar ederek Türkiye gençliğini, halkını, emekçilerini doğru olmayan bir yolda etkilemeye çalışanların önüne geçeceğiz. Ya kendilerini gözden geçirip düzeltcekler ya da kendileri aşarak direnişimizin olumlu etkileri Türkiye halkının saflarına taşırılacaktır.

birliği gerekiyorsa parti birliği temelinde, bu güncel değilse cephe birliği temelinde birleşmeye, yaşanmış olan bunca tecrübe-beden sonra artık mutlaka doğruları bulmaya, doğrularda ısrarlı hareket etmeye, bunun için amaç kadar araçları da doğru seçmeye, yaşam tarzını ve vuruş tarzını doğru belirlemeye, böylece devrim şehitlerinin de anısına bağlılığın gereklerini yerine getirmeye, oldukça iyi niyetlerle inandığımız çok sayıda grup bünyesindeki devrimcilerin muazzam çaba ve direnişlerine layık ve saygılı olmaya, bunun somut ifadesi olarak başarılı bir

Nitekim Türkiye sorunları üzerinde yoğunlaşmamız ve yeni çalışmaları gündemleştirmemiz bu derin ihtiyaçtan kaynaklanıyor. Yirmi yıl bekledik; hatalardan ders çıkarsınlar, yetmezliklerini gidersinler, yeterli hazırlık yapsınlar, öncelikle de durumlarını özeleştirisel değerlendirsinler, devrimcilerin mirasını kötü kullanmasınlar, dost-düşman ayırımını doğru yapsınlar ve iyi hedefler çizsinler diye. Fakat beklentimiz gerçekleşmedi; yapmadılar. Tam tersine, her şeyi daha da birbirine katıp karmakarışık hale getirdiler. Yol, yöntem ve devrimci yaşam diye bir şey tanımayarak sorumsuzluğun alası içine girdiler. Bütün bunları bilerek veya bilmeyerek geliştirmelerine karşı bir son derken, devrimci sorumluluğunun gereklerini yerine getirmek istiyoruz.

Devrimci görevlere başarıyla sahip çıkalım

Yaptığımız bu eleştiriler, şimdiye kadar görevlerini erteleyenlere, görevlerini yapmaya güç yetiremeyenlere güven vermek ve üzerlerine düşeni yapmalarını sağlamak içindir. Türkiye, hem stratejik ve hem de taktik düzeye mutlaka devrimci gelişmeye uğratılması gereken alandır diyoruz. Ve böylece bütün devrimcilerin, Türkiye ortamından kaynaklanan devrimci görevlerine sahip çıkmasını istiyoruz. Var olan çeşitli sosyalist ve devrimci kişi, grup ve partileri, bu temelde sorunları yeniden gözden geçirmeye, eğer parti

devrimci çalışmaya yönelmeye çağırıyoruz.

Çok açık ki, karşımızda her türlü gerici, faşist ve sağ örgütlenme, düzenin en çürümüş partileri, yeniden halklarla dalga geçmeye ve meydan kendilerine kalmışçasına ortalıkta cirit atmaya devam ediyorlar. bu durumun da bir gereği olarak tüm devrimcileri, hiç olmazsa bunlara karşı halkın seçeneğini tam temsil eden, geçmişten çıkarılacak dersler ışığında emeğin örgütlenişini ve direnişini başarıya imkan kılacak bir temelde düzenlemeye yol açan bir çalışmanın sahibi olmaya Özgürlük Hareketi'nin ülkemizde büyük gelişme-

lere yol açan giderek ve Türkiye'yi devrimle ayağa kaldırmaya götüren etkisini anlamaya, görmeye, değerlendirmeye ve bundan doğru sonuçlar çıkartarak üzerlerine düşeni yapmaya çağırıyoruz.

Gerçek enternasyonalizm, halkların ortaklaşa ve omuz omuza mücadelesini isteme tutumu budur. Gerçek örgütsel daya-

Demek ki önümüzdeki dönemin üzerine yürürken, ülkemizde doğru önderlik esaslarıyla yürütülen mücadelenin yol açtığı büyük gelişmelere Türkiye sahasında verebileceğimiz en iyi cevap, bu gelişmenin yarattığı etkiyi, yani düzen saflarında yol açtığı dağınıklığı subjektif planda da değerlendirmek, doğru bir devrimci teori, perspektif ve taktik düzenlenişe, yani örgüt ve

rerek yerine getirmeye, devrimci yaşama tam ve sürekli gelen bir devrimci kişiliğe ve bunun örgütüne ulaşarak mücadele etmeye ve başarmaya çağırıyoruz.

Kendi pratiğimize dayanarak söylüyoruz ki, mücadeleye böyle yaklaşanlar ve kendini bu temelde mücadeleye verenler, iç ve dış engeller ne olursa olsun, yine koşullar nasıl olursa olsun başa-

Bunlar bir devrimcinin yerine getirmesi gereken asgari görevlerdir. Sadakatle, yaratıcı ve ölçen-biçen bir biçimde küçük bir grup bile işe başlasa, bu aşamadan sonra rahatlıkla önemli sonuçlara ulaşabilir. Bizim buradaki eleştiri ve değerlendirmelerimizin özü de budur, başka hiçbir yöne çekiltilmemek gerekir. Mücadelemizin muazzam etkisi altında olan Türkiye'deki emekçi sınıf ve özellikle aydın-gençlik bugün bir beklenti içindedir. Biz, onların beklentilerinin boşa çıkarılmaması için gerekenleri yapacağız. Ve en önemlisi de, kendini gözden geçirmeyen, aslında yenilmiş oldukları halde yenilmez olduklarını söyleyen, devrimci, demokratik ve sosyalist özellikleri olmadığı halde öyle olduklarını iddia eden ve dolayısıyla bizide istismar ederek Türkiye gençliğini, halkını, emekçilerini doğru olmayan bir yolda etkilemeye çalışanların önüne geçeceğiz. Ya kendilerini gözden geçirip düzelterekler ya da kendileri aşularak direnişimizin olumlu etkileri Türkiye halkının saflarına taşırılacaktır.

nışma budur. Halklar için, hiçbir lafazanlıkla örtbas edilemeyecek olan gerçek kurtuluş yolu budur. Hiçbir teorik gerekçe, hiçbir farklı değerlendirme, bunca açık bir gerçeği ortadan kaldırmaya veya başka türlü göstermeye yetmez. Bunca şehit kanı pahasına, oldukça zorlanmış fakat başarıya gitmiş mücadele tarzında olmanın biricik ifadesi, ondan doğru sonuçlar çıkarıp yararlanmaktadır. Bunu zamanında yapmayanlar, daha büyük yenilgilerin ve acıların içinde kendilerini bulurlarsa, buna şaşmamaları gerekir. Ya karşı devrim tarafından ya da devrim tarafından bu durumu yaşarlarsa, bunun sorumlusunun sadece ve sadece kendileri olacağını bilmeleri gerekir. Devrim aman dinlemez bir harekettir. Eğer uyar ve gerekeni yaparsan, yürürsün. Yok eğer uymazsan, sağından ve solundan yapışır gibi görünürsen altında ezilirsin. Bunun da sorumlusu yine kendin olursun.

eylem hattına ulaşmaktadır. Bu yapılırsa, Türkiye halkı için de en iyisini gerçekleştirmiş oluruz. Ve böylece Türkiye devrimcilerinin yaşadığı bunca acıya, aktığı bunca kana ve yine devrimci yaşam tarzına en iyi karşılığı vermiş oluruz ki, bundan da ancak ve ancak devrimciler ve halklar yararlanırlar ve mutlu olurlar.

Biz, Türkiye'deki devrimcileri de, eski ve yeni, hatalı ve hatasız, yanılıklı ve yanılıksız olanların hepsini, bir kez daha bu temelde durum değerlendirmesi yapmaya, yürütülen, hareketi kavramaya ve kendilerini her türlü ittifaka açık hale getirmeye, yürütülen mücadelenin Türkiye üzerindeki etkilerini doğru görmeye ve kendi pratiklerini bundan doğru yararlandırmaya, bu temelde doğruları daha da açığa kavuşturup esas almaya, en önemlisi de yerine getirilemeyen görevleri bu kez daha kararlı bir şekilde ve kişiliğini tam ve

rabilirler; başarımları önünde ciddi hiçbir engel olamaz. Özgürlük Hareketi bu konuda tarihi bir deney yaratmış, başarıya gitmenin temel durumunu sağlamıştır. Buna layık olmaya çalışalım ve mutlaka başaralım diyoruz. İnaniyoruz ki, bu temelde Türkiye ortamı üzerine gidenlerin sürekli yanında olacağız. Bu temelde görevlerinin üzerine yürüyenler de, halklarımızın kurtuluşuna giden yolda en doğrusunu yapmış ve başarmış olacaktırlar.

Türkiye devrimine bu temelde yönelirken, bunun yeni bir adım, ama sağlam temelde başlayan bir adım olacağına inanıyoruz. Kendimiz de bu devrime çok yüklendik, çok şey aldık ve çok şey verdik; bundan sonra da bu temelde güvenmeye, desteklemeye ve başarıyı sağlamaya büyük özen göstereceğiz. Milliyet ayrımı yapmaksızın bütün devrimcileri, görevlerine bu temelde yönelmeye ve mutlaka başarmaya çağırıyoruz.

DEVİRİMCİ MÜCADELEDE ÖNDERLİK GERÇEĞİ VE GELİŞİM SORUNLARI - 3

Militanların önderlik gerçeğine ulaşmasını engelleyen hataları ve eksiklikleri

Ali FIRAT

Mücadelemizin vardığı bugünkü aşamada ortaya çıkan koşullar içinde proleterya dürüstlüğü temsil eden ve önderleşme çalışmalarına yetkince katılan bir kişinin gelişmesi için hiçbir neden yoktur. Ortaya çıkan gelişmelere rağmen, yapımızda önderleşme konusunda bir direnmenin var olduğunu görüyoruz. Proleteryanın önderlik ve yönetim sanatına ulaşma ve bunu uygulama karşısında bir direnme vardır. Aydın özellikleri, köylü anlayışı, yetersiz, ilkel ve amatör yapı proleterya devrimciliğine ulaşma karşısında direnen eğilimler olarak ortaya çıkmaktadır. Bütün bu eğilimler, yapının gelişmesi, rolünü tam oynaması ve önderlik sorununun çözümü önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Burada kişinin sorumlulukları da ağırlaşmaktadır. Buradaki sorun sıradan bir görevin yerine getirilmesi değil, bir halkın çok çetin bir savaşın içine çekilerek yönetilmesidir. Üzerinde durduğumuz husus bir kafadarlar ve ahbap çavuşlar topluluğu oluşturmak değil, bir halkı zafere götürecektir önderler topluluğu yaratmaktır. Ancak bu gerçekliğe rağmen, saflarımızda hala en kötü bir yaşam içinde bulunan, örgütlülüğünden uzak, liberalizmi, apolitizmi ve gevşekliği geliştiren bir yapı içinde kalmak isteyenler çıkmaktadır. Bazıları bu durum karşısında en ufak bir rahatsızlık bile duymamaktadır. Bunlar halkın kurtuluşunun gerçekleştirilmesinde arzu edilen örgütlenmeye ulaşmanın önünde ciddi bir engel olarak ortaya çıkmaktadır. Bu da tehlikenin ne denli büyük olduğunu göstermektedir. Kötü ve affedilemez olan şey az çalışma, az fedakarlık ve az cesaret değil, sıradan bir dürüstlükle çalışıldığında bile kaza-

Mücadelemizin vardığı bugünkü aşamada ortaya çıkan koşullar içinde proleterya dürüstlüğü temsil eden ve önderleşme çalışmalarına yetkince katılan bir kişinin gelişmesi için hiçbir neden yoktur. Ortaya çıkan gelişmelere rağmen, yapımızda önderleşme konusunda bir direnmenin var olduğunu görüyoruz. Proleteryanın önderlik ve yönetim sanatına ulaşma ve bunu uygulama karşısında bir direnme vardır. Aydın özellikleri, köylü anlayışı, yetersiz, ilkel ve amatör yapı proleterya devrimciliğine ulaşma karşısında direnen eğilimler olarak ortaya çıkmaktadır.

nılabilecek bir çok şeyin gerçekleştirilmemesidir. En çok iğrenilecek ve nefret edilecek tavır, doğru olan bilinmesine rağmen, gereklerini yerine getirmemektir. Devrimci saflarda en çok lanetlenmesi gereken tavır budur. Bütün olumlu çabalarımıza ve bu tutumu lan-

netlememize rağmen, partiyeye muazzam katkılar sunabilecek ve önemli gelişmelere yol açabilecek bir çok öge bu lanetli tutuma göz dikmekte ve bu tavırda diretmektedir. Bu toplumda da sık sık karşımıza çıkan ve onursuzluk olarak değerlendirilmesi gereken bir hastalıktır. Saflarda böyle bir onursuzluğun yaşatılmasına ve böyle bir ahlakın sürdürülmesine izin veremeyiz. Ne pahasına olursa olsun, bu yapıyı kırmak zorundayız.

Bugün militanların gerek halka karşı, gerek birbirlerine karşı yerine getirmeleri gereken sorumlulukları

vardır. Ancak bu sorumluluklarımızın gereklerini yerine getirdiğimiz zaman yücelebiliriz. Ama bunu gerçekleştirmek ve gerçekleştirmekten kaçınmak büyük bir düşkünlük ve onursuzluktur. Önderlik sorununun çözümü için muazzam olanaklar varken, bunu gerçekleştirmemek kabul edilemez bir tavidir. Çözüm adı altında ince ve kaba yöntemlerle bir yığın eski alışkanlığı sürdürmeye çalışmak iğrenç bir tutumdur. Bazıları ise, söylenen her şey başkaları ya da parti üstü varlıklar için söyleniyormuş gibi, yapılan değerlendirmelere karşı ilgisiz ve duyarsız davranmaktadır. Bazıları, eleştirinin hedefi kendileri olmasına rağmen, hiç oralı olmamaktadır. Bunların eline bazı olanaklar geçtiğinde, bu olanakları boşa çıkarmak ve çevresini etkisiz

hale getirerek kendi tutumlarına alet etmek için alabildiğine cüretkar davranmakta ve adeta kendisini kaybetmektedir. Bu da oportünizmin bir türüdür. Bunun sonuçları ise reformizm ve tasfiyecilik biçiminde uç verir ve gerekli önlemler alınmazsa teslimiyete kadar gider.

Durumları biraz daha açılırsa, bu tipler her türlü bozgunculuğu geliştirir; örgütlenmenin ve eylemin yetkinleşmesini önler; öncünün ve kitlelerin daha geniş örgütlenmenin önünü tıkar. Dikkat edilirse bu tipler önderlik sanatının en yaşamsal sorunları karşısında olumsuz bir rol oynamaktadır. Bazıları da çok değişik anlayışlar ve tavırlarla devrimci ortamda bulunmakta ve ne idüğü belli olmayan bir biçimde yaşamaktadır. Ama kişiler parti gerçekliği karşısında ciddi olmak zorundadır. Hiç olmazsa bugün düşmanında bile saygı uyandıran Özgürlük Hareketi'nin gelişimini, halka verdiği umutları, en amansız koşullarda bile militanlarını direniş içinde tutmasını ve önüne koyduğu amaçları dünya kamuoyuna mal etme gibi son derece önemli adımlarını dikkate almak ve ona göre bir ciddiyet içine girmek gerekir. Oysa Parti saflarında, örgütün yarattığı saygınlığı ve otoriteyi düşman kadar bile algılamayan ve buna göre kendisine çekidüzen vermeyen düşkün denilebilecek tipler bulunmaktadır.

İnsanoğlu şerefli ve erdemli bir varlıktır. Açık ki, Kürdistan halkı da dünya insanlık ailesinin bir üyesidir. Bu yüzden, Kürdistan halkının modern çağın ölçülerine ulaşması için, her türlü çabanın sergilenmesi gerektiğini inanıyoruz. Yaşanması gereken bu gerçekliğe rağmen, bazıları ısrarla sömürgecilerin halkımıza dayattığı hayvanlaşmanın eşliğindeki bir yaşamı onaylayabilmektedir. Böyle bir yaklaşımın affedilir bir yanı yoktur. Kişi bunu kendisine layık görse de, bizim kabul etmemiz olanaksızdır. Hiç kimse kölece bir yaşama özgürlük tanınması gerektiği biçiminde bir istemle karşımıza çıkmamalıdır. Böyle bir istemi kabul edemeyeceğimizi ve şiddetle mahkum ettiğimizi defalarca belirtmiş bulunuyoruz.

Bulduğumuz aşamada gerçekliğimizin ne olduğunu iyi kavramak gerekmektedir. Geçmiş biraz anımsanırsa, o dönemlerde daha çok ülke, halk ve devrimci teorinin gerçekliğinden söz ediyorduk. Ama bugün koşullar oldukça değişmiştir; bütün bu gerçekliklerin yoğunlaşmış ve uygulamaya dönüş-

müş biçimi olan ve bunun önemli bir yanını oluşturan önderlik sorunu üzerinde daha fazla durmaktayız. Bunun nedeni, bugün halkımızın önderliğe şiddetle ihtiyaç duymasıdır. Bir çok koşul olgunlaşmıştır ve zafere yürüyebilmek için sağlıklı bir beynin harekete geçmesi gerekmektedir. Önderlik sorunu halkımız ve mücadelemiz açısından bugün yaşamsal önemde bir sorundur. Böyle bir dönemde halkımıza yapılabilecek en büyük kötülük, önderlik adı altında en düşük örneklerin ve karikatür önder tiplerinin sergilenmesidir.

Öncümüzü güçlü bir yönetime ve önderliğe kavuşturma mücadelesinde karşı karşıya bulunduğumuz en ciddi sorun, önderlik adı altında ortaya çıkan sahte, düşük ve kariyerist tiplerin birer engel olmaktan çıkarılmasıdır.

Geçmiş biraz anımsanırsa, o dönemlerde daha çok ülke, halk ve devrimci teorinin gerçekliğinden söz ediyorduk. Ama bugün koşullar oldukça değişmiştir; bütün bu gerçekliklerin yoğunlaşmış ve uygulamaya dönüşmüş biçimi olan ve bunun önemli bir yanını oluşturan önderlik sorunu üzerinde daha fazla durmaktayız. Bunun nedeni, bugün halkımızın önderliğe şiddetle ihtiyaç duymasıdır. Bir çok koşul olgunlaşmıştır ve zafere yürüyebilmek için sağlıklı bir beynin harekete geçmesi gerekmektedir.

Bu tipler öyle birdurumda yaşamaktadır ki, düşük bir tip açığa çıkarıldıktan ve teşhir edildikten sonra, yanbaşında hemen başka bir düşük tip kendisini açığa vurmaktadır. Bu tiplerde önder olarak görünme isteği ya da önderliğe sevdalanma eğilimi epeyce gelişmiş bir durumdadır. Bunun nedenlerini daha önceki bölümde kısaca da olsa izah ettik. Her türlü sınıf çıkarları, kişisel ve ailesel özellikler, ekonomik, sosyal ve kültürel etkiler ve kişiyi tahrit edebilecek nitelikteki alışkanlıklar bu tiplerde adeta ayaklanmakta ve kötü bir önderlik örneği ortaya çıkmaktadır. Burada önderliğin doğru bir çözümü değil, çözümsüzlüğün en düşük bir tarzda kendisini dışa vurması söz konusudur. Şunu da hemen belirtelim ki, önderliğin doğru bir temelde çözümü büyük gelişmeleri de beraberinde ortaya çıkarır. Kötü örneğin tersine, böyle bir çözümde ne kadar olumlu özellik varsa somutlaşır ve bizzat pratikte kendisini ortaya koyar.

Önderliğin oluşum ve gelişimi sürecinde iki tip karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan biri olumlu gelişim yolunu izlerken, öbürü bunun tam tersi bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Kişi eğer geçmişin olumsuz özelliklerini ve alışkanlıklarını aşamamışsa, önderlik konusunda düşük bir tavır içine girmektedir. Bunun dışında bunlardan başka bir şey beklemek de olanaksızdır. Önderlik hususu öyle birdenbire ortaya çıkan bir husus değildir. Önderlik aslında belli bir birikimi zorunlu kılmaktadır. Hatta henüz çocukluk yıllarından başlayarak edinilen deneyimi, bu deneyimin yoğun bir mücadele ortamında gelişmesini ve güçlü bir biçimde dönüşümünü içeren aşamaları kapsa-

maktadır. Bilindiği gibi, halkların tarihinde yaşanan zor anlarda, bir kaç doğru sözcüğün söylenmesi sağlıklı ve cesur bir kaç adımın atılması büyük rol oynamaktadır. Böylesi anlarda bunların gerçekleştirilmemesi halinde, çok tehlikeli durumlar ortaya çıkacaktır. Halkların tarihinde zamanında yapılması gerekeni yapmış ve atılması gereken adımları atmış önderler daima hafızalara kazınmış ve halklar tarafından sürekli bir biçimde yaşatılmıştır. Tersine halkların tarihinde kötü rol oynamışlarsa hep lanetlenmişlerdir. Kısacası kişiler tarihte hem komediye hem de trajediye yol açtıkları gibi, iftihar edilecek sonuçlar da ortaya çıkarabilmektedir.

Özgürlük Hareketi gerçekliği içinde yaşadığımız gelişmeler, bugün karşımıza işte böyle ikili bir durum çıkarmaktadır: Ya lanetlenen bir sürecin içine girilecek ya da anılacak bir sonuca ve gerçek önderler düzeyine ulaşılabilecektir. Bizde önderler genellikle az çıkmaktadır. Buna karşılık düşükün tipler, halkın ve mücadelenin ihtiyaçlarına cevap vermeyen yetersiz önderler çok sayıda boy göstermektedir. Önderlik sorunu konusunda yaptığımız değerlendirmelerin amacı, bu konuda geniş bir aydınlatmayı sağlamaktır. Özleri sağlam olanlar, bu değerlendirmelerden gerekli sonuçları çıkarmakta zorlanmayacaktır. Ama içlerinde yılların tortusunu taşıyan ve bir çok erdemden yoksun olarak büyümüş olan tiplerin kısa bir süre içinde önder haline getirilmeleri olanaksızdır. Hele bu ögeler bir de ısrarla eski alışkanlıklarını sürdürmek istiyorlarsa, bu daha da zor olacaktır. Nitekim saflarımızda bulunan ögeler ayrışmakta; olumlu ve olumsuz örnekler arasındaki sınır çizgileri daha da netleşmektedir. Yıllardır devrimci saflarda ve yoğun bir mücadele ortamında bulunan ögelerin doğru bir çözümü gerçekleştirilebileceklerine inanıyoruz. Saflarda bulunan bir çok ögenin, daha genç yaşlarda hiç bir kişisel çıkar gözetmeksizin, sonuna kadar sağlıklı bir yaşam içinde kalarak önderlik sanatında ilerlemesi için, gerekli olan çerçeveyi sürekli bir biçimde dayattık. Bu çabalarımızı etkisiz kılmak isteyenler çıkmış olsa da, küçümsenemeyecek nitelikte gelişmeler yarattık. Dolayısıyla çizdiğimiz bu çerçevede içinde halk önderlerinin gelişme şansı daha fazladır.

Şimdiye kadar yaptığımız bütün değerlendirmelerde, hangi gerekçelere dayanılırsa dayanılsın, köleliğe giden ve köleliği geliştiren bir yaşamın asla tercih edilemeyeceğini dile getirdik ve bunu mahkum ettik. Proleterya dışındaki sınıflara ait olan bütün çözümleri yerlebir ettik. Olumsuz tutumları mahkum ederken, olumlu yanları sürekli olarak açılıp aydınlatıyoruz. Açık ki, bütün bu değerlendirmelerimizin sonucunda olumlu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Özgürlük hareketinin önderliksel gelişiminin özü de zaten budur. Özellikle önderlik sorunu üzerine yaptı-

ğımız değerlendirmelerde, bireyin kendisini hangi çerçeve içine oturtması ve bu çerçeve içinde önderliksel gelişimini nasıl sağlaması gerektiğini ayrıntılı bir biçimde izah ettik. Birey böyle bir çerçeve içinde hareket tarzını daha iyi konumlandırırken, olumsuz yanlarıyla savaşımlı da derinleştirmekte ve olumlu yanlarının açılımını daha da geliştirmektedir. Bütün bu çabalar militanın önderliksel gelişimini ve açılımını ifade etmektedir. Ama ortaya çıkan bu sonuçlara bakarak, tam bir çözüme avaradığımızı söyleyemeyiz. Yine de sürdürdüğümüz açıklamalar, sorunun esas çözümüne ulaşmak için bir başlangıç ifade et-

---

Bilindiği gibi, halkların tarihinde yaşanan zor anlarda, bir kaç doğru sözcüğün söylenmesi sağlıklı ve cesur bir kaç adımın atılması büyük rol oynamaktadır. Böylesi anlarda bunların gerçekleştirilmemesi halinde, çok tehlikeli durumlar ortaya çıkacaktır. Halkların tarihinde zamanında yapılması gerekeni yapmış ve atılması gereken adımları atmış önderler daima hafızalara kazınmış ve halklar tarafından sürekli bir biçimde yaşatılmıştır. Tersine halkların tarihinde kötü rol oynamışlarsa hep lanetlenmişlerdir. Kısacası kişiler tarihte hem komediye hem de trajediye yol açtıkları gibi, iftihar edilecek sonuçlar da ortaya çıkarabilmektedir.

---

mektedir. Diyebiliriz ki, önderlik sorunu bugün daha da yoğunlaşmıştır. Bu nedenle basit ve yetersiz yaklaşımlardan ısrarla kaçınmak gerekmektedir. Sorunun doğru bir çözüme ulaştırılması için büyük bir sabır, olgunluk ve çabanın gösterilmesi zorunludur. Gereken doğru tavrın gösterilmemesi halinde, yıllar boyunca büyük bir emekle hazırlanan bütün değerlerin yitirilmesi tehlikesi doğacaktır. Bu durum her şeyin yitirilmesi anlamına gelecektir. Bu yüzden basit çözümlerden kaçınılmasını dayatıyoruz.

Önderlik sorununu olumlu yönde çözümlenmek kolay bir iş değildir. Hele kişi basit çözümlerden yanaysa ve ısrarla önderlikle oynamaktan zevk duyuyorsa, bu daha da zor olacaktır. Sorunun çözümü, herkesi kişiliğine uygun bir çalışma ortamına almak veya dar bir pratik içine sokmakla gerçekleşemez. Ancak bir çok arkadaşın böyle bir ortam yarattığı ya da geliştirmek istediği bilinmektedir. Adeta birbirini rahatlatmak, tek bir eleştiri bile geliştirmemek, doğru tutumu dayatmaktan çok duygularla hareket etmek ve işleri idare etmeye çalışmak, bir çok arkadaşın içine düştüğü olumsuzluklardır. Açık ki, böyle-

si tavırlar içine girenler kötü önderler ve demagoglardır. Bunlar kendilerini aldatıkları gibi, çevrelerini de aldatmaya çalışmaktadır. Buna soyunanlar çok olsa da, böyle bir çözümlü kesinlikle kabul etmeyeceğiz.

Önderlik sorununun kendisini yoğun bir biçimde duyurduğundan ve dayattığından söz ettik. Buna rağmen, bir çok arkadaş hala çözüm adına çözümsüzlüğü derinleştirmektedir. Biz bu sorunu biçimsel çözümler gerçekleştirme anlamında ele almıyoruz. Önderlik sorunu kapsamlı bir biçimde ele alınmak zorundadır. Çok basit bir örnek verilirse, bir komitenin işletilmesi ve yönetilmesinin bile belli kıstasları vardır. Eğer bir kişi gelip de komitenin şöyle oluştuğunu ve böyle çalıştığını söyler, bunu örgüte de dayatır, ancak işin öbür yönlerine karışmazsa, belli bazı başarılar elde edilse bile, sorun çözümlenmiş sayılamaz. Önderlik sorununun doğru çözümü, sorunu bütün tarihsel kapsamıyla ele almakta, düşmanla mücadelede ve yeni toplumun

Önderlik sorununun doğru çözümünü gerçekleştirmek için, Özgürlük Hareketi gerçekliğinin ulaştığı aşamayı iyi görmek ve bütün gelişim özelliklerini kavramak gerekmektedir. İster teslimiyeti ve ihaneti, ister direnişi ve yeniyi temsil etsin, Kürdistan'da bugün çeşitli anlayışlar ve hareketler yoğun bir mücadeleyi yaşamaktadır. Mücadelemizin içinde bulunduğu bu aşama, çelişkiyi üst düzeye sıçratan ve yoğunlaştıran bir aşamadır.

yaratılmasında ihtiyaç duyulan özü bulup yalamakta yatmaktadır. Ayrıca ortaya çıkarılan bütün değerlerin iç içe geçirilmesi için yer ve zamanın uygun seçilmesi ve ölçünün ne aşırıya götürülmesi ne de çok geride bırakılması gerekmektedir. Bir çok arkadaşın içine girmediği veya yaklaşmak istemediği ortamın kendisi de işte budur. Doğru gerçeklik dayatıldığında ise, "nasıl olsa içinden gelen toplumun özellikleri bellidir" denilerek, kendine sevdalanma başlamaktadır. Bazı arkadaşlarımız geçmiş toplumun özelliklerini yaşamakta ısrarla davranmaktadır. Biz mücadelemize dayatılan bu tür yaşamın üzerine ısrarla yürüdük. Bunlar dünyayı çok basit yorumlara tabi tutmakta; kendilerinde yaratmaları gereken değişimi özlü olarak değil, sahte biçimler altında yapmaktadır. Yapay biçimlerle çözüme ulaşmaya çalışmak, içine düşülebilecek en kötü durumdur. Özgürlük Hareketi topluluğu sıradan insanların birliği değildir. Bu topluluğa daha farklı yaklaşımını kabul etmediğimiz bilinmektedir. Özgürlük Hareketi otoritesi saygı duyulması, sürekli olarak tabi kalınması ve emrinde yürünmesi

gereken bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Burada önemli olan şey kişinin şu ya da bu özelliği ve eksikliği değil, örgütün çizgisi, gelişme ve yürüyüş tarzıdır. Bu nedenle herkes bu gerçeğe katılırken değerleri diri ve yürür durumda tutmalı, önderliğini bu biçimde ileri götürmeli, bunu derinleştirmeli ve geniş çevrelere yaymalıdır.

Köylü ve yarı-aydının yaşam tarzı son derece bireyci, düşünceden yoksun, basit, karışık ve duygusaldır. Hatta bu yaşam tarzı hayalci bile değildir. Bu tip yaşam sahiplerinin mantık yapıları zayıftır, istikrarlı değildir. Bunlar çelişkili bir çok düşünceyi ve davranışı rahatlıkla birbirinin yerine geçirir. İçine düşükleri olumsuz durumu örtbas etmek amacıyla duyguları da işin içine karıştırır. Eğer duygular yerinde ve zamanında işin içine karışmışsa, bu gelişmeye hizmet eder. Ama tiplerin duygularını çok kötü bir biçimde kullandıklarını biliyoruz. Bu nedenle sürekli olarak mantık ve duygunun doğru temellerdeki birliğini savunuyoruz. Toplumda yaygın olarak görülen bazı ilginç tutumlar vardır. Ortaya çıkan bir çok haksızlığı örtbas etmek için gözyaşı dökülür; basit bir kişisel isteme ulaşmak için yalvarılıp yakarılır. Bu tür yöntemlerin kötü bir ahlağın örnekleri olduğu açıktır. Parti saflarına yansıyan bu tür tavırlarla sıkça karşılaşmaktayız. Bir çok kişi hala devrimcilik yapamadığını ve görevlerini yerine getiremediğini söyleyerek hafifliklere girmekte ve gözyaşı dökmektedir. Kimileri bu yöntemlere başvurarak parti içinde mesafe katedeceklerini sanmaktadır. Bu tiplerin büyük bir gaflet içinde bulduklarını belirtmek gerekir.

Önderlik sorununun doğru çözümünü gerçekleştirmek için, Özgürlük Hareketi gerçekliğinin ulaştığı aşamayı iyi görmek ve bütün gelişim özelliklerini kavramak gerekmektedir. İster teslimiyeti ve ihaneti, ister direnişi ve yeniyi temsil etsin, Kürdistan'da bugün çeşitli anlayışlar ve hareketler yoğun bir mücadeleyi yaşamaktadır. Mücadelemizin içinde bulunduğu bu aşama, çelişkiyi üst düzeye sıçratan ve yoğunlaştıran bir aşamadır. Toplumda ve aile içinde meydana gelen kavgalara yol açan çelişkilerin çözüm yöntemi bilinmemektedir. Çevresi geniş ve güçlü olan başkalarını ezer, başkalarının değerlerini el koyar ve sömürgecilerin kapisında kendisi için biraz daha fazla olanak yaratır. Öbür kesimler ise, kaybettikleri için ya tevekkül edip sorunu öbür dünyaya havale eder ya da intikam duygularına kapılarak fırsat kollar ve karşı saldırıya geçmeyi planlar. Her iki taraf adeta birbirine karşı savaşmak için yarışır. Toplumsal alanda yürütülen mücadeleler ve kavgalar bizde en ilkel düzeyde yaşanmaktadır. Devletle ilişkide bulunanlarla böyle bir ilişki olanağı bulamayarak eşkıyalıkta veya kaçakçılıkta karar kılanlar en iyi kavgacılar olarak görülür. Konunun biraz daha açılmasında ya-

rar vardır. Aşiret ve kabile reisleri birazcık örgütlenerek, yarı-siyasal birlikler ortaya çıkarır. Ama bunlar işbirlikçi siyasal anlayışı aşamazlar ve sömürgeci burjuva partileri içinde erirler. Sömürgeci yapı içinde biraz olsun direnmek isteyen kesimler ise, dışardan gelen darbelere fazla dayanamayarak boyun eğerler. Bunlar çözüm adına çözümsüzlüğü derinleştiren, örgütsel ve eylemsel yönü zayıf olan durumlardır. Toplumun kendi çelişkilerini sağlıklı bir biçimde dile getirmesi ve bunu siyasal kanallara akıtarak çözüm bulması çok zor bir iştir. Özgürlük hareketinin büyük tarihsel önemi de zaten bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Bugün Özgürlük hareketi ulusal ve sınıfsal mücadeleyi gerçek özüne kavuşturmuştur.

Toplumda yürütülen çok ilkel ve siyasal yönü çok sınırlı olan kavgayı ulusal ve sınıfsal içeriğine kavuşturmuş, bu kavgayı strateji ve taktiğe dönüştürmüş, bu çerçevede kavgayı yüceltmıştır. Bir yandan köylü yurtseverliğini proleterya yurtseverliğine dönüştürürken, öbür yandan basit aile ve aşiret kavgalarının yerine sınıf kavgasını geçirmiştir. Aynı şekilde ağaların

ve kompradonların çıkarlarını darbelemiş, onları teşhir ve tecrit ederek, emekçilerin çıkarlarını dile getiren siyaseti ve siyasal mücadeleyi egemen kılmıştır. Kısacası Özgürlük Hareketi eskinin bireyci, sadece öfke dile getiren, düşünce ve taktikten yoksun kavgacılığı yerine,

belli bir strateji ve taktiğe dayanan, yücelerde seyreden, savaşı bir sınıf ve ulusal savaşı olarak yürüten, yaşamı bu biçimde benimseyen, eskiyi mahkum eden ve yeniyi ilerleten bir özün gelişimini esas alan bir kavgacılığı geçirmiştir. Bunlar önderlik gerçeğinde somutlaşan önderliğin yarattığı gelişmelerdir.

Başta önderlik sorununun çözümü olmak üzere, her konuda yoğunlaştırdığımız kavganın büyük direnmelerle karşılaşmasının nedeni, eskinin izlerinin çok güçlü olması ve eskiye ait özelliklerin her düzeyde yaşanmasıdır. Ulusal kurtuluş saflarında bireysel, işbirlikçi, aşiretçi, kabileci eğilimler ve hatta inkarcı, şoven ve sosyal-şoven öğeler bulunmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde değişik sınıflara ait özellikler iç içe geçmiştir. Kimin neyi temsil ettiği belli değildir. Kişinin emekçileri mi, feodalizmi ve kompradorluğu mu, yoksa kü-

çük-burjuvalığı mı temsil ettiği pek seçilememektedir. Bütün bunlar bireyde en çarpık bir biçimde ifadesini bulmaktadır. Bu yüzden bireyimizin köylü ve proleter mi olduğu, yurtsever ya da sosyal-şoven nitelikler mi taşıdığı kestirilememekte; bütün bunlar birbirine karıştırılmaktadır. Kuşkusuz çözümleyici bir güç olarak, bu karışıklığın uzun süre devam etmesini kabul edemeyiz. Böyle karışıklığın devam etmesi, içte çürümenin gelişmesine ve eskinin tahribatlarının fazla olmasına yol açacaktır. İşte bu noktada tutturulan platforma dikkat edilmesi gerekir. Biz böyle bir gelişmeyi bütün yapıya mal edebilmek için, bir çok evreyi çok canlı bir biçimde yapımıza yansıtmaya çalıştık. Ama bir çok arkadaş hala bunu fark edememektedir. Sorun kişinin basit bir kavga içinde tükenmesi ve olumlu veya olumsuz yönde seyretmesi değildir. Önemli olan kişinin yücelmesi, her açıdan eskiyi aşarak geleceği kendisinde egemen kılması ve bu temelde doğru çözüme ulaşmasını bilmesidir. Halkımızın gündemine giren ve mutlaka sonuç olacak olan doğru çözüm budur. Bizim esas sorunumuz arkadaşların bir türlü başaramadığı bu konudaki derinleş-

meyi yaşamak, aynı konuda mantığımızı ve ruhumuzu zorlamaktır.

Bazı kötü akıl hocaları vardır. Bunlar duyguları okşar, önerilerini makyavelist bir mantıkla sunar. Bunlar yüzeysel ve özden yoksundur. Çelişkiyi esaslı bir biçimde yakalamak yerine, hep çelişkinin üzer-

rinden atlayarak sorunu çözmeye çalışır. Tarihsel dönemleri görmek bile istemez. Kendisine hangi büyüklüğü atfederse etsin ve hangi biçime girerse girsin, kişinin gerçek özü, kendisine ait olmayan biçimi bir yana iterek, esas özünü ortaya koyar. Bu noktadan sonra gözyaşı dökmenin ve durumu açıklamaya çalışmanın hiç bir anlamı yoktur. Kavga ve çözüm anları gözyaşı değil, doğru bir yaklaşım istemektedir. Kavga meydanlarına dert anlatmak, neden zayıf, çarpık ve savaşamaz durumda olduğunu göstermek için değil, savaşmak için çıkılmaktadır. Arkadaşlarımızın durumuna baktığımızda, bunun tam tersi bir gelişmeyle karşılaşmaktayız. Minder kurulmuş ve hasmımız bütün donanımıyla mindere çıkmışken, arkadaşlarımız hala neden güreşemeyeceklerini hakeme anlatmaya çalışmaktadır. Hakemin bütün ısrarlı çağrılarına ve kendilerini oyuna başlamaya davet etmesine rağmen,

Bugün Özgürlük hareketi ulusal ve sınıfsal mücadeleyi gerçek özüne kavuşturmuştur.

Toplumda yürütülen çok ilkel ve siyasal yönü çok sınırlı olan kavgayı ulusal ve sınıfsal içeriğine kavuşturmuş, bu kavgayı strateji ve taktiğe dönüştürmüş, bu çerçevede kavgayı yüceltmıştır. Bir yandan köylü yurtseverliğini proleterya yurtseverliğine dönüştürürken, öbür yandan basit aile ve aşiret kavgalarının yerine sınıf kavgasını geçirmiştir. Aynı şekilde ağaların ve kompradonların çıkarlarını darbelemiş, onları teşhir ve tecrit ederek, emekçilerin çıkarlarını dile getiren siyaseti ve siyasal mücadeleyi egemen kılmıştır.

onlar hala güreşemeyecek bir durumda bulduklarını anlatmaktadır. Böyle bir yaklaşımın kabul edilemeyeceği açıktır. Bizim için tarihsel açıdan kavga meydanı kurulmuştur. Bu savaş meydanında da minderler, yani platformlar bulunmaktadır. Kişi istediği kadar kendisinin hazır olmadığını söylese de, karşı taraf meydana çıkmıştır ve karşılık verilmediğinde tuşa getirecektir. Kişi bir kez tuşa geldikten sonra, "ben yenilmedim" diyemez. Bizde bir de böylesi bir yanlış yaşanmaktadır. Bugün son derece önemli bir kavga sürecini yaşıyoruz. Bu kavgamız her düzeyde sürmektedir. Hazırlıklarımızın yetersizliği ve donanımın oluşumumuz, kavgaya girmemizi engelleyemez. Eğer donanımımız ve hazırlığımızın zayıflığı yüzünden kendimizi "kavgaya girmeyelim" türünden bir anlayışa kapmışsak, tarihin hiç bir anında kavga sahnesine çıkmamız gerekir. Çünkü hazırlıklarımız her zaman eksik ve donanımımız her zaman yetersiz olacaktır. Henüz işe başlarken, en gelişmiş bir hazırlığı ve donanımı yaratmak olanaksızdır. Bu gerçekleşemez bir hayal olacaktır. Halk savaşının teorisi ve pratiği de, az bir hazırlık ve yetersiz bir donanımla güçlü bir düşmana karşı savaşmak değil midir? Özgürlük Hareketi, bütün eksikliklere ve donanimsizliğe rağmen, düşmanla kavganın kabul edilmesi hareketidir. Kabul edilen kavga sadece askeri alanda değil; ideolojik, siyasal, kültürel, ahlaki ve daha bir çok alanda yürütülmektedir. Özgürlük Hareketi'nin bu temelde geliştiği hiç bir biçimde inkar edilemeyecek olan bir gerçektir.

Başlangıçta böyle bir kavgayı bütün yönleriyle kavramadan Özgürlük Hareketi'ne katılmış olabiliriz. Ama Özgürlük Hareketi'nin bu özelliği bugün son derece açık ve kavranabilecek bir niteliğe kavuşmuştur. Dolayısıyla böyle bir anlayışta ısrar edilmemesi gerekir. Yine de önderlik adı altında bize dayatılan şey tam da bu olmaktadır. Bu da sorunların ağırlaşmasına ve çözümün gecikmesine yol açmaktadır.

Özgürlük Hareketi bugün güçleri kavga meydanına çekmiş durumdadır. Biz doğru bir kavganın yürütmesi için bütün güçlere karşı dayatıcı olduk. Bu güçlerin olumsuzluklarını devrim saflarına bulaştırmamaları için yoğun bir çaba harcadık. Hatta proleterya dışındaki sınıflardan saflarımıza gelen ögelerin olumsuzluklarını gidermeyi temel bir faaliyet olarak ele aldık. Bu konuda Lenin'in Rus devrimi pratiğinde dile getirdiği görüşler bizim için daha da geçerlidir. Lenin, Rus sosyal-demokratik hareketinin proleterya dışındaki sınıf ve tabakaları da harekete geçirdiğini belirtmektedir. Devamlı bu sınıfların proleterya saflarına gelmelerinin doğal olduğunu, ama bu kesimlerin proleterya örgütünün saflarını bulandırmamaları ve onu tarihsel görevlerini gerçekleştirmekten alıkoymamaları için aralarında sağlam ve net çizgiler çizilmesi ge-

rektiğini vurgulamaktadır. Sonunda, çizilen bu sınırlar dahilinde, güçlü bir örgüte ulaşarak devrime yürünebileceğini açıklamaktadır. Bu pratikten çıkarmamız gereken dersler vardır. Demek ki devrim bir yandan bütün sınıf ve tabakaları harekete geçirmekte ve saflarına katmakta; öbür yandan kendi saflarını bu sınıfların bütün etkilerine karşı korumakta ve onlarla arasında kesin sınıf çizgileri çekmektedir. Lenin, bu konuda yapılacak hataların tehlikeli sonuçlar doğuracağından söz etmektedir. Bizim yaratmak istediğimiz de böylesi bir örgütlenmedir. Biz ulusal ve toplumsal çelişkilerin çözümü için gereken ortamı yaratıyoruz. Bir çok gücü politikasızlıktan kurtarıyor; ulusal yönü geniş ve sınıfsal özü daha da açığa çıkmış bir mücadele ortamına çekecek, en geniş örgüt ve eylem biçimlerine başvurarak, adeta kendilerini ayağa kaldırıyoruz.

Ulusal kurtuluş saflarında bireysel, işbirlikçi, aşiretçi, kabileci eğilimler ve hatta inkarcı, şoven ve sosyal-şoven ögeler bulunmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde değişik sınıflara ait özellikler iç içe geçmiştir. Kimin neyi temsil ettiği belli değildir. Kişinin emekçileri mi, feodalizmi ve kompradorluğu mu, yoksa küçük-burjuvalığı mı temsil ettiği pek seçilememektedir. Bütün bunlar bireyde en çarpık bir biçimde ifadesini bulmaktadır.

Özgürlük Hareketi'nin önemli bir görevi de, ihanet içinde bulunan güçleri bu durumdan kurtarmak ve vazgeçmezlerse ezmek; mücadele edecek güçte olanları ayağa kaldırmaktır. Özgürlük Hareketi'nin bütün bu görevleri yerine getirirken, örgütlenmesini de aralıksız bir biçimde güçlendirmek zorundadır.

Özgürlük Hareketi'nin böylesi bir gelişme içine girmemesi halinde ne gibi sonuçlar ortaya çıkabilir? Biz toplumda bir çok kesimin harekete geçmesini sağladık. Yol açtığımız gelişmeler temelinde, bir çok gücün kavga ortamına girdiğini gördük. Bir çok gücü mücadele ortamına çekmemizin nedeni, onların düşmanın aleti durumuna düşmelerini önlemek ve sınıf mücadelesi yürütmelerini sağlamaktı. Bu doğru bir devrimci taktikti. İş bu noktaya getirdikten sonra, vazgeçmemizin kabul edilemez bir durum olacağı açıktır. Bu yüzden, yarattığımız, gelişmeleri de dikkate alarak, işleri kendi haline bırakmazdık. Özgürlük Hareketi olarak, halkın önüne içeriği son derece zengin olan bir kavgayı koyduk. Eğer halkın önüne görevleri sadece teorik düzeyde koyup pratikte gereklerini yerine getirmemiş olsaydık, kitleleri diğer güçlerin etkisine terketmiş ve dolayısıyla en büyük kötülüğü yapmış olacaktık. Buna karşılık, halkın

bilincini çarpıtmaya çalışan güçlere karşı büyük bir mücadele yürütmemiz ve doğruları kabul ettirmemiz, anlamı derin olan bir direnmedir. İşte burada Önderliğin diğer önemli bir özelliği daha ortaya çıkmaktadır: Önderlik bir yandan bütün gerçekleri iç içe geliştirirken, diğer yandan kitleleri devrim safalarına çekmekte, örgütlemekte ve harekete geçermekte, haini ve işbirlikçiyi teşhir ve tecrit etmektedir. Özgürlük Hareketi'nin doğuşu ve gelişiminin sıradan bir tahlili bile, bütün bu gerçeklerin görülmesi için yeterli sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Böyle bir gelişmeyi yaşamadığımızı iddia edebilecek kimsenin olacağını sanmıyoruz.

Önderlik Gerçeğinin Doğru Kavranmasını Engellenen Proleterya Yabancı Eski Toplum Özellikleri

Önderlik ve yönetim gerçeğinin doğru kavranması için, değerlendirmelerimizi biraz daha açmaya ihtiyaç vardır. Saflarda çeşitli sınıf etkileri ve eski topluma ait özellikleri

Özgürlük Hareketi bugün güçleri kavga meydanına çekmiş durumdadır. Biz doğru bir kavganın yürütmesi için bütün güçlere karşı dayatıcı olduk. Bu güçlerin olumsuzluklarını devrim safalarına bulaştırmamaları için yoğun bir çaba harcadık. Hatta proleterya dışındaki sınıflardan safalarımıza gelen öğelerin olumsuzluklarını gidermeyi temel bir faaliyet olarak ele aldık.

aşamayan ve bu konuda adeta bir direnme sergileyen öğelerin örgütsel gelişmeler karşısında içine girdikleri durumu kapsamlı bir biçimde ele almakta büyük yarar bulunmaktadır. Böylece bütün öğelerin hem kendi durumlarını ve hem de önderlik gerçeğini daha iyi kavramalarına yardımcı olmaya çalışacağız. Yapacağımız değerlendirmeler dürüst ve halkın özgürlük mücadelesinde gerçekten önderleşmek isteyen militanların önünü açacak ve onları gerçek halk önderliği düzeyine yükseltecektir. Dikkat edilirse, bizde proleterya dışındaki sınıfların ve eski toplumun özellikleri ağır basmaktadır. Bu etkilere bir de militanların doğruya ulaşmadaki çabalarının azlığı eklenince, tahmin edileceği gibi, ortaya çıkan sonuç önderlikten uzaklaşma olmaktadır. Bunun toplumsal ve sınıfsal nedenlerini açıkladık. Önderleşmeyi engelleyen öteki bazı nedenlere değinmekte yarar vardır. Bugün Özgürlük Hareketi'nin yarattığı gelişmelerin tarihsel önemini ve büyüklüğünü kavramak açısından, böylesi özlü bir değerlendirmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Örgütsel faaliyetler yürütülen çeşitli alanlarda önderlik gerçeğine yabancı ve onu adeta karikatürleştirmek isteyen bir çok olumsuz örneğe tanık olmaktadır. Yaşanan bu kadar gerçeğe rağmen, hala bu tür olumsuzlukların kendini göstermesi, üzerinde önemle durulması gereken bir hususu oluşturmaktadır. Eğer örgüt kendi safalarını diğer sınıf ve tabakaların etkilerinden arındırmış, onlarla arasında kesin sınır çizgileri çekmiş, hedeflerini iyice netleştirmiş ve siyasetini ve taktiğini belirlemişse, geriye kalan şey kişinin çaba göstermesidir. Bu noktada kişi büyük bir çaba göstermeli ve sağlam bünye içindeki ırları söküp atmalıdır. Vücudun çeşitli organlarında gelişen bu ırlar, bünyenin sağlıklı bir biçimde büyüyüp gürbüzleşmesini önleyecektir. Örgüt içinde başını uzatan çeşitli hastalıkların ve oportünizmin kaynağı da zaten budur. Örgüt böyle bir yapıyla gelişemeyeceği gibi, önderlik sorununa çözüm getirmek de mümkün olmayacaktır. Hatta önlemler alınmaz ve çözüm getirilmezse, bu hastalık örgütü komaya sokarak ölümüne bile yol açabilecektir. Ama örgüt bu hastalıkla sonuna kadar ve acımasız bir biçimde mücadele ediyorsa, hastalığın büyümeden önlenmesi sağlanabilir. Bu yapılmaz ve vücut hastalığa karşı başışıklık kazanmazsa, en küçük bir leke kangrene dönüşerek yaşamı tamamen götürebilecektir. Bu nedenle önderleşme ve örgütlenme önünde engel olarak duran bu tür hastalıklara karşı sürekli bir ideolojik, politik ve örgütsel mücadelenin yürütülmesi zorunludur. Bu mücadele tutarlı bir temelde, örgütün amaç ve taktiklerine uygun bir biçimde yürütülür ve çaba harcanırsa, önder olmamak için hiç bir neden kalmamaktadır.

Militanlar işte tam da bu noktada büyük bir eksiklik içerisine girmekte; muazzam bir gelişme sağlayabilecek ve önderleşme konusunda dev adımlar atabilecekken, eski yapılarında diretmektedir. Bugün ciddi bir savaşın içinde bulunduğumuz bilinmektedir. Bir çok arkadaş "büyüyelim ve güçlenelim" demektedir. Cesaret ve fedakarlığın ileri düzeyde olmasına karşılık, büyümenin açılımı ve uygulanışında adeta bir bitiş ve tükeniş yaşanmaktadır. Sahte önderliklerin yanısıra, önderliğe girmeme ve bundan kaçınmanın örnekleriyle karşılaşmaktayız. Örneğin biz bir topluluğun karşısına çıktığımız zaman, bu topluluk karşısında bir önder gibi konuşmanın büyük bir sorumluluk gerektirdiğini biliyor ve ona göre hareket ediyoruz. Bunca tecrübemize rağmen, böyle bir topluluğa bir hayli değer sunmak gerektiğine inanıyor ve bunun sorumluluğunu duyuyoruz. Bir topluluğun ilerletilmesi büyük bir çabayı gerektirir. Her toplantımız büyük bir olay biçiminde geçmek zorundadır. İşte militanlar bu örnekleri çok iyi değerlendirmek durumundadır.

Biraz da önderliksel konumu nasıl geliştirdiğimizi anlatmaya çalışacağız. Geçmişte

okulda ve aile ortamında bir şeyler geliştirebilmek için yoğun bir çaba harcıyorduk. Hala ev ortamındaki ekonomik faaliyetlerde, sosyal ve siyasal çalışmalarda büyük uğraşımız vardır. Burada karakter, edep, söz ve eylem söz konusudur. Bu konularda birinci sırada olduğumuz söylemiyoruz, hatta devrimci saflar içinde daha büyük adamların bulunduğu da belirtiyoruz. Bu denli net olan gerçeklere rağmen devrimci saflar içinde ortaya çıkan bazı çilginlar, son derece ilginç durumlar sergilediler. Önemli olan böylesi, durumların yaşanmamasıdır. "Ne de olsa eski yanlarımızı konuşurma fırsatı edinmişiz" diyerek, kendini bir bayrak gibi dalgalandırma durumuna girilmemelidir. Hiç kimse Özgürlük Hareketi'nin halk iradesi olarak gelişen otoritesi karşısında sol sekte, inkarcı ve kakavanca yaklaşımlara düşmemelidir. Bir çok arkadaş Önderlikle çelişen durumlar içine girmektedir. Bunlar önderliğe yürekte katılmamakta, onu benimsememekte ve onun gereklerine göre kendilerini hazırlamamaktadır.

Bu tutum eğer sadece bir alanda ortaya çıkan bir şey olsaydı, üzerinde bu denli durma gereğini duymayacaktık. Bu soruna yaklaşımımızın temelinde yatan ana gerçek, günümüzde uluslararası alanda ve sosyalizm içinde önemli bir sorun oluşturan ve halk gerçekliğimiz açısından başarıyla çözümlenmesi gereken önderlik ve yönetim sorununun önünde duran engelleri aşmaktır. Bugün sosyalist ülkelerde bile yönetim konusunda önemli sorunlar ve günlük olarak bir çok sorun ortaya çıkmaktadır. Basına yansıdığı kadıyla yozluklardan, bürokrasiden ve yolsuzluklardan söz edilmektedir. Buradan ortaya çıkan sonuç, devrim yapmakla mücadelenin bitmeyeceğini göstermektedir. Bu yüzden bu sorunun çözümünü şimdiden sıkı tutuyoruz. Bazı arkadaşlar görevlerini layıkıyla yerine getiremediler. Bazıları bilinçli olarak bundan kaçındılar; bazıları gerçekten inançlı ve kararlıydı, çalıştılar ve uğraştılar, ama güçleri yetmedi. Buna rağmen, eksikliklerin giderilmesi ve görevlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Hemen belirtelim ki, bugün örgüt yönetimini her zamankinden daha fazla temsil ediyoruz. Arkadaşlar da bunu uygulamak zorundadır. Yaşamın en önemli evresinde, dünyada ender görülen bir direniş hareketinin yakıcı sorunlarını çözmek üzere ortaya çıkıldığına göre, hala yabancı sınıf etkilerini, başka ulusal ve sınıfsal özellikleri yaşamının bir anlamı yoktur. Adeta yaşlıların oturduğuna benzer bir biçimde parti içinde oturmak üstelik akortsuz sesler çıkarmak ve bunu da militanlık sanmak asla kabul edilemez bir durumdur.

Ortaya çıkan bazı tipler, "Başkan da böyle oturuyor mu? Biz de yerimizde oturur ve politikayı böyle yürütürüz" dediler. Avrupa'ya gidip böyle yaptılar, ülkeye gittiler böyle hareket ettiler. Önderliğin hareket etti-

ği alan, emperyalizmle sosyalizm arasında çok çetin bir mücadelenin yürütüldüğü bir alandır. Önderliğin hareket ettiği alan, işte sığağı sığağına böylesi gelişmelerine yaşandığı bir alandır. Yine bu alanda Arap-İsrail ve İran-Irak çatışması, rehinelere sorunu ve daha bir çok sorun yaşanmaktadır. Bu zemin en küçük bir hatanın çok pahalıya ödetildiği ve herkesin gözüne bir biçimde kendi çıkarını dayattığı bir zemindir. Buradaki politik yaşam, yaşamın bütün biçimleri arasında en zor olanıdır. Bu alanda ancak olağanüstü bir zeka ve cesaretle yaşamı ilerletmek mümkündür. Daha önce sefilin biri, "filan gücün hem kaçığında oturuyor, hem de sakalını yoluyorum" demişti. Bunun büyük bir düşkünlük örneği olduğu açıktır. Oysa burada yaşamı nasıl zorla ürettiğimiz bilinmektedir. Bu alanda bulunan bir yığın örgütten bir çoğu tasfiye olmaktadır. Örgütler ve kişiler çığırından çı-

Bu nedenle önderleşme ve örgütlenme önünde engel olarak duran bu tür hastalıklara karşı sürekli bir ideolojik, politik ve örgütsel mücadelenin yürütülmesi zorunludur. Bu mücadele tutarlı bir temelde, örgütün amaç ve taktiklerine uygun bir biçimde yürütülür ve çaba harcanırsa, önder olmamak için hiç bir neden kalmamaktadır.

karılmakta ve özünden boşaltılmaktadır. Biz bu alandaki yaşamın doğru kavranmasını ve uygulanmasını istedik. Ama arkadaşların yaşamdan anladıkları şey, adeta ve bir manken gibi camekanlarda kalmaktır. Bunlar için iyi bir yemek ve güzel bir elbise oldu mu, yaşamları yerindedir demektir. Bu yaşamın hiç bir değerinin bulunmadığını belirtmeye bile gerek yoktur.

Yaşamdan iyi anlamak gerekir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, bazıları yaşamdan günlük güdülerini tatmin etmeyi anlamaktadır. Bu tür bir yaşam biçimiyle hiç bir şey başarılamaz. Bize en yakın olan mücadele görevlerimiz son derece önemli gelişmelere yol açan yaşamımızdan doğru sonuçlar çıkarıp uygulayacaklarına ve zorluklara katlanacaklarına, çok düşünün bir uygulama içine girmektedir. "Önderlik böyle yaşıyor, biz de böyle yaşamalıyız" diyerek, son derece tuhaf tavırlar sergilemektedir. Biz bugüne dek sergilediğimiz pratikle, "nasıl önder olunur" sorusunun cevabını ortaya koymaya çalıştık. Militanları teşvik ederek, kendilerine destek vererek ve kendileri için gerekli olanakları hazırlayarak, rolümüzü oynamak istedik. Bunun hiç kimyese kuralları hiçe sayma hakkını vermeyeceği açıktır. Bu tür durumlar ortaya çıktığı zaman üzerine yürüdük. Böylece sadece halkın haklarını savunan bir konuma de-

gil, giderek yargılayan, yürüten ve denetleyen bir güce ulaştık. Bugün militanların da içine girmeleri gereken yol budur. Genelde toplumumuzda insanların birbirleriyle karşılaşmalarında esas aldıkları ilişkiler yüzeyseldir. Bu ilişkiler yüksek bir düşünceye, çıkara ve güce dayanmaz; sıradan bir yaklaşımda içinde taşır. Biri "nasılsın" diye sorarken, öbürü "iyiyim" diye karşılık verir. Ne soru soran ne sorduğunu bilir, ne de cevap veren kendisinin gerçekten iyi olduğuna inanır. Kötü olsa bile iyi olduğunu söyler. Böyle bir yaklaşım büyük sonuçlar ortaya çıkaramaz. Hatta biri öbürü üzerinde egemenlik geliştirmeye çalışır. Bunu da niçin yaptığını bilmez; sadece "sözümü geçireyim" der ve ego'sunu tatmin etmek ister. Örneğin bir çok aile reisi evinde çocuklarına bağırır, bununla ne kadar yiğit olduğunu göstermeye çalışır. İçimizde bazıları benzer bir tutumu parti içinde de sergilemek istemektedir. Gerçekte ülkemizdeki yiğitliğin çoğu böylesi sahte bir yiğitliktir. Oysa bizde yiğitliğin halk yiğitliği biçiminde gelişmesi gerektiği ortadadır. Çocukların

Bugün sosyalist ülkelerde bile yönetim konusunda önemli sorunlar ve günlük olarak bir çok sorun ortaya çıkmaktadır. Basına yansıdığı kadarıyla yozluklardan, bürokrasiden ve yolsuzluklardan söz edilmektedir. Buradan ortaya çıkan sonuç, devrim yapmakla mücadelenin bitmeyeceğini göstermektedir. Bu yüzden bu sorunun çözümünü şimdiden sıkı tutuyoruz.

üzerine bağırarak, düşkün insanları egemenlik altına almakla yiğitlik yapılamaz. Tersine bu en düşküncü tavırlardan biridir. Ancak bu bizde oldukça yaygındır ve ilişkilere egemen olan bir üsluptur.

Önderlik sadece Parti Önderliğini değil, bütün parti militanlarını ilgilendiren bir konudur. Her parti militanının konumu şu ya da bu düzeyde bir önderlik konumudur. Bu konumu yetkinleştirmek, önderliği çekici, işbirici, gerçek anlamda hatırı sayılır, yüceltilir ve hürmet edilir kılmak, bu makamı ve kariyeri her açıdan layık olduğu biçime dönüştürmek, sıradan bir hücre yönetiminden ordu yönetimine kadar bütün alanlarda mutlaka başarılmaması gereken bir görev durumundadır. Militanın kişi olarak kendini konuşturması, niyeti ne olursa olsun, şu ya da bu alışkanlığında ısrar etmesi ve yaşatması, militanı iradesi dışında parti karşıtı amaçların aleti durumuna düşürebilir. Parti saflarında proleterya-ya ait olmayan her söz ve davranışın proleterya dışındaki sınıflara hizmet ettiği unutulmamalıdır. Dolayısıyla parti içinde hiç bir davranışın nötr bir etkide bulunması düşünül-

emez. Her davranış belli bir etkide bulunur. Bu etki ya ileri bir doğrultuya girilmesine yol açabilir ya belirleyici ve olumlu olur ya da felaketsiz sonuçlar doğurur. Bu her davranış biçimi için böyledir.

Daha önce de çokca izah edildiği gibi, sınıf mücadelesi bizde anlamına uygun bir biçimde verilmediği için, parti yapısı ve organları içinde daha çok tercih edilen biçim, davranışlar temelinde sonuç alma yöntemidir. Bu da örgüt bünyesinde görevlere karşı ilgisizliği ve örgütlenmeme isteğini ifade etmektedir. İlgisizlik ise parti görevlerine ısınmamak, kendini görevlere vermemek ve katmamak, "devrimde benim yerim yoktur, bu konuda iddialı değilim, öyle fazla zafer kazanma neyite de taşımıyorum" demek anlamına gelmektedir. Bu her haliyle "ben partiyle yürümek istemiyorum" demektir.

Proleterya partisi içinde değişik düzeylerde yabancı sınıfların eğilimlerini temsil eden bu tipler, hızla kariyer kapmak, emek harçarak yükselmeye ve yücelmeye yan çizmek, görevlere anlamlı bir tarzda sarılmak yerine fırsatçılık yapmak, yetki gaspı ve tasarruflu- luk gibi biçimler altında, normal yollardan kazanamadıklarını kapkaç yöntemleriyle kazanma yolunu seçmektedir. Bu doğrultudaki çabalarında açık biçimlere başvurma cesaretini kendilerinde göremedikleri için, sözü edilen yöntemlerle en kısa yoldan sonuç almak istemektedir. Bunlar bizde görülen en hastalıklı tiplerden bazılarıdır.

Bunlar ne kendilerini anlamlı bir çabayla eğiterek devrimci görevlere hazırlamakta, ne parti bütünlüğü içinde erime ve birleşme yolunu seçmekte, ne de partiyi bırakmak istemektedir. Bunun yerine tamamen fırsatçı ve kariyerist tutumlar ve çeşitli kurnazlık gösterileriyle kendilerini parti içinde şan şöhet sahibi, mükemmel, fazla dokunulmaması gereken ve buna dikkat eden biri gibi göstermektedir. Biz bu tür davranışları eski toplumun ve sömürgeciğin sızma yolları, bunların sahiplerini de bu yolun hazırlayıcıları olarak değerlendiriyoruz. Eski yöntemleri hortlatmak, sömürgeciliğin sızması için yollar ve yöntemler bulmak ve parti bünyesinde kargaşa geliştirmek, sömürgeciler ve yerli işbirlikçileri adına başvuru bir keşif hareketidir. Masumane görüntüler ve bireysel özellikler adı altında gerçekleşen böylesi bir keşif ve sondaj hareketi, arkasından her zaman rahatlıkla partiye sızmasını, önderliği çökertmesini ve ezmesini de beraberinde getirecektir. Tarihte bir çok kalenin zaptedilmesi böyle hazırlanmıştır.

O halde militanların önderlik sanatında gaflete düşmemeleri için, bu türden en küçük belirtileri bile özenle gözetmeleri ve bunların ardından neyin geleceğini bilerek önlemler almaları gerekir. İçerden gelişebilecek bu tehlikelere karşı mücadele, parti denetimi ve

istihbaratının belli başlı görevlerinden biridir. Sıradan parti taraftarından en ileri parti görevlisine kadar herkes, içinde yar aldığı makamın büyük bir anlam içerdiğini bilmelidir. İçinde yer alınan kurumu temiz tutmak, ondan en anlamlı sonuçları çıkarmak, onu bir bilgilendirme, örgütlenme ve eylem kaynağı haline getirmek, sürekli bu tarzda sonuçlar veren bir örgüt olarak geliştirmek, bunun için yedeklerini hazırlamak, kurallarını tesis etmek ve bunu bir gelenek biçiminde sürdürmek, bir parti görevlisinin yönetici olarak her yerde ve her zaman hayata geçirmek zorunda olduğu bir görevdir. Parti militanlarına teslim edilen değerler ne miras yoluyla babadan oğula geçen şeylerdir, ne de yabancı ellerden derleme nesnelere. Bunlar en soylu emekle hazırlanmış son derece kutsal değerler olarak partililere teslim edilmiştir. Militanlardan beklenen en azından bu değerleri korumak ve arkadan gelenlere devretmektir. Onlara bu temelde bakmak ve geliştirmek zorunlu ve kutsal bir görevdir.

Bu tiplerin durumunu biraz daha açmak gerekir. Bunlar adeta "ben çoktan ölmüşüm" diyen tiplerdir. Bunlar gözlerini yüksek hedeflere, yüce ilişkilere ve sonuç alıcı işlere dikmezler. Bunu akıllarına bile getirmezler. Düşünür gibi görünürler, ama hiç bir şey düşünmezler. Aslında ilgisiz ve edilgen bir durumu yaşarlar. Bu tipin hiç bir olumlu ilişkisi yoktur. Kendisini dinlemekten bile kaçır. Saflarda bunun yaygın örnekleri vardır. Bunların halkımızın içine düşürüldüğü olumsuz yapının ürünleri olduğu açıktır. Bu açıdan bizde ilgi yaratmak büyük bir olaydır. Bugün bir çok arkadaş ilgi yaratmak bir yana, ilgisizliğin çeşitli biçimlerini yaşamaktadır. İlgisizlik aslında geçmişi savunmanın başka bir biçimidir. İlişkiye geçtiğimiz bir çok arkadaşın ne kadar ilgisiz bir durumda yaşadıklarını biliyoruz. Bunlarda eski kalıntıların var olduğu ve ilgisizliklerinde rol oynadığı bellidir. Bir çok arkadaş bu kalıntıları geri plana itmiş, ama özünde giderememiştir. Yaklaşımlar ya da temaslar her zaman sonuç vermemiştir. Bunun dışındaki yaklaşımlar silinip süpürülmesi gereken yaklaşımlardır. Bir çok arkadaş Özgürlük Hareketi olayı oluşurken bir çok şeyi nasıl topladığını kavrayamamakta; insanı ayağa kaldırma ve yürütme sanatının basit olduğunu sanmaktadır. Böyle olunca çok basit çabalar harcanmaktadır. Bir çok arkadaşın devrimcilik ve yöneticilik adına sergilediği şeyin günü kurtarmaya ve karın doyurmaya bile yetmediğini söyledik. Böylesi bir yaşam en fazla öfke duyulması gereken bir yaşam biçimidir. Bu tipler işin derinliğine inmemekte, sorunları yüzeysel ele almakta ve görev adamı olmaktan kaçmaktadır. Biz bunların birdenbire eskiden kurtulmalarını ve derhal öne fırlamalarını istemedik. Açık ki, bizim bir yaklaşım tarzımız vardır. Bu yaklaşım olmasaydı, sorunların çözümünü sağla-

yabilirmiydik? Bazı arkadaşlar işe böyle girmekte ve işleri emirlerle yürütebileceklerini sanmaktadır. Tabii bunların nasıl bir sonuç aldıkları kendi durumlarından rahatlıkla ortaya çıkmaktadır. Bunlar verimli bir şey ortaya koyamamışlardır; işlerle hiç ilgilenmemekte ve ne kadar zarar verdiklerini görememektedir. Bunlar önderlik konumuna ters düşen anlayışlar ve önderliğin gelişimini engelleyen durumlardır.

Özgürlük Hareketi kendi eksikliklerini ve yoğun bir biçimde yaşadığı çelişkileri doğru çözüme ulaştırmak istemektedir. Bunun için bir çok hususu daha da açıp derinleştireceğiz. Buna çok ihtiyacımız vardır. Çünkü yanlış kavrama ve uygulamalar hızını kaybetmemiştir. Faşizme karşı mutlaka zafere gitmek isteyen bir örgütün kurumlaşmasını geliştirmeye çalışıyoruz. Bu yüzden her arkadaşın büyük bir çözüm gücü hüline gelebilmesi için, büyük bir ciddiyetle ve asla ertelemeyen, görevlerin yerine getirilmesi gerekmektedir. Kimi arkadaşların gidip hemen şehit ol-

---

Parti saflarında proleteryaaya ait olmayan her söz ve davranışın proleterya dışındaki sınıflara hizmet ettiği unutulmamalıdır. Dolaşısıyla parti içinde hiç bir davranışın nötr bir etkide bulunması düşünülemez. Her davranış belli bir etkide bulunur. Bu etki ya ileri bir doğrultuya girilmesine yol açabilir ya belirleyici ve olumlu olur ya da felaketli sonuçlar doğurur.

---

mayı kafalarına koymaları da doğru değildir. Hareketin yaşaması için militanın yaşatılması gerektiğini söylüyoruz. Bu kadar eğitimin, çabanın ve yoğunlaşmanın amacı budur. Arkadaşların savaşacaklarına inanıyoruz. Ama biz güce güç katan ve devrimde zaferi güvence altına alan militan bir örgütün savaş tarzına ulaşmak ve mutlaka bu düzeyi yakalamak istiyoruz. Bu neden gereklidir? Karşımızda duran faşizmin özellikleri bilinmektedir. Biz halkımızın ve insanlığın kaderiyle oynamak istemiyoruz. Ama bu anlayışın sahipleri yenilgiyi baştan kabul eden kendilerini yaşamın olanaksızlığına inandırmış olan tiplerdir. Açıkça belirtelim ki ya faşizm bizi yaşatmayacaktır ya da biz bunları yaşatmayız.

Özgürlük Hareketi olarak, yaşamın en güzelinin yaratılabileceğine inandık ve bu inancımızı giderek güçlendiriyoruz. Bir çok arkadaşın yaşamından kolayca vazgeçmesi, kendisini yaşatacak örgütlenmeye yönelmemesi, buna uygun çalışma tarzını bulmaması, örgüt ve yönetim gücü düzeyine yükselmemesi bu inanca yakından bağlıdır. Bizim savaş ve yaşam tarzımız bellidir. Ne boyun eğmeciliği,

ne vurdum duymazlığı, ne de kendi bildiğinde ısrar etmeyi kabul edebiliriz. Özgürlük Hareketi'nin tanımındaki büyük derinlik kavranmak zorundadır. Biz militanlarımızı kolayca sonlarını getirsinler diye değil, sürekli başarıyı getiren bir örgütün elemanları olsunlar diye eğittik. Ölümde de böylesi bir sonucu yaratmaları için, militanlarımızı her türlü donanımına kavuşturacağız. Önderlik olarak, başka türlü bir yaşam kabul edilemez. Özgürlük Hareketi bir halk karakteri olarak eylemini koymuş, amaçlarını ilan etmiştir; giderek büyüyen bir durumu yaşamaktadır. Böyle bir gelişme artık hiç kimsenin iradesine tabi değildir. Milyonları kucaklamış bir hareket durdurabilir mi? Hayır! Bizim yapacağımız şey önderlik etmek ve önderlik altında doğru bir perspektif, teori ve uygulamayı dayatmaktır. Bu anlamda bu gerçekliğe inanacağız. Her arkadaş bu gerçekliği iyi yakalamasını bilmeli ve kendisini idealist yaklaşımlardan kurtarmalıdır.

Parti kendi kadrolarından daha farklı ve gelişkin görevleri yerine getirmelerini beklemektedir. Askeri alandan diplomasi alanına ve siyasal alandan örgütsel çalışmalara kadar bütün alanlarda bir önderliksel gelişmenin tutturulması gerekmektedir. Kısacası, militanlar Özgürlük Hareketi'nin önderliksel gerçekliğine kendilerini uydurmalı, kendilerini bu gerçekliğe tabi kılmalıdır. Bunu bir hatır ve istek için, değil, bir otorite olarak kurumlaşan ve maddi bir güç biçiminde somutlaşan Önderliğe bağlılığın bir gereği olarak yerine getirmelidir. Ama bu gerçekliğe rağmen, bazıları hala onu bireysel niyetlerle sağa ya da sola çekmekte ve inkara götürmektedir. Bu arada kendilerini de eritmekte ve tüketmektedir. Hatta parti bazı dayatmalarda bulununca teslim olabileceğini, intihar edebileceğini ya da bozgunculuk yapabileceğini söylemektedir. Bunların iyi sesler olmadığı açıktır. Bunlar bütün uyarılara rağmen, ısrarla "ben böyleyim" demektedir. Nitekim Türkiye solu ve işbirlikçi güçler de böyle yaptılar. Bunlar bu tür tavırlarla bizi tehdit etmek istiyorlar. Bu tür tutumlar yığıllık ve iyi bir davranış biçimi değildir. Bunlar Özgürlük Hareketi içinde örgütü kendi kişiliklerinde hapseden, tükeden ve eriten tiplerdir.

Önderlik olarak büyük bir direniş geliştirmeye çalışıyoruz. Bu öğelerin zayıf, örgütsüz, donanımsız ve yenilgiye açık olarak yaklaşımlarının yetersizliğini ortaya koyacak ölçüde ileri gelişmeleri temsil ediyoruz. İlerdeki başarı şansı ne olursa olsun, zafer olanaklarını artırmak ve bunu sürekli kılmak için gelişme ve derinleşmeyi yoğunlaştırıyor ve buna öncülük ediyoruz. Biz bu gelişmeleri ortaya koyarken, bazıları kendi tutkularından söz ediyorlar. Arkadaşlara dayattığımız görevler zordur ve aynı zamanda cesaret ve fedakarlık istemektedir. Biz yürütebildiğimiz kadarıyla bu görevleri yürüttük. Ama başka-

ları böyle davranmadı. Bütün arkadaşlara yoğun bir ilgi, destek ve dayanışma gösterdik. Buna rağmen, kendileri bireysel tasarruflarda bulunarak saygısızlık yaptılar ve tasfiyeciliğin çeşitli biçimlerini dayattılar. İşte tasfiyeciler denilen ve yenilgiyi baştan garantileyen tip bizde böyle ortaya çıktı. Bu biçimde bir katılımı tehlikeli buluyoruz. Güneş kadar yakıcı olan gerçekler karşısında kendi gerçekliğini kırık perdeyle örtmek ve doğru bir katılım sağlamamak kabul edilemez. Bazılarının hala "çözümlemek üzereyim; bütünleşiyorum" demeleri gerçek bir çözüm değildir. Bazılarına basit gelse de, derin tarihsel ve toplumsal temelleri olan bir olgudan söz ediyoruz. Sadece Kürdistan toplumuna özgü olan bir önderliği ve şekillenmeyi dile getirmiyoruz. Şu ya da bu biçimde her ülkenin somutunda ortaya çıkan, halkı zafer yolunda ilerleten ve bu savaşlarda dile gelen gerçekliği kendi gerçekliğimiz içinde de yaşamak istiyoruz. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, başından itibaren partiye katılmada yığılçe, yürekli ve militanca davranan arkadaşlarımız da vardır. Onlardan her zaman saygıyla söz ediyor, şehit düşenleri ve yaşayanlarıyla iyi tanınmalarını istiyoruz. Zindan direnişçiliği bu konuda somut bir örnektir. Bunların tartışılması bile doğru değildir. Bunlara ancak saygı duyulabilir. Bunu bu biçimde ortaya koymamızın nedeni, bir kaç kişinin sorunlarının çözümlenip çözümlenmemesi değildir. Ulusal ve sınıfsal alanda ve hatta uluslararası alanda yaşanan tikanıklıkların sosyalizm lehine çözümlenmesini ve bunun gerçekliğimize uygulanmasını gerçekleştirmek istiyoruz.

Bir kez daha vurgulayalım: Arkadaşları kendi zayıflıklarıyla başbaşa bırakma gibi bir niyetimiz yoktur. Halkımızın zayıflıklarıyla düşkün bir yaşam içinde kalmasını da isteyemeyiz. Bunları gerçekleştirecek öncümüzü zayıflıklar içinde donanımsız olarak bırakamayız. Arkadaşlar istedikleri kadar "kişiliğimiz böyle oluştu ve gelişti" desinler, amaç ve kapsam bakımından Özgürlük Hareketi'nin kendisinin içinde bulunduğu düşünce ve davranış statüsü budur. Bir çok kişi alışkın bir edayla "ailem beni şöyle büyütüp eğitti" demekte ve kendisini sefil bir duruma düşürmektedir. Toplumun üzerine çöreklenen rejim görülmemiş bir soygunu gerçekleştirmekte, toplumun ahlakını ve kültürünü parparça etmektedir. Toplumun bütün değerleri üzerinde ahlaksızca tepinmektedir. Halkın başına getirilenler işte bunlardır. Bu noktada "benim kişiliğim şöyledir" ya da "yetişme tarzım böyledir" demenin hiçbir anlamı yoktur. Bunu söyleme cesaretini göstermek büyük bir edepsizlik örneğidir. Faşizm günlük uygulamalarla adeta toplumu dağıtmak ve bitirmek istemektedir. Bugün TC "pişmanlık yasası" nı değişik boyutlarda geliştirmeye çalışmaktadır. Böylelikle bu yasanın daha da etkili kılınacağından söz edilmekte-

dir. İçimizdeki bazı ögeler, bu duruma bakarak, değerlerinin arttığını ve düzenin kendilerine biraz daha yaşam olanağı tanıdığını söylemekte ve sefilce bir düşünce tarzı içine girmektedir. Hatta bazıları araçlarla devreye girecek, hareket içinde sinsi bir biçimde tahribatlar geliştirecek ve TC ile birleşmeye kadar gidecektir. ÜKM'nin gelişiminin yükselmesi sonucunda Özel Savaş Rejimi'nin topluma dayattığı düzen sarsıldıkça ve bunların değeri artıkça, ucuz kahramanların ortaya çıkması da hızlanacaktır. Bunlar görmemişler gibi günü kurtarmak için Özel Savaş Rejimi'nin yanına koşabileceklerdir. Bir de Özel Savaş Rejimi'nin bir işbirlikçi-reformist hareketi kurmalarını istemesi durumunda, bunların hızla Özel Savaş Rejimi'ne yönelecekleri açıktır. Bugün Özel Savaş Rejimi'nin geliştirmek istediği hareketin anlamı budur.

Bazı ögelerin amacı, Avrupa'da ve zindanlarda emperyalizmin elinde ehlileştirilip geliştirilmek istenen "ılımlı hareket" içinde yer almaktır. Bunlar iliklerine ve ruhlarına kadar TC'nin elinde ehlileştirilerek uşaklaştırılmaktadır. Hatta bunun için ideolojik ve örgütsel çaba içine girmektedir. Bunların Parti içindeki temsilcilerinin yüzde biri bilinçli ise, yüzde 99'u bilinçsizdir. Bütün bu oluşumlar, değişik zaman ve mekan koşullarında, daha katlanabilir ve yaşanabilir bir sömürgeci ortama getirmek istemektedir. İster içimizde ister dışımızda olsun, bunlar böyle bir yaşamı ilerici olarak görece ve buna soyunacak zihniyette olan kimselerdir. Bunlar belki kendilerini böyle tanımlamayabilir, içimizde veya dışımızda olsun, henüz böyle bir konumun uzağında olabilir; düşüncede ve ruhsal düzeyde henüz böyle bir şeyi yaşamamış olabilir, belki de ancak tasavvura edebilir. Ama bunlar yarın maddi bir güce kavuşabilir ve Özel Savaş Rejimi ile anlaşmada yapabilir. Bazılarının hiç bir endişeye kapılmadan, sırf kendilerine Osmanlı sözü verildi diye, gidip devlete teslim oldukları bilinmektedir. Gelecekte de buna benzer örneklerin ortaya çıkması mümkündür. Bununla Özel Savaş Rejimi'nin ne kadar uygar hale geldiğini kanıtlamaya çalışmaktadır. Bunun için emperyalizmin desteğine başvurmakta; "ne de olsa TC Kürtleri kabul etmeye yanaşıyor" diyerek, yeni oluşumlar kurmak istemektedir. TKP, Sol Birlik ve buna benzer güçler eliyle yeni bazı gelişmeler ortaya çıkarmaya ve liberal burjuvaziyle ittifak içinde yeni çözümler geliştirmeye çalışmaktadır. Gelişen direniş eylemlerimiz rejimi böyle bir yönelim içine sokmaktadır. Bunun üzerinde yeni teorilerin ve işbirlikçi akımların inşa edilmesi durumunun gündeme gelmesi olasıdır. Aslında bu tür bir oluşumun öyle fazla abartılmasına gerek yoktur, ama yine de bunun belli etkileri olacaktır. Bütün bunlar Özgürlük Hareketi'nin geliştirdiği mücadele sonucunda ortaya çıkmaktadır. Şimdi bazıları Özgürlük Hareke-

ti'nin para ettiğini bildikleri için, "satarsam şu kadar karşılık alırım" diye düşünmektedir. Bu konuda Özel Savaş Rejimi'nin koyduğu ödüller de vardır. Ödüller sadece militanların başına konulmamakta, aynı zamanda militanların teslim alınmaları için de çaba harcanmakta, aile çıkarları ve parasal kaynaklar dayatılmaktadır. Bütün bu yöntemleri çok iyi kavramak zorundayız.

Bu akımın Özgürlük Hareketi içinde dayandığı maddi temelleri ortaya koyacak, ideolojik, siyasal ve örgütsel konumlarını aydınlatacak ve çılgınca geliştirmek istedikleri olguları açığa çıkaracağız. Bunlar kimsenin kendilerini görmediğini sanmaktadır. Bu akımı bütün ayrıntılarıyla değerlendireceğiz. Bunun bize zarar vermemesi için gerekli bütün önlemleri alacağız. Biz bunlar henüz zarar verici bir konuma gelmeden önce, gerekli önlemleri almak istiyoruz. Bu anlamda militanların derinleşmesi, Özgürlük Hareketi Önderliğinin emniyetinin sağlanması ve denetiminin yoğun olarak yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Yarın büyük ihanetlerle karşılaştığımızda veya Partimize karşı ihanet ağlarını örülmek istendiğinde, zarar görmemek için, bunları gerçekleştirmek zorundayız. Militan bir öndere yaraşır öngörüyle hareket etmesini, ihlalleri önceden görmesini ve gerekli önlemleri geliştirmesini bilmelidir. İster yıllık ister yüzyıllık bir faaliyet için olsun, böylesi bir düzeyi tutturmayı başarmalıdır.

Bunlardan bazıları, "Başkan zor durumdadır, büyük zorluklar yaşıyor, taş çatlasa üç ay bile dayanamaz" demektedir. Biz her zaman Ö. Hareketi'nin kenisini giderek geliştirdiğini ve işbirlikçilere yaşamı zehir edecek bir güce sahip olduğunu belirttik. Ö. Hareketi kendisini öyle derinleştirmektedir ki, sadece Özel Savaş Rejimini giderek daha fazla batağa sürüklemekle kalmayacak, kitleleri de daha fazla direnme saflarına çekecektir. Bunun yanı sıra, militanlaşmayı geliştirerek düzeyini yükseltecek ve ortaya atılan bütün iddiaları yerlebir edecektir. Yine biz hiç bir zaman işbirlikçilerle uğraşmayı bireysel düzeyde ele almadık. Bunlara karşı yürüttüğümüz mücadeleyi güçlü ve başarılı kılabilmek için, sürekli olarak Ö. Hareketi'ni derinleştirmeye, militan ölçüleri yetkinleştirmeye ve bu temelde hareketin yaygınlaşmasına büyük önem verdik. İşbirlikçi kesimlerin gelişmesi ancak böyle bir mücadeleyle önlenir. Nitekim günümüze kadar yaptığımız şeyde budur. Yakın dönemde "pişmanlık yasası" etrafında geliştirilmek istenen teslimiyet, bir bütün olarak Önderliği imha etmeye yönelikti. Bu yasanın bazı kalıntıları, halâ kendilerini bu işi başaracaklarına inandırmışlardır. Bazılarının '87 kışını sağlam çıkaramayacağımıza ilişkin kendilerine adeta güvence verdiklerini çok iyi biliyoruz.

SÜRECEK

BİR "ULUSAL MECLİS" GİRİŞİMİ ve NİTELİĞİ ÜZERİNE

Bugün ülkemizde bir "Ulusal Meclis" oluşturma çabasına tanık olmaktadır. Kuşkusuz niteliği, işlevi ve kapsamı bakımından bu girişim ilktir ve tarihsel önemi son derece büyüktür. Olayın tarihselliği sadece Kürtlere ait değildir. Öte yandan atılan adımlar T.C. tarihinde de bugüne değin yaşanmamış gelişmelerdir ve iç yapıdan dış ilişkilere kadar pek çok dengeleri altüst edecek sonuçlar doğuracaktır. Bu bakımdan "Ulusal Meclis" girişimi Kürt halkı arasında geniş bir yankı bulurken, rejim cephesinde de büyük rahatsızlıklar, telaş ve şok etkisi yaratmaktadır.

Kuşkusuz bugün ülkemizde tartışılan şey sadece Ulusal Meclis olayı değildir. Bunun yanısıra geçici bir savaş hükümetinden ve ulusal ordulaşmadan da bahsedilmekte ve bunların gerçekleşmesine yönelik planlama yapıp, ciddi pratik çabalar geliştirilmektedir. Yani, kısaca, mücadelenin devletleşmeye yönelik somut adımları atılıyor.

Bu gelişmeleri nasıl yorumlamak gerekir?

Biz bu yazımızda, Ulusal Meclis, Geçici Savaş Hükümeti, Ulusal Ordulaşma gibi esasen devletleşmeye yönelik adımların

T.C. tarafından ne tür bir tepkiyle karşılandığına, bu gelişmeleri boşa çıkarmak için neler yapmak istediklerine, devletleşme adımlarının hangi ilişkiler sistemiyle düzenlenip geliştirileceğine ve yaratılmaya çalışılan bu kurumların Kürt halkına, bölge dengelerine ve uluslararası alana nasıl yansıyor etkileyeceğine değin-

Devran SOLMAZ

G. Afrika, Namibya, Filipinler ve 3 Nisan'da yapılması kararlaştırılan Güney Kürdistan gibi ülkelerde değişik örnekleriyle yaşanmıştır yaşanacaktır. Bu düzeyde oluşturulan ulusal kurumlar, her ülkenin kendine has koşulları içinde ve esas olarak da

mekten çok, mevcut girişimin hangi nesnel koşullara, özelliğe ve niteliğe dayanarak şekillendirilmeye çalışıldığını başka ülkelerdeki ve G. Kürdistan'daki örnekleriyle karşılaştırarak ele almaya çalışacağız.

Bilindiği gibi Ulusal Meclis, Ulusal Kongre ya da Savaş hükümeti gibi gelişmeler Filistin,

buralarda gelişen mücadelenin genel özelliklerine göre şekillenmektedir. Yine, bu tür kurumların yaratılmasına öncülük edenler çıkışlarını, ülkelerindeki somut gelişmelere, uluslararası durum ya da ilişkilerine, bölgesel dengelere, devrimin alçalma ya da yükselme durumuna ve sahip oldukları sınıfsal konum ve çiz-

giye göre yapmaktadırlar. Yani halklar adına oluşturulan Meclisler oldukça karmaşık bir süreç içinde doğup şekillenmektedir.

Sanırım bazı ülkelerde yaşanan gelişmelere çok genel de olsa bakarak bir karşılaştırmaya gitmek, konunun daha iyi anlaşılması bakımından yararlı olacaktır.

Filistin Örneği

Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi 80'lerin sonlarına doğru kendisini devlet düzeyinde örgütler ve bunu dünyaya ilan ederken, büyük oranda Filistin halkının intifadasının patlak vermesinden ve uluslararası desteklerin sunduğu avantajlardan güç almıştır. Fakat buna karşılık Filistin önderliği (FKÖ) bu yıllarda büyük bir gerilemeyi yaşamaktaydı. Öyle ki, Filistin topraklarında gelişen halk intifadası olmasaydı, '82'de İsrail-Filistin savaşında alınan yenilginin etkisiyle tam bir dağılmaya karşı karşıya kalacaktı. Yine, kurulan devlet, Filistin topraklarında ve FKÖ'nün önderliğinde gelişen zorlu bir savaşın ürünü olarak değil, tamamen ülke topraklarından kopuk bir alanda, hattâ Filistin'den binlerce kilometre uzaklıktaki bir ülkede ve burjuva reformist çizginin önderliğinde oluşturulup ilan edilmiştir. Açık ki, bu durum Filistin devriminin ve kurulan devletin en büyük zafıdır. Gelişen intifadadan güç alarak kurulan devlet, bir takım siyasi, diplomatik avantajlara kavuşup, dağılmanın eşiğine gelen güçleri tekrar biraraya getiren sonuçlar doğurmakla birlikte, Filistin topraklarından kopuk bir şekilde gelişen bu durum, kaçınılmaz olarak devrimin özgürlük temelinde somut kazanımlar elde etmesinde halka fazla bir şey katmamış ve hatta "devlet" denilen olgu halktan önemli

cranda kopuk ve daha çok halk adına yürüdüğünü söyleyen çeşitli örgütlerin biraraya gelmesiyle oluşmuş bir kurum niteliğini taşımıştır. Bu nedenlerle kurulan devletin yüz civarında ülke tarafından tanınması ve bu temelde son dönemlerde gündeme gelen İsrail-Filistin görüşmeleri pek fazla pratik bir anlam ifade etmemektedir. Sorunun köklü bir biçimde çözümlenememesinin ve "barış görüşmeleri"nin oldukça sancılı geçmesinin en temel nedeni de bu olmaktadır.

Güney Afrika Örneği

G. Afrika'da da durum pek farklı değildir. Burada da beyaz azınlığın uyguladığı ırkçı politikalara karşı mücadele eden Afrika Ulusal Kongresi (ANC), yüklendiği rolü, G. Afrika'daki halka dayalı ve köklü bir mücadelenin dayatması sonucu oynamaktan çok, geri çekilmek zorunda kaldığı Angola topraklarında bir şeyler yapmaya çalışmış ve ırkçı yönetimin politika değişikliğinin bir ürünü olarak G. Afrika'ya dönüp, barışçıl temelde bir çözümü esas almıştır. Kuşkusuz, burada "hertürlü barışçı çözüm biçimleri kötüdür" demek istemiyoruz. Aksine, gerçek anlamda halkların eşitliği ve özgürlüğü sorununu, köklü çözümlere kavuşturacak bütün barışçıl çözüm biçimlerini ısrarla savunuruz. Ancak, G. Afrika'daki durum, ANC önderliğinde halkın öz gücüne dayalı bir mücadelenin ırkçı rejimi oldukça zor duruma sokarak "barışçı çözüm"den başka yol bırakmadığı bir gelişmenin sonucu değil, dünyada gelişen yeni durumun etkisi ve esas olarak da ırkçı beyaz rejimin politika değişikliğinin ürünü olarak ANC'nin "barışçı çözüme" yanaşması olayıdır. Dolayısıyla ANC görüşmelerinde kendi iradesini güçlü bir biçimde dayatamıyor; görüşme-

lerden istenilen sonuçları elde edemiyor; fazla bir yaptırım gücünü ve dolayısıyla pazarlık gücünü gösteremiyor; en küçük bir çıkmazda tıpkı Filistin'de olduğu gibi dünyayı yardıma çağırıyor; bu durumda insiyatif ANC'de değil büyük oranda ırkçı rejimde ve dünya emperyalizminin elinde yoğunlaşmış oluyor. Bu koşullarda G. Afrika'da yaşanan ağır sorunlar, kısıntı kabilinden bir takım sözü bile edilemeyecek haklarla belki "çözülmeye" namzettir, ama, köklü bir çözümü yani özgürlüğü asla getirmeyecektir. İşte, yaşanan bu gerçekler de ANC'nin en büyük zaafları olmaktadır. Gerek Filistin'in, gerekse G. Afrika'nın ezilen halklarına önderlikte öne çıkmış insanlar olarak Yaser Arafat ve Nelson Mandela'nın emperyalizm tarafından bu kadar öne çıkarılmasının, Nelson Mandela'nın "Özgürlüğün Sembolü" olarak ilan edilmesinin ve bir benzetme yapacak olursak kedinin fareyle oynadığı gibi bu devrimler üzerinde bu kadar politik oyunlar oynanmasının temel nedeni de budur.

Filipin Örneği

Bir de Filipinler örneği vardır. Burada halka dayalı bir çıkış temelinde ülkenin bir bölümü özgürleştirilmiş ve silahlı savaşımın kazanımları üzerinde savaş hükümeti kurulup ilan edilmiştir. Gerillaların halka dayalı yoğun mücadelesi üzerinde inşa edilen bu kurumlaşma, belirlenen yasalar çerçevesinde kendi ekonomik, siyasi, idari, vb. düzenini oluşturmuştur. Kuşkusuz bu olumlu bir gelişmedir ve buranın deneylerini, tecrübelerini, uygulamalarını araştırıp incelemek ve sonuçlar çıkarmak gerekir. Ancak, Filipin halk kurtuluş hareketinin bugünkü durumuna baktığımızda belirgin bir tıkanma yaşadığını da görüyoruz. Yani devrim, '70'lerin sonlarında bü-

yük bir gelişme gösterip daha sonraları kendisini savaş hükümeti düzeyinde örgütlerken, bu olumlu gelişmeler aradan uzun zaman geçmesine rağmen tüm yurt çapına yayılıp kukla rejimi alaşağı eden ve halkın gerçek iktidarıyla taçlandırılan sonuçlara yol açmamıştır. Kuşkusuz burada pek çok nedenler sıralanabilir. Ancak, devrimin tıkanmasının, kısır, döngü içine girmesinin en temel nedenini gerilla önderliğinin içine düştüğü açmazda aramak gerekir.

Kurulan hükümet kendisini gerilla temelinde üretmiyor ve bütün ülkede devrimi yaratacak büyük atılımlara, yaratılan kazanımlar üzerinde sürekli gelişme ve büyüme yaratacak savaş ve siyaset ye-

teneğine sahip olamıyor ya da bunun için gerekli olan silahları donanamıyor. Bu yüzden bir kısır döngüdür sürüp gitmektedir. Diğer bir deyişle devrimle karşı-devrim arasında bir denge kurulmuştur ve bu dengeyi ne devrim güçleri ne de karşı-devrim güçleri bozabilmektedir. Dolayısıyla kurulan ve ilan edilen savaş hükümeti Filipin devrimi açısından olumlu bir gelişme olmakla birlikte sonuç getirici özellikler taşımamaktadır.

Namibya Örneği

Namibya örneği ise çok daha ayrı değerlendirilmesi gereken istisna bir durumdur. Bilindiği gibi Namibya G. Afrika askeri güçleri tarafından özellikle

SWAPO gerillalarının önderliğinde gelişen direnişe karşı gerici çıkarları korumak için işgal edilen bir ülkeydi. Burada amaç, SWAPO önderliğinde gelişen mücadeleyi etkisizleştirmek, geri çekilmeye zorlamak ve süreç içinde marjinalleştirmekti. Nitekim, G. Afrika'nın işgali karşısında geri çekilerek Zimbabwe'de üslenmek durumunda kalan SWAPO, yer yer girişimlerde bulunmasına rağmen sonuçta bir ANC'nin ve FKÖ'nün duru-

li sorunlarından birisi olan Namibya sorunu gündeme geldi. Sonuçta G. Afrika'nın ırkçı işgal güçleri Namibya'dan çekildi; yurt dışında bulunan SWAPO önderliği silahlı güçleriyle birlikte ülkeye döndü ve yapılan bir genel seçimle SWAPO iktidara geldi. Burada hemen şunu vurgulayalım ki, SWAPO'nun iktidara gelişi devrimci bir savaşın zaferinin sonucu değil, uluslararası gelişmelerin yarattığı bir sonuçtur. G. Afrika'nın işgali başta

Afrika kıtası olmak üzere emperyalizmin de, sosyalizmin de önemli bir problemi ve çıkmazı olup ciddi sancılar yaratmaktaydı. G. Afrika işgalinin savunulacak bir tarafı yoktu ve bu durum gerek Afrika'nın zenci halkları arasında gerekse dünya çapında hiçbir meşruiyet

muna düşmekten kurtulamadı. Yani geri çekilmek zorunda kalanlar, ülkeye tekrar güçlü bir dönüşü sağlayamadılar. Namibya'da yaşanan bir durum, SSCB ve Doğu Avrupa'daki köklü değişimin ürünü olarak uluslararası alanda ortaya çıkan yeni politik ortama kadar sürdü. Hatırlanacağı üzere, Gorbacov'la birlikte dünya geneline hakim olan politik ortam "savaş odaklarının barış odaklarına dönüştürülmesi", "işbirliği", "diyalog", "yumuşama", "barış" gibi sistemler ve devrim-karşı devrim arasındaki uzlaşmayı öne çıkaran talep ve koşullarla çerçevelenmişti. Bu süreç önemli oranda hâlâ canlılığını korumaktadır. İşte bu ortamda, Afrika kıtasının en önem-

bulmamış, beyaz ırkçı rejimi haksız konuma düşürmüş ve dolayısıyla (SWAPO büyük bir) siyasi, diplomatik destek kazanmıştı. Bu koşullarda yapılacak iki temel şey vardı: Ya soğuk savaş koşullarında olduğu gibi Namibya'da sorun zor ve şiddet yöntemleriyle hala ağır bir sorun olarak varlığını koruyarak gerici politikalar daha da tırmandırılacak ya da değişen dünya koşullarına uygun olarak sorun barışçıl yöntemlerle belli bir çözüme kavuşturulacaktı. Bu ikili durum o dönemde aslında sistemlerin "uzlaşma", "işbirliği", "barış", "yumuşama" gibi politik söylemlerinde karşılıklı olarak birbirlerini yoklaması, sınamadan geçirmesi ve bu konudaki sami-

miyetlerinin ölçüsünün açığa çıkması ile de çok yakından bağlantılıydı. Namibya sorunu bu anlamda yeni dünya ilişkilerinin yeniden düzenlenmesi konusundaki samimiyetin sınanması anlamında çok önemliydi ve belirlenen politik yaklaşımların ilk uygulama alanı olarak da burası seçilmişti. Bu "uzlaşma" siyasetinin bir gereği olarak emperyalizm, G. Afrika işgal kuvvetlerinin Namibya'dan çekilmesini sağlarken, sosyalizm de SWAPO'nun silahlı mücadeleyi bırakmasını ve ülkelerine dönerek demokratik ve barışçıl tercihlerle sorunu çözmesini sağladı. Yani Namibya'da ortaya çıkan durum uluslararası uzlaşmanın bir ürünü olarak gelişti ve noktalandı. İşte SWAPO'nun Namibya'da hükümetleşmesinin arkasındaki gerçekler bunlardır. Yani, SWAPO'nun iktidara gelişi bu gücün halka dayalı öz çabası ve yoğun mücadelesinden çok uluslararası değişimlerin yarattığı bir gelişme olmuştur. Diğer bir deyişle iktidar bazı zorunlu nedenlerden dolayı deyim yerindeyse SWAPO'ya bahşedilmiştir. SWAPO'nun bu biçimiyle de olsa seçimlerle iktidara gelmesi kötü mü olmuştur ya da SWAPO bir anlamda kendisine sunulan iktidarı geri mi çevirmeliydi? Kuşkusuz hayır. Namibya'daki gelişmeleri değerlendiren kimseyi yargılamak ya da eleştirme durumunda değiliz. Ötesi, Namibya'da yaşanan ulusal sorunun bu şekilde de olsa çözülmüş olması mazlum Namibya halkı açısından iyi olmuştur. Ancak şunu da görmek gerekir ki, bugün Namibya'da SWAPO'nun oluşturduğu Ulusal Parlamento ve hükümet dönün devrimci mücadele temelinde kurulan ve mücadele içinde kendi devrimci yasalarını oluşturan çetin bir sürecin ürünü olarak boyvermemiştir. Tersine, daha önce varolan ve gerici, işbirlikçi yani belirgin olan bir devlet, hükümet ve parlamentonun devralınması gibi bir gelişme yaşanmıştır ki, bu durum Na-

mibya'da bugün yaşanan ağır iç sorunların en belli başlı nedeni olmaktadır. Bu, bir noktada kaçınılmazdır da.

Güney Kürdistan'daki Durum

3 Nisan'da Güney Kürdistan'da yapılması beklenen genel seçim ve bu temelde oluşturulması planlanan ulusal meclis ve hükümet gibi gelişmeler ise değerlendirmesini yaptığımız ülkelerdeki gelişmelerden çok daha farklı özellikler taşımakta ve farklı amaç ve hedefleri gözetmektedir. Gerek hükümet oluşturma konusunda girişime önderlik eden güçlerin niteliği bakımından, gerek bu güçlerin hükümet olayına bakışı açısından, gerek bu çevrelerin bu hamleyi yapmada kendilerini zorlayan iç koşulları bakımından ve gerekse bu girişimin PKK ile olan bağlantıları ve uluslararası emperyalizmin Irak ve Güney Kürdistan'a ilişkin politikaları bakımından çok değişik boyutlarda gelişmekte ve bu noktada işler oldukça karmaşıklaşıp Kürdistan devrimi açısından yeni bir durumu ortaya çıkarmaktadır.

Ülkemizdeki devrimci yurtsever gelişmeyi yakından ilgilendirdiği için Güney Kürdistan'da ortaya çıkan bu yeni durumu biraz daha ayrıntılı ele almak sanırız yararlı olacaktır.

İlk olarak Güney Kürdistan'da güçleri Hükümet seçimine götüren koşullara kısaca bakalım.

Bilindiği gibi, Güney Kürdistan halkının bu parçadaki önderlik etrafında geliştirdiği mücadeleler çok ağır yenilgilerle karşı karşıya kalmıştır. Bir kaç kez yaşanan bu yenilgilerin faturasını da çok ağır ödemiştir. En son Körfez savaşında da görüldüğü gibi, savaştan yenilgiyle çıkan ve ağır darbeler alan Irak rejimine karşı, çok elverişli şartlar olmasına rağmen, ayaklanan Kürt halk kitleleri tekrar büyük bir yenilgi almış ve akabinde büyük bir insanlık dramı yaşanmıştı.

Şimdi, akla gelen soru şudur: Bu yenilgilerin baş sorumlusu kimdir? Açık ki, kendilerine bir sınıf hareketi bile diyemeyeceğimiz, tamamen ailesel ve bireysel çıkarlarını esas alan mevcut önderliğin kendisidir. Bu önderlikler, kimi zaman direnişin oldukça yükseldiği dönemlerde silahlarını bırakarak teslim olmuş, kimi zaman Irak sömürgeciliğinin saldırıları karşısında kaçacak delik aramış, kimi zaman da tüm halkı ülkeden boşaltacak büyük göçlerin önderliğini yapmıştır. Bölgedeki sömürgeci güçlerle ve emperyalizmle ilişkilerini ileri boyutlarda sürdüren bu çevreler, bugün bu güçlerin kendi politik çıkarları doğrultusunda kullandıkları birer alet olarak haktan giderek soyutlanmayı yaşamakta ve sınanmış, denenmiş ve yenilgi üstüne yenilgi almış bir güç olarak ciddi bir dağılmanın içine düşmüş bulunmaktadır. Şimdi konumu bu olan güçler, Kürt halkı adına bir hükümet kurmaktan bahsediyorlar.

Öte yandan, bu güçlerin kurmak istedikleri hükümet, Güney Kürdistan halkını özgürlüğe götürecektir hedeflerden oldukça uzaktır. Çünkü, herşeyden önce kurulması planlanan hükümetin niteliği özerklik çerçevesini aşmayan özelliklerle doludur. İkinci olarak, talep edilen özerklik ve bu talep çerçevesinde varılmak istenen hedef baştan sona halkın yararlanacağı ve onun çıkarlarını gözetilen bir hedef olmaktan çok, malum çevrelerin dar aile ve bireysel çıkarlarını amaç edinmektedir. Bu bakımdan kurulacak hükümetin halkçı karakterinden bahsedilemez. Tersine, bu hükümete egemen olacak olan şey halkın iradesinden ziyade bu çevrelerin iradesi olacaktır ki, bu özellikleriyle oluşturulması planlanan bu kurumlaşma gerici niteliklere sahip olacaktır.

Yine, bu güçlerin hükümet kurma girişimleri, emperyalizmin Irak'a yönelik politikalarıyla yakın bağ içindedir. Ayrıca, em-

peryalizm, Ortadoğu çapında önemli bir sorun haline gelen Kürt sorununun çözüm modelini burada bu güçler eliyle yaratmaya çalışmakta, bu konuda özellikle Türkiye'yi rahatlatacak uygulama modellerini ortaya çıkarmak istemekte ve bütün bunları emperyalist çıkarlar, bölgesel dengeler ve bağımlılık ilişkilerini gözetenerek yapmak istemektedir. Bu yönüyle de kurulan hükümetin özgürleştirici ve devrimci özellikleri olmayıp, emperyalist politikalara uygunluk gösteren kötü bir rolü ortaya çıkmaktadır.

Şurası da açıktır ki, kurulması planlanan hükümet demokratik bir muhtevadan uzak olacaktır. Hükümet üzerinde söz, karar ve yürütme gücü, iradesi olacaklar halk değil, yukarıda niteliğini koyduğumuz bu güçler olacaktır. Tabii burada bir kayıt düşmek gerekir: Şayet Güney Kürdistan'da etkinliğini sürdüren yurtsever, devrimci ve radikal güçler süreci tersine işletebilecek bir pratik sergileyemezlerse bu sonuç doğacaktır.

Bu, tartışılması gereken apayrı bir konudur. Fakat şurası açık ki, hükümetin kurulmasına öncülük eden güçlerin durumu demokratik ve halkçı özelliklerden oldukça uzaktır. Bu halleriyle bunların, hükümetin başına da gelse halk iradesini temsil edemeyecekleri, aslında halka hesap vermesi gereken durumda oldukları açıktır. Bırakalım bunların ülkede halkı özgürlüğe götürecektir ulusal demokratik reformlar sürecini başlatıp halkı çağdaş ve özgür bir kişilik ve yaşam biçimine ulaştırmaları, bütün bu değerlerden yoksun ve esas olarak halkı daha fazla kölelik ilişkilerine götürecektir olan kukla bir hükümet ve bağımlılık ilişkilerini esas alacakları ortadadır. Halkın bilinçsiz bir temelde bunları seçimlerde desteklemesi olayı bile bu gerçeği değiştirmeyecektir.

Gerçek demokratik ortam, bilinçli halk yığınlarının kendi gerçek temsilcilerini bizzat kendi bağrında ortaya çıkararak bunu hükümet düzeyinde temsil etmesi, bizzat kendisinin söz, karar ve yürütme gücüne ve olanağına kavuşması ve öncünün de bu gelişmelere kurmaylık etmesi olayıdır. Belki tarihsel koşullar, irade gücü kalmamış bir halkın öncülerine bu görevleri yükleyebilir. Bu durumda iktidara şu veya bu nedenlerden dolayı gelen öncü, şayet halkın iradesini, onun kendisi için söz ve kararını iktidara taşıma çabasını geliştirmiyorsa, o öncünün demokratik

olmadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Güney Kürdistan'da hükümet kurma çalışmalarına öncülük yapanların yukarıda bahsettiğimiz özelliklere sahip olmadığı besbellidir.

Öte yandan, Güney'de kurulması planlanan hükümet, bu güçlerin büyük bir dağılmayı yaşadığı koşullarda ortaya çıkarılmakta, PKK'nin Behdinan'ı da kapsayan Savaş Hükümetine alternatif, özünde onu boşa çıkarmaya çalışan bir çabanın, hatta, uluslararası bir politikanın ürünü olarak yaratılmak istenmektedir. Bu yönüyle Güney Kürdistan'da ilkel milliyetçi, reformist güçlerin önderliğinde kurulmak istenen hükümetin PKK'ye karşı gelişen yönü de vardır. Bu karşıtlık sadece Kuzey Kürdistan'a karşı değil bir de Güney'de giderek gelişip güçlenen özgürlükçü

güçlere karşı da gelişmektedir. Bilindiği gibi Güney Kürdistan'da büyük bir boşluk yaşanıyor. Körfez savaşı sonrası yaşanan bu boşluğu ne Saddam rejimi, ne "Kürtleri koruma" adı altında bölgeye gelen uluslararası güçler, ne TC ve ne de geleneksel Kürt hareketleri doldurabildi. Burada, özellikle daha önce KDP'nin etkin olduğu Behdinan gibi stratejik bir bölgede bağımsızlığı ve özgürlüğü hedefleyen PKK'nin etkinliği ve otoritesi filizlendi. Yine PKK'nin Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü mücadelenin etkisi ve Güney'de geliştirdiği faaliyetlerin bir sonucu olarak gerek halk arasında ve gerekse peşmergeler arasında geniş bir güven ve sempati oluştu. PAK'ın doğuşu ve giderek gelişimi de bu gelişmelerin sonucudur. Büyük bir çözümü ve dağılmayı yaşayan KDP gibi güçler ise ortama müdahale edip kendi önderliklerinde sürükleyebilecek güç ve olanaklardan tamamen yoksun durumdadırlar. Halk da bu önderliklerden büyük oranda kopmuştur. İş-

te, bu koşullarda yapılan seçimler ve hükümet kurma girişimleri; iflas eden ve dağılmanın eşiğine gelen geleneksel otonomcu güçlere soluk aldirmayı, kontrolü tekrar ele geçirmeyi, otorite boşluğunu doldurmayı ve bu temelde Irak rejiminin karşısına çıkarak otonomist hedeflere ulaşmayı amaçlayan özellikler taşımaktadır. Açık ki, bu amaçlar çerçevesinde girişilen çabalar emperyalist desteklidir. Yani, yapılanlar emperyalist politikalara denk düşen ve T.C. tarafından da desteklenen bir operasyondur. Bu operasyonun baş hedeflerinden birisinin PKK olduğu da çok açıktır. Kısaca, hükümet kurma girişimi, doğan otorite boşluğunda güçlenen PKK'yı etkisizleştirme, buna karşın dağılmayı yaşayan KDP gibi güçleri diriltme ve Güney'de tekrar

egemen bir güç haline getirme Kürdistan üzerindeki emperyalist, gerici kontrolü bu temelde sağlama çabalarıdır. Bu çabaların başarısı halinde hükümet düzeyinde örgütlenmiş otonomcu bir otoritenin bırakılma ilercisi bir özellik taşıması, son derece tehlikeli bir gerici ve karşıdevrimci rolü oynayacağı açık ve kesindir.

İşte, Güney Kürdistan'da yaratılmaya çalışılan hükümetin genel özellikleri böyledir.

Ülkemizde Genel Durum

Bir de '92 yılı içinde PKK'nin önderliğinde oluşturulmaya çalışılan bir ulusal meclis ve savaş hükümeti hedefi vardır ki, bu kararın hayat bulması için yaşanan koşullar, mücadelenin niteliği ve ulaştığı boyutlar ile bu mücadeleye önderlik eden hareketin genel özellikleri, değerlendirmesini yaptığımız diğer ülkelerden ve Güney Kürdistan'dan çok farklı ve bir çok yönüyle de taban tabana zıt bir gelişme seyrini izlemektedir.

Nedir bunlar?

Herşeyden önce yurtsever devrimci hareketin kurmaya çalıştığı ulusal meclis ve savaş hükümeti gibi kurumlaşmalar özel savaş rejimi ile kıyasıyla ve göğüs göğüse bir mücadelenin yaşadığı koşullarda oluşturulmaya çalışılıyor. Yani, örneğini verdiğimiz diğer ülkelerde görüldüğü gibi ne gövdesi dışarda bir mücadeledir, ne de büyük bir durağanlığı ve zayıflığı yaşamaktadır. Tam tersine, ülke topraklarında geniş bir alana yayılan gerilla savaşıyla, bu temelde örgütlenilen ve örgütlenmesi gün geçtikçe ileri sıçramalar yaratan ordulaşmasıyla, milyonları bulan ve her fırsatta serihildanlar yapan geniş bir halk desteğiyle ve bilimsel sosyalizmi yaratıcı bir biçimde ele alıp ülke koşullarına uygulayan ve bu nedenle de mücadelenin önünü sürekli açıp her dönemin ihtiyacına cevap verebilen yetenekli kurmaylığıyla durmadan atılım yapan bir

mücadele ortamı sözkonusudur. Bu durum, Kürdistan'da mücadelenin sağlam ve sürekli güçlenen bir yürüyüşünü de yaratmış ve Kürt halkı şahsında Ortadoğu ve dünya genelinde bir iradenin ortaya çıkmasını beraberinde getirmiştir. Bu bakımdan ülkemizde devrimci yurtsever mücadele önderliğinin başlattığı ulusal meclis ve hükümet kurma çabaları hem dış (uluslararası) iradelere bağımsız olarak gelişmekte, hem bu nedenle kendi içinde büyük bir zayıflığı taşımamakta, hem de burada Kürt halkının iradesi, öz çabası mutlak bir hakimiyete sahip olmaktadır. Bu nokta canalıcı önemdedir. Yaşanan sorunların çözümünde özgücüne dayanıp bu temelde düşmanın ve dünyanın karşısına çıkmayanlar; çözümünü tam bir sığınmacı mantığıyla dış iradelerde arayanlar bugüne kadar dişe dokunur bir mesafe katemediler. Bu gerçeği sayısız örnekleriyle iyi bilmekteyiz. Buna karşın, özgüce dayanarak kendi bağımsız eylemini geliştirip, ulusal kurumlaşmalarını bu temelde oluşturanlar eninde sonunda başarıya ulaşmışlardır. İşte Kürt halkı bugün öncüsü etrafında bu temelde bir çıkışı yaratan ender halklardan biri durumuna gelmiştir. Bu açıdan, hükümetleşme doğrultusunda atılan adımlar kuvvetli bir iradeyi ortaya çıkarmakta olup rejimi oldukça güç duruma sokan sonuçlar doğurmaktadır.

Öte yandan, kurulan hükümetin mücadelenin büyüme, gelişme ve güçlenme sürecine tekabül etmesi ve bu arada Botan bölgesi temel alınmakla güney Kürdistan'ı da kapsaması, bu parçada gerici bir karakterde yaratılmaya çalışılan hükümet kurma çabalarını da devrimci bir tarzda etkisizleştirme konusunda önemli bir rol üstlenmiş bulunmakta ve emperyalist ve özel savaş rejimi destekli operasyonun boşa çıkarılıp zaten büyük bir zayıflığı yaşayan otonomist güç-

lerin daha da geriletilmesinde olumlu bir işleve sahip olacağı görülmektedir. Bu yönüyle de Kuzey Kürdistan merkezli hükümet kurma çabaları Kürt halkı için ilerici, olumlu ve devrimci bir misyona sahip olacaktır.

Yine, bu parçada kurumlaştırılmaya çalışılan devletleşmeye yönelik adımlar; dar aile ve bireysel çıkarlar esas alınarak değil, tamamen halk çıkarları ve halka dayalı, halkın iradesini öne çıkaran, halkı söz, karar ve yürütme gücü haline getiren, halkın bağrından çıkan ve halk tarafından seçilen temsilciler tarafından gerçek anlamda halk iktidarı temelinde ele alınan adımlar olduğundan son derece özgürleştirici, demokratik ve halkçı özelliklere sahiptir. Burada devrede olan tamamen halktır ve özgürlük hareketi ise kurmay güç durumundadır. Bu yönleriyle de bu parçadaki gelişmeler, dış iradeleri esas alan ilkel milliyetçi, reformist çevrelerden farklı özellikler taşımakta olup etkili ve sağlam bir yürüyüşün esasını oluşturmaktadır.

Bu parçadaki hükümetleşmenin diğer bir özelliği de, emperyalist ve işbirlikçi reformist çözümleri boşa çıkarmasıdır. Emperyalizm Kürt sorununun çözümü için sürekli kendi iradesini dayatıyor ve artık işbirlikçi konuma gelen küçük-burjuva reformizmini öne çıkarıyor. yurtsever devrimci hareketin ulusal kurumlaşma doğrultusunda attığı adımlar ise bu politikaları ve sahte, gerici iradeleri eritecek niteliktedir.

Öte yandan, bu adımlar, sorunun çözümü için gerekli olan araçların daha şimdiden ve üst biçimleriyle yaratılması olayıdır ki, köklü çözümlerin biricik yolu da budur. Bir şeyi istemek yetmiyor. Talep edilen şeye ulaşmak için bunun olanaklarını ve araçlarını da yaratmak gereklidir. Günlük basit yaşam biçimlerinde bu böyle olduğu gibi ulus

gibi büyük davalarda da böyledir. Bu anlamda Kürt halkının özgürlük sorununu çözmek için gerekli olan araç ve imkanların bugün yaratılmaya çalışılması büyük ve önemli bir olaydır. Bunun diğer bir anlamı da şudur: Kürt devletleşmesi. Yani iki ayrı devlet olgusu ortaya çıkmaktadır. Ulusal sorunların çözümleri bağımsız ulusal devletlerin yaratılmasından geçtiğinden ulusal

yük heyecan, coşku ve bilinç sızraması yapacakken (ki, bu yönlü çalışmaların olduğu duyulur duyulmaz halkta hemen bahsettiğimiz gelişmeler yaşanmaya başlamıştır) rejim açısından da büyük olumsuz etkiler gelişecektir. Rejimin bir süredir dağları bombalaması, sınır ötesi operasyonlar düzenlemesi ve halka yönelik kontra cinayetlerinin bugüne değin görülmemiş boyutta tır-

çimlere ve ileri bir aşamaya kavuşacaktır. Bu durumda uluslararası ilişkilerde Kürt halkı adına hareket eden örgütler değil, kurulan meclis esas alınacaktır.

Görüldüğü gibi yurtsever devrimci hareketin önderliğinde kurulması planlanan devletleşmeye yönelik adımlar diğer örneklerinden çok farklı olarak birçok gelişmeye damgasını vuracak niteliktedir. Rejimi tam anlamıyla şok eden, onun çıkma-

hareketinin attığı bu adımın Kürt ulusal sorununun çözümü konusunda ne kadar ciddi bir adım olduğu rahatlıkla anlaşılabilir. Belirttiğimiz gibi sorunun çözümü konusunda atılan bu adım gerillanın ve halkın mücadelesinin alçalma değil yükselmenin olduğu bir dönemde gerçekleştiğinden nitelik bakımında büyük bir değeri ifade etmektedir.

Ayrıca, kurulacak hükümetin ilanı Kürt halk kitlelerinde bü-

mandırması gibi gelişmeler tamamen bu adımları boşa çıkarma ve halk arasındaki etkilerini kırma çaba ve telaşından kaynaklanıyor. Herşeye rağmen kurulacak hükümet, iki temel otorite ve Kürt halkında biraz daha gelişmiş bir duygu ve düşünce sistemini yaratacaktır.

Sıcak savaşım ortamında böylesine ciddi ve büyük bir hazırlığın gerçekleşmesi halinde, uluslararası ortamda Kürt diplomasisinin gelişimi de farklı bi-

zini büyük çapta derinleştiren ve ona "herşeyden önde gelen sorun budur" dedirten asıl gelişme tamamen bu olmaktadır.

Sonuç olarak, ulusal demokratik mücadelenin hükümet oluşturmaya yönelik çabaları, Kürt halkını, Güneyiyle, Doğusuyla, tüm Kürdistan'ı, Türk rejimini ve genelde emperyalizmin Kürt politikalarını derinden sarsacak ve bu nedenle de her kesimi çok yakından ilgilendiren bir gelişme olmaktadır.

Özgürlük mücadelesinde somutlaşan büyük özgürlük hamlesi, Kadın ve Aile sorununa doğru devrimci yaklaşım - 2

Kadınların Devrime Aktif Katılımları Olmadan Zafer Sağlanamaz.

Ali FIRAT

Bu hususta Türkiye'de de "devrimci ilişkiler", "devrimci evlilikler", vb. adı altında çok şey yapıldı. Sonra bütün bunların tasfiyeciliğin bir parçası olduğu ortaya çıktı. Halen de bol bol kadın-erkek eşitliği üzerinde tartışmalar yapılıyor. Bunu diyenler bugün faşizme karşı önemli savaşım görevlerini bir tarafa itmişlerdir. Kendilerini sahte, tali sorunlarla veya genel soruna bağlı olarak halledilmesi gereken bu sorunla apayrı bir sorunmuş gibi uğraştırarak tasfiye etmişlerdir. Bu, burjuva entellektüellerinin zihin antremanı haline getirdikleri ve güya ilerliciliklerini kanıtladıkları bir saha olmuştur. Burjuva hasımların belki de bayıldığı bir alandır. Devrim de sınıfa kalmış olanların kendilerini tatmin ettikleri bir sahadır. Ama önemli bir anti-faşist görev sahası değildir. Ancak Türkiye de bu biçimde ele alınıyor. Bizde de bu konuda sorunlar, bu tip tasfiyeci çözümlere özgü yöntemlerle getirilmemelidir. Burada yine bir ilkeyi getiriyoruz. Bu ilişki bizi ne kadar devrime götürür?

Kadın faaliyeti yurtseverliğe ne kadar çağrı oluyor? Kadın-erkek ilişkisi bu konuda engel değildir ama nasıl ilerletici bir ilişkiye dönüşür? Bu temelde evlilik mi var, boşanma mı var? Çeşitli ilişkiler doğru yoldaşlık önce bizim bu ilişkiye bir cinsellik olayından öte bakmamız gerekir. Toplumumuzda kadın kendisini o geleneksel kadın ölçütleriyle göstermeye, erkek anlayışı, kavrayışı parçalayarak bunun yerine bir özgürlük savaşımına ortaklaşa karar verilebilir, bu savaş ortak yürütülebilir. Tartışma, örgütlenme ve eylem bu temelde olmalıdır. Yani bu sürece giderken, bu süreci

köstekleyecek ilişkileri bu sahada oluşturmak, buna gözyummak doğru değildir. Biliyorsunuz bizde namus anlayışı denilen anlayış, kendini en çok bu alanda gösterir. Yapılacak bir kaç basit hata örgütü dağıtmaya götürür. Bir bayan, bir erkekle oynadımı o erkek düşer. Onu kaldırmak belki de çok zordur veya yıllarca uğraşmayla ancak yürütülebilir. "Bu kadın benimle nasıl oynadı" diyerek kahreder veya onun derdine düşer, her şeyi unuttur. Adeta çarpılmıştır ya terketmiştir, ya ter-

kedilmiştir. Yani bir anomal durum vardır. Bütün zihnini bu meşgul eder veya ciddi hiç bir siyasal görev yapamaz. Bu, kadınlarda daha aşırı yaşanıyor. "Benim geleceğim ne olacak, elimden kim tutacaktır, bana kim sahiplik edecektir" diye bunalımlara düşerler. Bu adeta onlarda doğal bir iç güdüye kadar vardırılmıştır. Hep sahip arar; hem sahiplik arandımı sahibini de hep bir erkek olarak gördümü, bir defa onda sosyalist kişilik gelişmez.

"Birisini hep kolumdan tutsun, beni yürütsün" denildimi, artık köle gibi olunur, güdüdür. Özgür bir yürüyüşü asla gerçekleştiremez. Erkek de kadını sürekli böyle gördüm, ona özgürlük ilişkileriyle değil, hep egemenlik ilişkileriyle yaklaşır ki, burdan da bir özgürlük yürüyüşünü gerçekleştiremez. Fakat ne yazık ki çoğumuzun yaşadığı durum da budur.

Ulusal Mücadele ortamında özgürlük adına tanınan eşitlik anlayışımızı bir çok bayan yanlış değerlendirdi. Bu sorunlar daha çok da oluşum koşullarına denk düşen ama onu devrimci tarzda

Eğer geniş kadın yığınları aynı devrimi sınıf kardeşleriyle el ele vererek hiç bir tehlikeden yılmadan, proleterya devrimi savaşına bilinçli olarak katılmazsa, kadınlar tam bir özgürlük ve eşitliğe kavuşamazlar. İşte Özgürlük Hareketi bu genel doğruları da dik-kate alarak ülkemiz özgülünde soruna yaklaşım göstermede oldukça cesaretli davranmıştır. Ve soruna yaklaşırken sorunun diğer yanını oluşturan erkeklerinde durumunu gözardı etmemiştir.

aşamamadan, düşküncü yaşamda ısrar etmeden kaynaklanan sorunlardır. Özgürlük Hareketi genelde bir eşitlik kurumudur. Bütün toplumsal ilişkilere el atıyor, hepsine devrimci bir yaklaşım getiriyor. Kadına da böylece yaklaşılmıştır. Kadınların katılmadığı devrimin gerçekleşmeyeceği, tespit edilmiş bir gerçektir. Lenin'in bu konudaki tespiti bizim açımızdan da olduğu gibi geçerlidir. "... ancak üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılmasıyla kadın, toplumun eşit haklı ve özgür bir üyesi olarak yaşayabilir ve çalışabilir. Tüm sosyal düzeni kökten değiştiren bu iki önemli durum arasında düzeltilmez bir iç bağımlılık bulunmaktadır. Üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti kaldırıp bunu ortak mülkiyet yapan proleterya devrimi, yalnız kapitalizmin sömürdüğü ve esaret altında tuttuğu büyük proleter yığınların kafa ve beden emeği işçilerinin, emekçilerinin davası olabilir. Ve olmalıdır. Kadınlar bu halk katmanlarının yarısını ve hatta bazı ülkelerde daha büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. İşte bunun için proleterya devrimi kadınlar olmadan başarılı olamaz ve bu devrimin hedefine, yani sosyalizmin ve komünizmin kurulmasına kadınların aktif katılması olmadan ulaşamaz. Ve zafer sağlanamaz... Erkekler de olduğu gibi kadınların da sosyalizm yoluyla özgürlüğe kavuşmaları bizzat kendi davaları olmalıdır. Eğer geniş kadın yığınları aynı devrimi sınıf kardeşleriyle el ele vererek hiç bir tehlikeden yılmadan, proleterya devrimi savaşına bilinçli olarak katılmazsa, kadınlar tam bir özgürlük ve eşitliğe kavuşamazlar." İşte Özgürlük Hareketi bu genel doğruları da dikkate alarak ülkemiz özgülünde soruna yaklaşım göstermede oldukça cesaretle davranmıştır. Ve soruna yaklaşırken sorunun diğer yanını oluşturan erkeklerinde durumunu gözardı etmemiştir.

Özgürlük Hareketi'nin bu konuda harcadığı çabaların önemi az değildir. Hemen belirtilmesi gerekir ki, başka topluluklarda -buna TC'de dahildir- sözüm ona demokrasi vardır veya kadın hakları geliştirilmiştir. Ama bir kadın ister askerlikte, ister devletin her türlü bürosunda, ister patronun işletmesinde olsun kendine saygınlığını bir ay bile koruyamaz. Her tarafta saldırıya uğrar. Ve kişiliğini mutlaka bir nesne gibi satmak zorunda bırakılır. Bizde ise tam tersidir. Bu konuda en sağlam yaklaşım ve ilişkiler temsil edilmektedir. Bu, düşman üzerinde bile muazzam bir etki yaratmıştır. Saflarımızda yaşayan bayanların nasıl sağlam kalabildikleri, onların muazzam hayretine yol açmıştır. Bu, bizin gücünü gösterir. Bu, bir yüceliktir. Bununla oynamak bir kurnazlık ya da bir

marifet değil tersine bu yüceliğe saygısızlık etmektir. Bu, bir kaç basit şey için de değildir. Gelecekte, büyük saygıyı, kaybedilen saygıyı elde etmek içindir. Yani bugün bizde bu seviyeyi tutturursak yarın bu bayrak altında gelişecek olan ilişkiler özgür ilişkiler olacaktır, sosyalist ilişkiler olacaktır. Dolayısıyla buna evet diyoruz ve bunu bir kaç kişinin hatırı için de yapmıyoruz. Bu çaba, bir kaç bayanın hatırı için sarfedilemiyor, yine bazı ucuz ilişkilere ortam hazırlamak için de yapılmıyor. Özgürlük Hareketi'nin tarihsel bir özelliğinin diri tutulması, güçlü ve yüce tutulması için yapılıyor, zorluklara katlanılıyor. Burada örnek şeyler geliştiriliyor. Yarın buna hazırlıksız yakalanmamak için bir deneyimimiz olsun ve gerçek-

---

Bunları söylerken aile kurulmaz denilmiyor. Ancak bugün dayanılmaz yaşam koşulları vardır. Hapishane-zindan var, dağlarda açlık-susuzluk var. Düşmanın amansız tahribi var ve iki tane ilişki yaratılmıyor. Bu koşullarda kadın-erkek ilişkisini kurmanın anlamı yoktur. Bu niyet meselesi de değildir. Koşullar bu aşamayı bize mecburi kıldığı için belirtiyoruz. Bu süreç, sadece bizde değil, bütün sosyalist ülkelerin kurtuluş mücadeleleri döneminde de yaşanmıştır. Buna saygılı olunmalıdır. Yine bütün bunlar biz de saygı-sevgi kadın-erkek ilişkisi olmaz anlamında değildir. Tam tersine aile içinde gereklidir, çocuklara da lazımdır, yoldaşlar arasında da olmalıdır.

---

ten Özgürlük Hareketi'nin yüce bir ilkesinin ege-men kılınması için yapılıyor. Bazıları bunu çok kötü anlıyorlar. Özellikle bayanlar "biz az saydayız, biz bulunmaz nimet olduk vb." türünden anlayışlara kapılıyorlar. Hayır diyoruz. Kadının az olması veya çok olması Özgürlük Hareketi için hiç bir değer ifade etmiyor. Bir ilkeye işlerlik kazandırmak için bu yapılıyor. Bu konuda bazı güdüleri zincire vurmak için değil tam tersine bir yüceliği sergilemek için bu kadar fedakarlık yapılıyor. Bu gereklidir. Başka türlü bin yıllık görevi kaldırmak mümkün değildir. Herkes saygı istiyor; özgürlük istiyor. O zaman bunun teorik-pratik çabası ve siyasi çabasını göstermek gerekiyor. Özgürlük öyle kendiliğinden veya turşu kurar gibi

kurulmayan veya midenin öz su salgılaması gibi elde edilmiyor. Özgürlük muazzam bir siyasal savaşımın, teorik faaliyetin sonucu olarak gelişebilir. Hem bu kadar düşürülmüşlük içinde olduğunu söyleyerek hem de saygılı bir ilişkiye bile ulaşma gücünü göstermemek olmaz. Özgürlük Hareketi'ni böyle kemirme, Özgürlük Hareketi'ni böyle kullanma özgürlüğü kimseye tanınmaz. Çeşitli kesimlere belli bir disiplin dayatılmıştır. Bu disiplin kişileri zor duruma sokmak için değildir.

Bunları söylerken aile kurulmaz denilmiyor. Ancak bugün dayanılmaz yaşam koşulları vardır. Hapishane-zindan var, dağlarda açlık-susuzluk var. Düşmanın amansız tahriri var ve iki tane ilişki yaratılmıyor. Bu koşullarda kadın-erkek ilişkisini kurmanın anlamı yoktur. Bu niyet meselesi de değildir. Koşullar bu aşamayı bize mecburi kıldığı için belirtiyoruz. Bu süreç, sadece bizde değil, bütün sosyalist ülkelerin kurtuluş mücadeleleri döneminde de yaşanmıştır. Buna saygılı olunmalıdır. Yine bütün bunlar biz de saygı-sevgi kadın-erkek ilişkisi olmaz anlamında değildir. Tam

Özgürlük Hareketi özgür erkek ve kadını bir arada tutmadıkça yoldaşça ilişkiyi geliştirmedikçe proleter bir Önderlik olamaz. Burjuva partilerinde her türlü olumsuzluk olabilir. Küçük-burjuva fraksiyonlarda tamamen baştan çıkarıcı her türlü soysuz ilişki geliştirilebilir. Ama Özgürlük Hareketi'nde bu konuda direnme vardır ve kendini proleterleştirecektir. Yanlış uygulama ve yaklaşımlardan vazgeçilmesi gerektiği açıktır.

tersine aile içinde gereklidir, çocuklara da lazımdır, yoldaşlar arasında da olmalıdır.

Ancak bu nokta da şunu da belirtmek gerekir ki düşman güçler toplumu elde tutmak için bu ilişkileri en geri ve bağınaz tarzda kullanmaktadır. Babalar bile çocukları bitirmek için en çok bu silaha sarılmaktadırlar. Güncel sanat bunu kışkırtıyor, hergün türkü, şarkı vb. araçlar bu tutkuları geliştiriyor, güçlendiriyor. Başka, şeylerle ilgilenmemesi, temel kurtuluş siyasetene yönelmemesi için egemen güçler bunu bilinçli olarak geliştiriyorlar. Bugün piyasaya hakim olan bütün eğlence, gösteri faaliyetleri özellikle de televizyon çok kötü kullanılıyor. Bu konuda görevimiz belli ve çok sıkı ele alınmayı gerektiriyor. Burada

başarı; büyüklük ve güçlülüğü yaratabilmektedir. Zayıflığa esir olmak çözüm olamaz. Diğer alanlarda da böyledir. Eylemlilik gösterilmesi gereken eylemsizliği yaşama bazıları için tasfiyeci temelde çözümdür. Ama asla devrimci bir çözüm değildir.

Kadın-erkek ilişkileri mücadele ortamına taşındığında ve Özgürlük Hareketi bu konuda çözümlü geliştirdiğinde öncelliği vermesi gereken ölçüler bellidir. Bir kadına yaklaşıırken, bu ölçülerle hareket etmek gerekir. Yani özgür-olup olmadığına göre yer verilir. Özgürlük mücadelesinden bir şey anlıyor mu, anlamıyor mu, gerimidir, ilerimidir? Yoksa kendini tatmin etmek için mi ya da basit çıkara mı dayanıyor, soylu çıkara mı? Tüm bunları anlamak zor değildir. Bir devrimcinin bunları gözönüne getirmemesi demek, onun ne kadar aptal, dar kafalı birisi olduğunu ortaya çıkarır. Yine, çocuklarımızı temelde ulusal kurtuluşa bağlı olarak mı eğitiyoruz, ondan uzaklaştırıyor muyuz? Bu konuda görevler yapılmış mıdır? Yapılmamış mıdır? Bunu düşünemeyen bir aile reisi ne kadar tutucu, geri birisi olduğunu ortaya koyar. Bu aile alanlarında bizim ciddi devrimci görevlerle karşı karşıya olduğumuz açıktır. Bütün bunların özünde bireysel, cinsel özgürlük istemlerini koymak, burjuvaca yaklaşmak ve -tabi bu bizde daha çok da provokatörce ve ajanca yaklaşmak anlamına gelir- cinsel özgürlüğü, tüm devrimci özgürlük ilişkileri önüne koymak bizim koşullarımızda yıkımın kendisidir. İşte "Özgürlük Hareketi'nde nasıl bir arada böyle yaşanır" diyorlar. Zaten Özgürlük Hareketi'nin büyüklüğünü belirleyen de budur. Özgürlük Hareketi özgür erkek ve kadını bir arada tutmadıkça yoldaşça ilişkiyi geliştirmedikçe proleter bir Önderlik olamaz. Burjuva partilerinde her türlü olumsuzluk olabilir. Küçük-burjuva fraksiyonlarda tamamen baştan çıkarıcı her türlü soysuz ilişki geliştirilebilir. Ama Özgürlük Hareketi'nde bu konuda direnme vardır ve kendini proleterleştirecektir. Yanlış uygulama ve yaklaşımlardan vazgeçilmesi gerektiği açıktır. İster kişinin en yakını olsun isterse basit bir köylü kadınına karşı olsun, nasıl yaklaşılması gerektiği ortadadır. Bu insanlar, zayıf, bilinçsiz, eğitimsiz; zaten çok köleleştirilmiş durumdadır. Asıl mesele bizim onların nasıl özgürleştirilebileceğimizdedir. Yoksa onlara ne kadar hakim olacağımız tarzında bir ilişki ve yaklaşım değildir. Suçlamak, yere düşürmek basittir. Mesele ayağa kaldırmasını bilmektir. Basit ilişkilere herkes yatkın. Bugün "benim bu konuda bir erkek olarak özelliğim var" diyerek meil gösterilirse bir düşkün olduğunu ortaya çıkması

olacaktır. Ama bir devrimci olarak asla içine girilmemesi gereken bir durumdur bu.

Önemli bir devrim sürecini yaşıyoruz. Bu konuda gelecek için kendimize hakim olacağız. Elbette ana-baba sevgisi, çocuk sevgisi, eş-dost sevgisi gereklidir. Fakat şimdi biz bunları önemli oranda yaşayamıyoruz. Neden? Geleceğin daha güçlü gerçekleştirilmesi için. Zaten kim bu konuda ne kadar sevgi gördü veya yaşadı, belli değildir. Bu konuda herkes birbirine girmiş durumda. Kavga, küfür son hadinde gelişmiştir. Ailede de bu söyledir. Mesele bunu sağlıklı bir düzeye vardır. Bizim büyük savaşımızın diğer gerekçesinde özgür aileyi yaratmaktır. Gidilen her alanda temsil edilmesi gereken tutum bellidir. "Kendimize hakim olamadık" veya "gizlendiler, sonra kaçtılar" gibi gerekçeler asla kabul edilemez. Bazıları bu ilişkileri kötü kullanıyorlar. Özellikle bayanların yaklaşımı doğru değildir. "Örgüt içinde hep yöneticilerle şöyle böyle yaşarız" mantığı hakimdir. Eğer yöneticilerin de zaafı varsa, onların omuzuna basarak nasıl rahatlayacağını düşünür. Hani toplumda subaylarla evlenen kızlar veya doktor-mühendislerle evlenen kızlara nasıl kurtulmuş gözüyle bakılıyorsa, Özgürlük Hareketinde de "yöneticilerle yakınlık kuran bayanlar rahatlığa ulaşmıştır" gibi anlayışlar ortaya çıkıyor. Halbuki yöneticilerle en çetin yaşam yaşanır. Yani bizim kişiliğimizin çok çetin bir yoldaşlık kişiliği olduğu; bu temelde kişinin kendini güçlendirmesi gerektiği unutulmamalıdır. Yönetici eğer bir kadına çok zaafıysa bu konuda birazda düşkün yaklaşır, onu düşürür. Bayanlarında bu konuda rahatlığı arama veya bazılarının sırtına basarak yükselmeye çalışma yerine, asil emeklerine dayanarak, kadın özgürlüğünü bizzat kendilerinde başlatarak kendi cinslerini örgütleyerek nasıl iyi bir yoldaş olabileceklerini kanıtlamaları gerekir. Bu konuda "ne de olsa mahrumiyet dönemi yaşıyor, kendimi iyi ayarlasam, iyi pazarlasam Özgürlük Hareketinde iyi yer tutarım" tarzındaki anlayışlar son derece tehlikeli anlayışlardır. Bunları çokça yaşadık. Hala da bir çok böyle örneği görüyoruz. Bunlar düşkünlüktür. Böyle yaklaşmak kişinin ne kadar kof olduğunu gösterir. Bunların bizde asla saygı, sevgi yaratmayacağını bilmeleri gerekir. Bizimle güçlü yoldaş olmayanın yoldaşlık dışı zayıflıklarımızı kullanma temelinde yaklaşanların -ister kadın, erkeğe, ister erkek kadına- bu biçimde yaklaşanların asla öyle güçlü bir yoldaşlığa ulaşamayacaklarını, peşinen kabul etmek gerekir. Yani, "önce duygusal olarak birbirimizi tatmin ederiz, daha sonra yoldaşlık yaparız" anla-

yışı bir safstadır. Güçlü sosyalist ilişkilere dayanmayan bir ilişki er-geç yıkılmaya mahkumdur. Belki gerilik çağımızda bu mümkün değildi. Ama bilince kavuşur kavuşmaz, Özgürlük hareketinin kişiliğini alır almaz halledilmesi gereken budur. Birbirimizle çok haşır-neşiriz, çok iyi tanıyoruz. Dolayısıyla, yoldaşça sınırları çiğneyen samimi, laçka ilişkiler mümkün değil. Ne kadar tanışsak tanışalım, ne kadar güçlü duygularımız olursa olsun hem Özgürlük Hareketinin resmiyeti, hem yoldaşlık ilişkileri içinde olmak gerekir. Bunlar önemlidir.

Devrimciler, her zaman güçlü yoldaşlık ilişkileri yaratabilecek insanlardır. Sadece kadınla değil, bir bütün olarak aramızdaki ilişki, yoldaşlık ilişkisidir. Bu cinsiyet tanımaz, bölge farkı tanımaz, ulus farkı tanımaz. Yalnız sosyalist yoldaşlıktır. Biliyoruz ki, bu her alanda eşitçedir. Kısacası kendimizi düşünme yerine, sürece yoldaşları düşünürüz. Biz meselesiyle yüz yüze geldiğimizde ona devrimci bir militan verebileceği karşılığı veririz. Bu tutum ısrarla sürdürülürse milyonlar önderliğin altında rahatlıkla birleşir. Yine illaki bir evlilik gerekiyorsa biz şunu da reddetmiyoruz. Ama bunu da tamamen Ulusal Kurtuluş Mücadelesine hizmet etme, onu güçlendirmede bir araç yapmak gerekir. Hatta biz daha önceden de belirt-

---

Devrimciler, her zaman güçlü yoldaşlık ilişkileri yaratabilecek insanlardır. Sadece kadınla değil, bir bütün olarak aramızdaki ilişki, yoldaşlık ilişkisidir. Bu cinsiyet tanımaz, bölge farkı tanımaz, ulus farkı tanımaz. Yalnız sosyalist yoldaşlıktır. Biliyoruz ki, bu her alanda eşitçedir.

---

tik; aşiret ve aile toplulukları içine girildiğinde bakılır, eğer bir evlilik olayı onları mücadeleye daha da yakınlaştırır, bağıyorsa bu amaçlara tabi kılınabilir. Bu tür durumlar değerlendirilebilir. Ama "alıp kaçarız, sonradan toptan bir aileyi kendimize düşman ederiz" demek olmaz. Bu ancak düşmanın bir faaliyeti olabilir. Veya devrimin sorunları karşısında sıkılmış bir kadını bulur bulmaz veya bu noktada birbirlerini bulur bulmaz alıp kaçma gibi durumlar içine girilebilecek en alçakça tutumlardan birisidir. Bunlar, nişanlı veya evli olabilirler, ama bu ilişkilerin yanı sıra Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin üzerine güçlü yürüebilirler. Yani Ulusal Kurtuluş Mücadelemiz bu tür ilişkileri kaldıramayacak kadar zayıf değildir. Tam ter-

sine en güçlü ilişkileri burada yaşatmak mümkündür. Ama bazı tiplerin durumu bir kaçış olduğu için bunu bahane etmişlerdir. "Özgürlük Hareketi bizi engelledi, bizde hakkımızı kullandık kaçtık" diyorlar veya bir tasfiyeciliğe zemin hazırlamak için bunu kullanıyorlar. Yani bu meseleyle oynayarak her türlü tasfiyecilik geliştirilmek isteniyor. Özellikle bazı tasfiyeci tipler, duygularını mücadeleyle kötü ödetiriyorlar.

Düşman cephesinde bugün düzen rahatlatılmak isteniyor. Özellikle böyle ilginç görüntüler vardır. Yansıtıkları kadarıyla bunlarda böyle boyun eğmece kişiliğin yeni dönemdeki gelişimi söz konusudur. Köşeyi dönen kişilik, boyun eğmece kişilik ve bunun aileyle bağlantısı ele alınıp incelenebilir. Aile faşizmin geleneksel bir kurumudur. Türkiye'de ve bizde bu çok daha güçlüdür. Avrupa'da böyle bir kurum yoktur. Avrupa bu konuya

---

Kadının çağlar boyunca alçaltılmasına ve sürekli özgürlüğün aleyhine kullanılan ve egemen sınıfların haraç-mezat kullandıkları bir araç haline getirilmesine, Türkiye faşizmi büyük katkılarda bulunmuş ve karşı-devrimin geliştirilmesinde kadına, baştan çıkarıcı bir rol yüklenmiştir. Yani kadın, karşı-devrimin yararlandığı, kullandığı tehlikeli nesnelere biri olmuştur. Bu, bize kadar dayatılan bir anlayış ve uygulama sorunu olmuştur.

---

ancak mercimek kadar değer verir. Bizde öyle değildir. Türkiye'de de öyle değildir. Bu konuda faşizm ortaçağ ailesini iyi kullanıyor. Eleştirilerimiz bize ortaçağ ailesini aşmamıza olanak sağlamaktadır. Her arkadaş daha bilimsel bir yaklaşımla buna ulaşabilir. Tabii ki, erkeklerimizi faşizmden kurtarmak gerekiyor. Uzun süre aileler bizi sözümona faşizmden kurtarmak istiyorlardı. Şimdi bizim onları kurtarmamız gerekiyor. Ve bunun önemli ve ciddi bir görev olduğuna inanıyoruz. Mevcut ailecilikle 25-30 yıla yakındır mücadele edilerek aşılmaya çalışılıyor. Çünkü bu çok ciddi bir sorundur. Aile ile mücadele bir kavga meselesi değildir. Bu, bir zihniyet, gelenek, ahlak olarak hesaplaşmadır. Bu, kişileri karşıya alarak o kişilere hakim olan anlayışları, davranışları aşma çabasıdır. Bizde ailenin devrimleştirilmesi, toplumun devrimleştirilmesinin en önemli aşaması veya onun temelden başarılmasıdır. Ailenin dev-

rimleştirilmesi gerçekten toplumun devrimleştirilmesidir. Türkiye devrimcilerinin yalpalandıkları muazzam yalnızlık da buradadır. Devrimciliğin ailenin yaramaz çocuklarının işi olduğu biçimde, yani işsiz-güçsüz veya evden kopmuş olanların eğlencesi gibi ele alınmaktadır. Eğer ailenin devrimleştirilmesi bireydeki gelişmeyle iç içe alınsaydı devrimcilik bu kadar erkenden Türkiye'den sökülemezdi. Devrimci gelişmeyi aileye yansıtmak gerekiyor. Yüceleşme, düşünce üretme, siyasi faaliyetleri geliştirmek ile sağlanır. Diğer biçimi feodallere hastır. Evlilikleri kullanarak şantaj yapmak, adam aldatmak onların mesleğidir. Bu, yeni bir buluş da değildir. İster feodal gerici-lik olsun, ister burjuvazi olsun en çok baş vurdukları bir silahtır. Bu bir sektör haline getirilmiştir. Kapitalist toplumda bu sektörün nasıl kullanıldığını biliyoruz. Bu sektör üzerine çok sayıda kurum oluşmuştur. Bunun alış verişiyle uğraşanlar, pazarlayanlar, sergileyenler de vardır. Sinema, televizyon, edebiyat vb. alanlarda özel evler oluşturulmuştur. Bu kadar geliştirilmiş ve kişilerin onuru, kişiliği üzerine kurulmuş, gerçekten sermaye en son ve çirkince el attığı bir alandır. Bunu, özgürlük anlayışıyla karşılaştırmak çok tehlikeli bir şeydir. Kaldı ki, bunlar bazılarının iddia ettiği gibi yeni görüşler, demokrasi ve özgürlük de değildir. Düşman, tortu tabakadaki kadınların payına düşen ufak kültürün temsili anlamına gelir. Piyasada bunlar çoktur. Bizde Özgürlük Hareketi içinde bunu böyle temsil etmek, ileri sürmek buna cüret etmek için muazzam bir çılgın olunması gerekir. Bin yıldan beri sürüp-gelen bir kültürün, ayağa düşmüş, hemen her şeye kullanılmış bir anlayışı sunmak, yaşatmak demek asla sosyalizmden, yücelikten nasibini alamamak demektir. Bu temeldeki bir yaklaşım, böylesi gözükara tutkularını veya bireyciliğin esiri olmak demektir ki, herhalde en kötü oportünizm de diyemeyeceğimiz davranış veya yaklaşımlardır, üslup bozukluğudur. Maalesef bazıları buna cesaret etmiş, bu temelde örgüt olayına yaklaşmış, yoldaşlığın büyük anlamını kavrayamamışlar, bunu saptırmışlardır. Kesinlikle bulunulan her zeminde bu tür gelişmelere ket vurmak, yaşatmamak gerekir. Sevgiyle alakası yoktur. Kişi haklarıyla hiç alakası yoktur. Bu kesinlikle cinsleri düşüren, sağlıklı ilişkileri öldürten bir yaklaşımdır. Bu alanın devrimci istihbarat faaliyetlerini, karşıt örgütlerin kullanılması, insanları düşürmek için kullanılan bir yöntemdir. Bu hatta sosyalizm adı altında bile kullanılıyor. Bu nedenle dikkatli yaklaşmak zorunludur. Özgür ilişkilerde bunun farkını yani art-niyetle yakla-

şimlari -dolayli da olabilir- dikkatle ayirt etmek gerekiyor. Ama bunu kendi Özgürlük hareketi tecrübemizden biliyoruz. Hiç olmazsa bundan sonraki Özgürlük hareketi faaliyetlerimizde, bilinçsizliğimizi, tecrübesizliğimizi gidererek bunu iyi bilerek aldanmamak, ham davranmamak, açık kapı bırakmadan hareket etmek zorunludur. Bu konuya ilişkin olarak, bir yandan gerici değer yargılarından, ilişkilerinden kurtulmak; diğer yandan aile ve kadına yaklaşımı devrimciileştirmek gibi görevlerimiz vardır. Ve bu görevlerimizi özenle yerine getirmek durumundayız.

Kadının çağlar boyunca alçaltılmasına ve sürekli özgürlüğün aleyhine kullanılan ve egemen sınıfların haraç-mezat kullandıkları bir araç haline getirilmesine, Türkiye faşizmi büyük katkılarda bulunmuş ve karşı-devrimin geliştirilmesinde kadına, baştan çıkarıcı bir rol yüklenmiştir. Yani kadın, karşı-devrimin yararlandığı, kullandığı tehlikeli nesnelere biri olmuştur. Bu, bize kadar dayatılan bir anlayış ve uygulama sorunu olmuştur. Bizim yaklaşımımız, daha baştan olduğu gibi günümüzde de, genelde toplumsal ve ulusal kurtuluş getirdiğimiz yaklaşımı, bu toplumsal soruna karşı da uygulamaktır. Baştan beri yaptığımız belirlemede, Kürdistan'da yaşanan sömürgecilik, benzerini kadınlar üzerindeki kölelikte göstermektedir, demiştik. Dolayısıyla anti-sömürgeci mücadele, kadınların kurtuluşuyla temelde aynıdır. Öyle ki, kadınlar üzerindeki sömürgeciğe karşı mücadele, ülkemiz üzerindeki sömürgeciğe karşı mücadeleye bile dönüştürülebilir, benzeştirilebilir, yansıtılabilir. Yani aralarında böylesine sıkı bir ilişki ve irtibat vardır. Bu demektir ki, biz soruna ilkede çok köklü yaklaşmışız. Bunu tekrarlamamızın nedeni ise, temel devrimci yaklaşımın daha başlangıçtan itibaren bu zemine dayatıldığını izah etmek içindir. Yani, kadın cinsinin her türlü özgürlüğü, bizim sömürgeciğe ve işbirlikçiliğe karşı mücadelemize çok yakından bağlıdır diyeceğiz. Burada sağlayacağımız özgürleşme, kadının özgürleşmesinin ölçütü olacaktır. Bu, kesinlikle Özgürlük hareketimizin ortaya çıkışının bir ilkesidir. Programımızda kadının sömürgeci ve feodal kölelikten kurtuluşundan bahsedilir. Bu, elbetteki tüm faaliyetimize yön verecek olan bir yöntemdir. Biz bu gerçeğe işte bu temelde yaklaşacağız, aydınlatacağız ve devrimci dönüşüme uğratacağız. Kadını, kullanılan bir nesne olmaktan çıkarıp, özgürlüğün bir ögesi haline getirmeye çalışacağız. Dünya genelinde olduğu gibi, kişiliğini tanıma şurda kalsın, ne olduğuna bile doğru-dürüst karar veremeyen bir tipin, bir özgürlük olayı haline ge-

tirilmesi sözkonusudur. Bu konuda devrimci olmak, kadın ve erkek için her şeyden önce toplumsal gelişme içerisindeki rolünün ne olduğunun bilinmesi anlamına gelir. Bizde soruna yaklaşım, yakın tarihi gelişme içinde ve çağdaş uluslar ailesi içindeki durumunun ne olduğunu görme tarzında olacaktır. Toplumsal sınıf ve tabakalar açısından da bu, herkesin kendi kişiliğini tanıması ve bunun nerede, nasıl oluştuğunu ortaya koymasındır. Cinsler açısından ise, egemen mi, bağımlı mı olduğunu ortaya koymaktır. Burada hangi anlayışı yaşadığını görmesi demektir. Demek ki, Özgürlük hareketi haline gelmenin ilk ilkeleri veya düşünsel gelişimi böyle olmak zorundadır. Tabii ki burada kişinin kendisini tanımlaması da yetmez. Somut durum değerlendirmesi; yani sosyo-ekonomik tahlil, çağ tahlili gereklidir. Ondan sonra neden yana olduğunu, neye karşı olduğunu belirlemelidir. Biz buna cevaben, sömürgeciğe ve feodalizme karşı olduğumuzu, sosyalizmden, demokrasi-

---

Baştan beri yaptığımız belirlemede, Kürdistan'da yaşanan sömürgecilik, benzerini kadınlar üzerindeki kölelikte göstermektedir, demiştik. Dolayısıyla anti-sömürgeci mücadele, kadınların kurtuluşuyla temelde aynıdır. Öyle ki, kadınlar üzerindeki sömürgeciğe karşı mücadele, ülkemiz üzerindeki sömürgeciğe karşı mücadeleye bile dönüştürülebilir, benzeştirilebilir, yansıtılabilir.

---

den ve ulusal kurtuluşan; her türlü toplumsal özgürlükten, her düzeyde eşitlikten yana olduğumuzu belirttik. Özgürlük Hareketi'nin kuruluşu ve tercihi böyleydi. Özgürlük hareketi programında bu ana hatlarıyla açılmıştır. Kavrayışlı olanlar, hareketimizin böyle ortaya çıktığını ve taslak düzeyinde de olsa programımızın böyle olduğunu açıkça teslim edecektir. Ancak, açık ki program tek başına yeterli değildir. Daha sonra bu programın adım adım uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir. Bu da örgütlenmedir. Yani devrimci örgütlenme ve eyleme geçmedir. Onu da yapmaya çalıştık. Ulusal kurtuluşta sömürgeciğe, feodalizme karşı belli eylemler yaşadık. Bu, sadece program düzeyinde kalmadığımızı, örgüt ve eylem düzeyinde de geliştirdiğimizi gösterir. Ve bu temelde biz, eski bir toplum içinden çıkıp, yeni bir kuruluşun içine girdik. Devrimci düşüncemiz her zaman bu ana ilkeler doğrultusunda gelişme kazan-

maktadır. Burada, yeni tip, yeni ilişkiler şekillenmektedir. Bunun yansıtıldığı her alanda eşitlik ve özgürlük ilişkileri gelişmektedir.

Türkiye'de de küçük burjuvazinin mevcut özgürlük anlayışı bu sınırdadır. Özgürlüğü bu çerçevede tartışmaktadırlar. Yani 12 Eylül rejiminin önlerine koyduğu problemleri veri olarak almaktadırlar. Uyduruk bir cinsel özgürlük devrimini tartışmaktadırlar. Faşizmin anayasası, partileri, devleti, görülmemiş sömürü sistemi var fakat bunların hiç birisi tartışma konusu yapılmamaktadır. Ama cinsel özgürlük meselesi çok yoğun biçimde tartışılmakta ve toplumun tüm dikkatleri buraya çekilmektedir. Tüm gazete ve dergiler bu sorunu yoğun olarak işlemektedirler. Nokta, Yeni Gündem, İkibine Doğru ve daha bir çok yeni çıkan derginin sayfaları bu soruna ayrılmaktadır. Aslında bu, küçük burjuvazinin devrimde iflâsının açık bir kanıtıdır. Ciddi problemlerle uğraşmayan bir yerde tali problemler üzerinde kıyamek koparılır ve bunlar esas meselenin önüne konulur. Hatta soruna doğru da yaklaşılabilir. Ancak bu bir saptırma ve mücadelenin bir sorunu haline gelir. Devrimi örgütleme ve eyleme geçirme gibi temel görevler ortadayken, böylesi sorunların gündemleştirilmesi elbetteki tesadüfi değildir. Toplumdaki sapık cinsel anlayışlara özgürlük tanınması, bunlara parti kurulmasının istenmesi ve radikal parti meselesi yaygınca işlenmektedir. Bu meseleler için çok önemlidir demektirler ve toplumu yaygınca bu tartışmalara boğmakta, istisnai bazı hastalıkları önemli toplumsal sorunlar olarak lanse etmeye çalıştılar. 12 Eylül rejimi tarafından, tamamen bu planlamanın bir eseri olarak geliştirilen icazetli solculuğun gelişimini çok yönlü olarak ele almak gerekmektedir. Kadın sorununa el atışları, kesinlikle özgürlüğe inandıkları için değildir. Bu konuda bir gelişme kazanmak için el atılmamaktadır. Çarşaf çarşaf fotoğraflarla sayfalar doldurulmakta sözde haksızlıklar peşinde koşmaktadırlar. Örneğin, "evlilikte tecavüz olayı" üzerinde tartışmalar yapmaktadırlar. Bu, aslında reformculuğun en silik biçiminin gelişmesinden başka bir şey değildir. Reformculuk, devrimin önemli sorunlarına bağlı olarak gelişmezse ve karşı-devrime bağlı olarak gelişirse zaten bu tür sorunlardan başkasını bulamayacaktır. Ki, günümüzde yaşanan da budur. Bu aynı zamanda halka da yansımaktadır. Oysa bu tür sorunlar tek başına bağlı değil, toplumsal ve sınıfsal mücadeleye olarak çözümlenebilecektir. Sorun biraz ilgi çekici olduğundan ve fazla bir cezası da olmadığından

kısmi de olsa bir rağbet görmektedir ve reformculuk da buna öncülük etmektedir.

Önderliğimiz yapımızın çekirdeğinin nasıl olması gerektiğini, Özgürlük Hareketi üyeliğinin gerektirdiği vasıfları ve kadın özgürlüğü konusundaki anlayışını çok net ortaya koymuştur. Açık ki, kadın-erkek ilişkileri anlayışı içinde feodalizmi hortlatmak ya da küçük burjuva önyargı ve tutkularını hakim anlayış haline getirmek çıkış yolu olamazdı. Kişi kendine güveniyorsa, özgürlük kavgamızın ayrılmaz bir parçası olmak; bu konuda özgürlüğü yaşamak ve her zamankinden daha fazla devrimin propagandasını yapmak ve örgütlenmesini sağlamak zorundadır. Bu sorun, devrimin örgütlenmesinden kopuk bir biçimde halledilemez. Bizde ekmek, yemek bile, devrimci çabaya, fiziki yapıya enerji kazandırmak içindir, ona gerekli enerjiyi vermek içindir. Bu, genelde bu aşamanın doğal bir özelliğidir. Çok yoksul şartlarda devam ettirilen fiziki yaşam, devrimi daha da geliştirmek içindir. Yani beslenen can, devrim içindir. Bunun yerine küçük burjuva anlayışları hortlatmanın asla dürüstlikle bağdaşır yanı yoktur. Bunun maddi temeli olmadığı gibi, biçim olarak da bu tarzda ortaya çıkarılamaz. Bu ilişkilerde devrimi görmek ve yaşamak isteyenler, yüce yurtseverlik tutkusunu geliştirirler. Buna son derece görkemli ve mücadeledeki yükseliş biçimiyle katılmak gerekir. Kadın-erkek ilişkisinde, özgür ilişkiler geliştirmek de bu temelde mümkün olabilir. Bu temel özgürlük doğrultumuza güç vermeyen onu geriletken hiç bir yaklaşımla mücadele edilmeyeceği açıktır. Özgürlük hareketinin büyük zorluklarla sağladığı imkanları, yüce şeyler için kullanmak gerekir. Özgürlük Hareketi insanları devrimcileştirmek için bu kadar çabayı yüce özgürlük tutkusundan dolayı harcamaktadır. Ve bu konuda ilkeli davranmaktadır. Bir çok öge, böylesi bir gelişmeye açık olduğu halde, özgürlüğe bu biçimde yaklaşmadığı ve yoldaşça ilişkileri bu tarzda geliştirmediği için gelişmiyor. Mesele evlilik ve cinsel özgürlük değildir. Mesele, kişilik tanımının doğru-dürüst yapılması, mücadeleye katılımın bu tarzda yapılması ve özgürlük konusunda kişinin doğru anlayışa ulaşmasıdır. Buna bu biçimde katılım, özünde devrimi geliştirme, örgütlemeyi geliştirmeyi beraberinde getirecektir. Ama tersini uygulamak, bir sağcılığı, geri çekmeyi, kargaşa yaratmayı ortaya çıkaracaktır ki, bunun da hiç bir değeri yoktur. Böylesinin eline yetki verilse, bütün Özgürlük Hareketini geriletmekten, onu hastalıklı hale getirmekten korkmayacak kadar cüretkar davranma tehlikekeşisini gös-

termektedirler. Yani insanın özgürlüğünü devrimin doğal bir sonucu olarak değil, kendilerinin içinden geldikleri ortamdan getirdikleri tutku ve küçük burjuva yaşam tarzının devamı olarak görme anlayışı vardır. Bu nedenle de Özgürlük Hareketine katılım doğru yapılmalıdır. Kişi, Özgürlük Hareketine kendi tutkularına göre katılmışsa bu er geç iflas edecektir. Özgürlük Hareketine daha fazla yücelme ve daha da özgürleşmek için devrimci kişilikler gereklidir. Kimin ne kadar tutarlı devrimci olduğu burada ortaya çıkar. Biraz örgüt önderliği ve militan ortamından uzak, hatta onun da üzerinde bir etkileme, kendilerini dayatma ve sinsi çalışmalar yürütme bunların tek çabası olmuştur. Militana tepki, onun üzerinde görülmemiş hakimiyet, tasarrufu geliştirme, mücadele önderliğinin bazı özelliklerini kaparak, zor konumundan yararlanarak bu anlayışı uygulamaya çalışmışlardır. Biraz üstü eşelendiğinde görülecektir ki, 12 Eylül'ün dayattığı anlayışlardır. Yani onun cinsel özgürlük anlayışıdır. Bunu savunan bazıları önderliğin cezai uygulamalarına maruz kalmışlardır. Bunlar da eğilim olarak devrimciliğe ulaşmaya karar vermişler ama bir yandan da alttan, sinsi biçimde örgütü uğraştırma durumları vardır. Bu sapmanın nasıl olduğu daha önce izah edilmişti. Düzelmeye ve eğitim için önderlik çok imkan da vermiştir. Gerçekten de bunlara eğitim için çok şey verildi. Doğru özgürlük anlayışını, evlilik, sevgi vb. her türlü anlayışı geliştirmek için çok çaba sarfedilmiş ve edilmektedir. Ama bazıları fırsat bulduklarında 12 Eylülcü anlayışı yaşama ve hızla yaygınlaştırma eğilimine girmektedirler. Bu, dağıtıcı, örgütün özüne inanmama, onu uygulamama, Özgürlük Hareketi gerçeğine inanıp uygulamama bunun yerine son derece ardniyetli, düşküncü bir sapma ve anlayış içine girmedir. Bunun da genelde özgürlük anlayışıyla, önderliğin özgürlük karakteriyle, özelde kadın özgürlüğünün biçtiği yüksek değerle bir alakası yoktur. Tersine karşı-devrimin kullandığı bir yöntem, bir anlayıştır. Bunu bize dayatanlardan açıklık istemekteyiz. Benzer durumda olan erkeklerde vardır. Bazıları açığa çıkmış, bazıları henüz çıkmamıştır. Böylesi bir dönemde devrimci gelişmeden kopuk, habire bu anlayışı yaşamak ve örgütlemekle meşgul olan, ama aslında kadına zerre kadar saygısı olmayan, onu yüceleştirmek ve özgürleştirmek; bu konuda yardımcı olmaktan uzak olanlar vardır. Ki bu konuda erkeğin önemli bir görevi vardır. Bu da kadın özgürlüğüne omuz vermek, onu yüceltmek ve saygılı olmaktır. Bu konudaki görevimiz örgütleme, buna imkan hazırlama, eğitmedir. Özgürlük

Haraketinin ilkelerine dikkatli ve duyarlı yaklaşmak gerekmektedir.

Geçmişte bu konuda en ileri ögelerde ortaya çıkan sorunlar da benzer niteliklidir. Nesli sürdürme, soy sürdürme anlayışlarıyla bize dayatmalar da bulunanlar oldu. Ailesinin tek erkek çocuğu olduğu için bu yönlü istemlerde bulunanlar oldu. Önderliğimiz bir ulusun yaratılması için bu kadar çaba harcarken; milyonlarca emekçinin çocuklarını bu iş için örgütlemek, bilinçlendirmek görevimiz var iken, bir kişinin kalkıp kendi sülalesini devam ettirme çabasına girmesi elbetteki bağışlanmaz bir durumdur. Bir devrimci soy sürdürmeyi, ulusal özelliklerin, toplumsal özelliklerin sürdürülüp, yaşatılması biçiminde anlamalıdır. Yani toplumu ve ulusu bu temelde yeniden örgütleme bilincinin gelişmesi gerekmektedir. Özgürlük Hareketi saflarında gençliklerinin gittiğini söyleyenler daha sonra polisin baştan çıkardığı kişiler haline gelmişlerdir. Gençliğin önderliğe, ulusal kurtuluş, halka adanmasının anlamını kavramayan bu tipler, "Özgürlük Hareketi gençliğimizi çalıyor, yaşamımızı çalıyor" demekle 12 Eylül'ün paraleline düşmektedirler. 12 Eylül çağrılar yaparak "alın gençliğinizi yaşayın" diyerek, insanları düşürmeye çalışmış ve bunlarda bu çağrılara uyarak çilinginca tutumlara girmiş ve "gençliğimizi yaşayalım" demişlerdir.

Gerçek yaşam, faşizme karşı mücadeledir. Özgürlüğün temsili, yurt dışında, ülkede ve zindanlarda amansız bir direnişle yapılabilir. Bu konuda amansız bir tutkuyu temsil etmek, Özgürlük Hareketi'nin en yüce değeridir. Bu nedenle düşman özellikle buraya saldırmaktadır. Burada her türlü gerici tutku birleşip, en fedakar, en cesur değerlere saldırmaktadır. Bu nedenle de önderliğimizde, düşünce ve duygunun büyüğü, düşmanın zulmü karşısında görülmemiş biçimde ayağa kalkmaktadır. Tutku bu biçime bürümektedir. İnsanın büyütülmesi, önderlik saflarında böyle yürütülmektedir. Özgürlük Hareketi'nin gençliği çaldığı doğrudur. Fakat bunu çok yüce amaçlar doğrultusunda sarfetmek için çalmıştır. Düşman bunun karşısında bildiriler dağıttı, "gençliği kurtarın" dedi, "Komünist" şefler ana-babalara çağrılar yapıp "çocuklarınızı kurtarın" dediler. Önderliğimizin özgürlüğe biçtiği yüksek değer ile, bunların gerici değerlere verdiği anlam arasında bir çatışma yaşandı. O halde, bu konuda ortaya çıkmış durumlar üzerinde ve olası gelişmelere karşı yapıyı eğitmek, netleştirmek ve sağlam pratik uygulamalara ulaşmak büyük önem taşımaktadır. Bu, sadece bugün bir kaç kişiye karşı başarılı olmak için de-

ğildir. Ama bunlara karşı sessizde kalamayız. Böyle olursa liberalizmi daha şimdiden uygulamış oluruz. Burjuva çıkışına zemin hazırlamış oluruz; TC'nin en kaba liberalizmini daha şimdiden Özgürlük Hareketi'nin bünyesine hakim kılmış oluruz. Bu daha da örgütlenirse gerek provokasyonun ve gerekse bu tür şeyleri önderlik içinde uygulayanların yaptıklarını yanına bırakılması olur. Bunlarda rahatlıkla liberalizmi, hem de en kötü liberalizmi, en düşkünce örgütleyecekler ve bir cumhuriyet kurmamız bir yana Özgürlük Hareke-

---

Kadınla ilişkilere devrimci bir içerik ve bağlılık kazandırma milyonların ayağa kaldırılması dışında olamaz. Kaldı ki bu, sadece proleterya devrimlerinde değil, burjuva devrimlerinde de böyle olmuştur. Batı Avrupa burjuva devrimlerinde ve Bolşevik ihtilalinde böyle milyonlarla ayağa kalkan kadın-erkek ve ilişkiler sözkonusudur.

---

ti'ni inşa çalışmamızı bile yarı yolda bırakacaklardır. Böyle olursa direnişlerimiz yarı yolda kalır, kimse bize ekmek bile vermez. Çünkü en tehlikeli tasfiyecilik direkt bu özgürlük maskesi altında dayatılmıştır. Eğer başarıya ulaşmadıysa, bu, Önderliğimizin kararlı, ilkeli davranmasından ötürü oldu. O halde, bundan sonra bu konumu daha da yetkiştirmek, her koşul altında bir tutuma dönüştürmek ve uygulamaya kavuşturmak çok önemli bir görevidir. Bu da Özgürlük Hareketi'ne aktif katılımı ifadesini bulan bir tutumdur. Kadının özgürleşmesi olayı, kadının Özgürlük Hareketi'nde özgürlüğe kavuşma olayı bu temel şarta bağlıdır.

En geri liberal yaşam ve atmosfer içerisinde gelen bazıları, Özgürlük Hareketi'ni bu konuda "sekte" bulabilmektedirler; ama bunlar yanlış içeridedirler. Liberalce yaklaşma ahlaksızca bir yaklaşma olmayabilir. Liberalce yaklaşma bir burjuva yaklaşımıdır. Ama bizim koşullarımızda proleteryanın bir uygulama anlayışı ve bu koşulları dikkate alma sorunu vardır. Bu koşullarda hem kadın ve hem de erkek kendisini en sıkı eğitimden geçirmek ve devrimciyeştirmek zorundadır. Burada ne kadın kişiliğinin, ne cinsler arası aşk ve evlilik ilişkilerinin inkarı vardır. Buna sadece güçlü bir direniş temeli kazandırılmaktadır. Her türlü birliğin ahab çavuşlar bünyesinde de-

ğil, kesin bir yurtseverliğe bağlı olarak gelişmesi vardır. Vatani ve özgürlüğü olmayanların kesinlikle namuslu bir aile kurmasından bahsedilemez. Vatani işgal altında, özgürlüğü tarumar edilmiş halkın içinden çıkan aileler her an dağılmaya, sürülmeye, hakarete mahkumdur. Evlilik, aşk, sevgi, saygı bir vatan ve özgürlük temelinde oturmak zorundadır. Faşizmin ağır dayatmaları altında hangi sağlıklı aşk ilişkileri kurulabilir ve yaşatılabilir!

Dünya devrimi incelendiğinde görülmektedir ki, devrim yılları eski ilişkilerin alt-üst olduğu, eski bağlılıkların yerine yeni bağlılıklar ve yeni ilişkilerin oluşturulduğu, her şeyin yeni toplumun oluşturulması için seferber edildiği yıllardır. Olguya tarihi temelleriyle bakılıp, ülkenin güncel koşulları göz önüne getirildiğinde hem inkarcı yaklaşımın ve hem de sosyalizmin yüceltici etkisi altındaki ilişkileri görmemenin yanlışlığı ortadadır. Zor günlerde günlük işhatları için her türlü yoldaşça değer üzerine saldıranlar, bir günlük keyfi için örgütü dağıtmayı göze alabilenler, rahatlarının bozulmaması için bir propaganda çalışması bile yapmayanlar düşkün tiplerdir. En basit düşkünlük uğruna bir kadın bir erkekle, bir erkek bir kadınla ahab çavuşluğu aylarca yaşıyor, ama bilinç ve örgütlenme yaratma görevlerinin yanına bile yaklaşmıyor, görevleri karşısında canı sıkılıyor. Bu açık bir düşkünlüktür. O ilişkiyi devam ettirmemek ve tabii ki affetmemek gerekir. İster eşi, ister kızı, isterse teyi olursa olsun bütün ilişkileri devrime kazandırmak ve hizmet ettirmek, faşizmin dayattığı imha koşullarında vazgeçilemeyecek bir görevdir. Bunun yerine mevcut olanakları da bu tutkular için kullanmaya çalışmak kesinlikle kabul edilir bir durum değildir. Evler bir okuldur, burada herkes eğitilmelidir; ama burada asla Özgürlük Hareketini geriye çekecek ilişkiye girilmemelidir. Nitekim biz kamp sahalarını kadın-erkek herkes için özgür eğitim sahaları haline getirdik. Bu konuda disiplini sonuna kadar kullandık. Tabii ki bu, dürtü olanlar için güçlendirici oldu. Fakat bu disiplini, bu yaşantıyı kaldırmayanlar için de sıkıntılı oldu. Burada kazanan bir cinsin özgürlük mücadelesi, kaybeden ise yerine getiremediklerinin öfkesi içindeki düşkünlüktür.

Kadınla ilişkilere devrimci bir içerik ve bağlılık kazandırma milyonların ayağa kaldırılması dışında olamaz. Kaldı ki bu, sadece proleterya devrimlerinde değil, burjuva devrimlerinde de böyle olmuştur. Batı Avrupa burjuva devrimlerinde ve Bolşevik ihtilalinde böyle milyonlarla ayağa kalkan kadın-erkek ve ilişkiler sözkonusudur. Başa-

rılması imkansız olmayan bu durumun, bizde başarılmasının nedeni nedir? Sağ tasfiyecilik, orta yolculuk her alanda olduğu gibi bu alanda da ancak bozulmayı getirebilir. Bunun için dikkatli ve duyarlı olmak gerekir. İster bay, isterse bayan olsun bunlar, her ilişkiyi bir düşürme etkeni hali-

O halde, burada erkeğin de onuru kurtarılmalıdır. Erkek de özgürleşmelidir, onun da kadının dayattığı köleliğe karşı özgürlük hakkı vardır. Bu konuda tek taraflı olarak erkeği düşünmemek gerekiyor. Kadının da erkek üzerinde köleleştirici etkileri vardır. Bunu, dayattığı duyum ve tutkuları ile yapar, "ne de olsa erkek benden vazgeçmez" der ve inim inim inletir. Demek ki, erkeğin de kadının zulmünden kurtarılması gerekiyor. Ö. Hareketi, aynı zamanda erkeği kadının düşkünlüğünden, zulmünden, oyunlarından kurtarma hareketidir.

ne getirirler. Örneğin bir bayansa, kişiliğini sırf bunun için kullanır. Bunlar hep, kişisel konulara ilişkin dürüst olmayan çabalar içindedirler. Aslında isteseler ve bir cinsin eşitliği-özgürlüğü ya da daha onurlu ilişki peşinde koşsalar yapacakları çok şey vardır. Ama yaptıkları tam da tersidir. Bunların bir özeliği de kurtarıcı olmaktır; ya bay bayanı, ya da bayan bayı kurtarma iddiasındadır. Böyle kurtarıcılık olmaz. Bunlar, feodalizmin ve burjuva niteliğin kurtarılış biçimleridir. Kurtuluş, derinleştirilmiş eğitim ve örgütlemedir. Kendisini tümünden mücadeleye katan, önderliğin mücadelesinden, onun özgürlük kavgasından başka bir şey tanımayanlar bu konudaki özgürlüğe de yüksek değer biçerler. Bu konuda bir yücelik sağlamak bizde çok mümkün olduğu halde, ne yazık ki tersi durumlar az yaşanmamıştır. Rahatsızlıklar hep böyledir. Sizlerden beklediğimiz, büyük özgürlük için kavga veren kadın ve erkekler haline gelinmesidir; bütün ilişkilerinizin bu temelde kurulmasıdır. Ama böyle değil de, mücadeleyi durdurma, tüketme ilişkisi dayatılırsa, bizde buna, bu gerici bir harekettir deriz. Böylesi talep ve dayatmaların "hak"la hiçbir ilişkisi olamaz. Hiç kimseye mücadeleyi durdurma ve dağıtma hakkı tanınmaz. Bu karşı-devrimci bir harekettir ve ısrar edildiğinde karşısında örgütü bulunur.

Şimdi; kadın eşitsiz ve zor koşullardadır, erkek üstün ve yenen konumdadır. Bu, Ö. Hareketi saflarında da erkeği egemen konuma götürmemelidir. Yine, kadını da etkisiz, görevsiz ve yetkisiz

bırakma konumuna getirmemelidir. Tersine, mücadele faaliyetlerine gücü oranında geliştirilerek katılmalıdır. Yani bu konuda erkeğin örgüt içinde bir devrimci görevi yerine getirmesi gerekiyorsa, bu tutumu sergilemesi gerekiyor. Oysa sergilenen çok tersi pratikler geliştiriyor, bu ilişkiyi yozlaştırıyorlar. Nasıl ki toplumda kadın güçlü ve yetkili olana bağlanıyorsa, burada da böyle bir ilişki ortaya çıkıyor. Ö. Hareketi içinde böylesi bir bağlılık kesinlikle yanlış bir bağlılıktır. Böyle bir bağlılığı kabul etmek gerekir. İyi yönetici elbetteki herkesi bağlar; ama bu erkek ya da kadın olduğu için değil, doğru yönetici olduğu içindir. Bunu tersine çevirmek, eşitsiz ilişkilerin kaynağı, bir aile haline getirmek suçtur. Nitekim bazı bölgelerimiz imha tehlikesi atlatıyor. Bazı ögelerin kendilerine sevdalanması, aylar-yıllarca bu ilişkiyi yaşamaları ve zayıf kadınların olumsuz rolleri faaliyetlerin durmasına, bölgelerin tasfiyesine neden olabiliyor. Nasıl büyük bir tehlike! Halbuki bunun yerine herkes devrimcileşebilir, herkese devrimci mücadele ilişkisi dayatılabilir. Kadın bir cinsel nesne olarak değil, bir devrimci olarak yaklaşmak gerekir. Devrimin ilkesine ve uygulanmasına burada bu temelde bağlı kalınabilir. Böyle olmadığında bu ilişki üzerinde karşı devrim çalışır. Düşmanın bu konudaki bilinçli çabalarına birde yöneticinin zayıflığı eklenirse, burada olan mücadeleye olur. Onun için ilkeli olmalı ve bu ilkeyi iyi uygulamak gerekir. Bu konuda devrimci eğitim ve örgütlenme sağlanır ve esasta devrim yaşanır, burada artık evlilikler kurulmuş ya da kurul-

Kadın sorunu bir cinsel özgürlük sorunu değildir. Cinsellik burada aslında saptırılmış bir konumu ifade etmektedir. Cinsel özgürlük, ne kadının düşürülmüşlüğünde ve ne de özgürlüğünde bir neden olarak gösterilebilir. Kapitalist-emperyalizm kadın cinselliği üzerinde oynayarak korkunç bir sermaye dünyasını kurmuştur. Yine bugün en tehlikeli faşist rejimler cinsellik üzerinde oynanarak sürdürülmektedir.

mamış o kadar önemli değildir. Aramızda geliştirilen durum bu değildir; tersine görev ve yetkileridir. Zaten bunları karşı-devrim körüklüyor. Bir kadın gördüğünde düşen zayıf kişilikten devrimci olmaz. Bu adam kadın haklarına saygılı davranmaz. Bu adam bir köledir. Böyle kadın bir köledir. Bunlar isterse evli olsunlar, kesinlikle değer vermemek gerekir. Kişilere eğer özgürlük dayatılmak ve yaşatılmak isteniyorsa böyledir. Yoksa

sözde "kadın hakkı" uğruna iğrenç dalkavukluk yapmak, örgüt olanaklarını bunun için harcamak..., işte bu namussuzluğun daniskasıdır. Sürekli egemenlik altında tutulan kadına özgürleşmesinde yardımcı olmak, çabayı bu biçimde yoğunlaştırmak ayrı bir şeydir; bir de önderliği uğraştırmak ve sırf boyun eğdirmek için buna ağırlık vermek apayrı bir şeydir. Tabii ki ilişkilerin devrimleştirilmesi karşılıklı çaba ister. Sen çabalarınla buna yardımcı olursan, o da bu çabalardan daha da güç alır, örgütü yaşar ve devrimci tip ortaya çıkar.

Bir çok arkadaşın bu konuda ilişkisine hakim olan hakim erkek anlayışı veya egemenlik anlayışdır. Bu ilişkiyi belki bir çok kadın kabul edebilir. Zaten Kürdistan'da, en büyük egemenlik anlayışını da mükemmel bir yönetim tarzı olarak dayatır ve uygulatabilirsiniz. Bu konuda sınırsız bir kölelik yaşanmaktadır. Ama marifet, bu rahatlığı görenek yaşamak değildir. Kadın zaten zayıftır, erkek egemenliğine bin yıllardan beri alıştırmıştır. Ama böyledir diye, buna yaslanmak doğru değildir. Bir Özgürlük Hareketçisi bu konuda ailesini devrimleştirmesini bilir, eğitir. Böyle bir çok aile eğitiyoruz. Bunun içinde yaşayanlar olarak sizler de eğitmelisiniz, eğer gerici tutkular varsa gidirmelisiniz. Zaten bir erkeğin özgürlük yaşamı da ailesi içinde somutlaşır. Eğer özgürlüğü bu biçimde geliştiriyorsa, genelde de geliştirir. Kadınla ilişkilerinde bir özgürlüğü yaşıyorsa, o, dışarda da o kadar özgürlüğüdür. Çocukları içinde ne kadar özgürlüğü bir eğitim yürütüyorsa, o dışarıda da o kadar özgürlüğüdür. Yoksa, ailesini tam bir feodal aile gibi yöneten bir adamın, bizde tam bir özgürlük savaşçısı olması mümkün değildir. Yine eğer, içeriği bile belli olmayan bir özel ilişkiyi sonuna kadar yaşayan birinin bu konuda özgürlüğü temsil etmesi mümkün değildir. Veya eğer, bir taraf (kadın ya da erkek) bir sınıf egemenliğini dayatıyorsa, burada özgür bir ilişkiden bahsedilemez. Biz bunları kabul etmiyoruz. Sosyalist ilişkide baskı ve zor yoktur. Sosyalistler ne dayak atar, ne de attırırlar. Ne olursa olsun burada ilişki sosyalizmin esaslarına göre cereyan eder. Elbetteki eğer kişi (kadın yada erkek) bir karşı-devrimciyse ve onu dayatıyorsa, ona da karşı-devrimcilere uygulanan esaslar uygulanır. Onun kadın ya da erkek olması uygulamayı değiştirmez. Ama burada sorun bu değil. Sorun, özgürce kurulması gereken ilişkiler ve kişilerin birbirlerini devrimleştirmeleridir. İşte burada bir çekişme var, devrimleştirme arzulanan güçlülükte yürümüyor.

Burada sorunu kişiselleştirmem gerekir. Örneğin bir taraf burjuva ise ve burjuva çizgiyi bütün bir örgüte de dayatıyorsa, ona karşı tavır alacak olan kişi değil, örgüttür. Bu noktada karşıımıza çıkan diğer bir husus, sorunun kişisel bir namus ve onur sorunu haline getirilmesidir. Bu ko-

nuda yaşanan örnekler vardır. Toplumda hakim olan ve kaçınılmaz olarak hukukla halletme yöntemleri, yani kişisel bir namus ve onur sorunu derekesine indirerek ölümle sonuçlanan kişisel yargı ve uygulama hakkını kendinde görme, elbette ki bir sosyalistin içine girebileceği yaklaşımlar değildir. Eğer taraflardan birisi sadakatı bozmuşsa, bu ne öldürme ve ne de dayak atmayla çözümlenebilir; bu durumda kişi aslında yükten kurtulduğu için rahatlamalıdır. Mücadele alanlarında bu tür durumlarla çokça karşılaşılacaktır; bu konuda kişinin kendisine hakim olması gerekir. Bizim genelde bir özgürlük mücadelemiz, bir sınıf müca-

Kadının devrimleştirilmesi muazzam bir görevdir. Ailenin devrimleştirilmesi, Kürdistan'da zaferin temel bir koşulunun yerine getirilmesidir. Aile üzerindeki büyük provokasyon aşıldığı oranda, aşiret-kabile devrimci açılıma uğrar. Aile içinde ulusal kurtuluş konuşulduğu zaman, bütün toplumda devrim konuşulur.

delemiz var. Biz, bu noktada karşıımıza çıkanı ezeriz. Yani eşimiz olduğu, bizden ayrıldığı için değil, karşı-devrimci olduğu için ezeriz. Bizde feodal etki yaşandığı için, örgütün halletmesi gereken bir çok şeyi, kendimizi örgüt yerine ve hatta hakim ve savcı yerine koyup, infazı da kendimiz gerçekleştirerek hallediyoruz. O halde bu konuda sosyalist eğitim geliştirilmelidir. İlişkilerde her türlü feodal, küçük burjuva duygusalılık ve egemenlik-mülkiyet yaklaşımı yerine sosyalizm giderek daha fazla hakim kılınmalıdır. Temelde kendine güvenen kadın ve kendine güvenen erkek özgürlük savaşçısıdır. Bütün ilişkileri özgürleştirdiği oranda kendisini de özgürleştirdiğini bilir. Onun için "şöyle özgür bir bayandır, ama özgürlük faaliyetlerine aktif katılmıyor" denildiğinde, bahsedilen kişinin özgürlüğüne kesinlikle inanmamak gerekir. Eğer bir kişinin genelde büyük bir özgürlük savaşçısı olduğu, ama kadın özgürlüğü hareketinde bir basturmacı olduğu, bir egemen gibi hareket ettiği söylenirse, onun genel özgürlüğünde ya feodalizm ya da burjuva ölçüler vardır ve tam güvenilemez. Demek ki özgür kadın ve özgür erkeği temsil gücü, devrimci görevlere bağlılık ve bu görevlerde gösterilen başarı oranında ortaya çıkmaktadır. Görevlerin sabote edildiği yerde, karşıımıza çıkan apayrı bir "özgür" kişiliktir. Burada karşıımıza çıkan, bir küçük burjuva kendini beğenme, kendini sürdürme anlayışdır. Bunun kabul edilmemesi gerekmektedir.

Bugün Ö. Hareketi ortamında sınırlı bir uygulamayı yapıyoruz. Bu, somut koşullara uygun ola-

rak yarın bütün topluma yayılması gereken yaklaşımdır. Kadının devrimcileştirilmesi muazzam bir görevdir. Ailenin devrimcileştirilmesi, Kürdistan'da zaferin temel bir koşulunun yerine getirilmesidir. Aile üzerindeki büyük provokasyon aşıldığı oranda, aşiret-kabile devrimci açılıma uğrar. Aile içinde ulusal kurtuluş konuşulduğu zaman, bütün toplumda devrim konuşulur. Yalnız bir aile bireyinin devrimcileştirilmesi eksiktir. Herkesin imkanları oranında ailenin devrimcileştirilmesine çaba harcaması bu nedenle önemlidir. Ailenin devrimcileştirilmesi, tabii ki dar anlamda kadının devrimcileştirilmesidir. Kadının devrimcileştirilmesi aileyi devrimcileştirmeye götürür. Ailede kadının ağırlığı, yeri, konumu erkekten daha fazladır. Çünkü her gün o bu kurumdadır. O halde

Örneğin gerektiğinde bir köylü gibi giyinilmesi, eğer devrim için önemli bir kazanım ortaya çıkaracaksa aşiretlerle evlilik bağı da dahil ilişki biçimlerinin geliştirilebilmesi mümkündür ve gerekli olabilir. Bu hem özgürleşmesi ve hem de bir yığın yan ilişkiyi getirmesi içindir. Toplumda devrimcileştirilmesi gereken böyle yığınca kadın ve erkek vardır. Ülkede onlar devrimcileştirilirse, mücadeleye hizmet doğrultusunda evlilikler de geliştirilebilir, bunlar bir ulusal kaynaşmaya götürebilir.

kadının devrimcileştirilmesi-özgürleştirilmesi önemli oranda ailenin özgürleştirilmesidir.

Kürdistan'da biraz da olsa ayakta kalan tek şey ailedir. Ama aile üzerinde de sömürgecilik ve gericiliğin muazzam oyunları vardır. Bizim bu temelde sistemli yaklaşmamız ve aileyi en azından karşı-devrimci etkilerden korumamız gerekmektedir. Alınan devrimcileştirilmesi şüphesiz hepsinin savaşa koşması değildir, ama en azından sıradan bir sempoatinin geliştirilmesi gerekir. Bu durumda o aile, bir lojistik kaynağıdır, bir gizli ilişkiler kaynağıdır, bir barınak-sığınaktır, bir örgüt taşıyıcı ilişkidir, geniş akrabalar kesimini kazanmadır. Demek ki, aile içinde etkili olabilecek yerden girmek ve orada devrimciliği sağlamlaştırmanın önemli sonuçları vardır. Devrimci faaliyetlerimizde, bunun aileye ne kadar yansıdığına dikkat etmeliyiz. Mümkün olduğu ölçüde bütün ailelere yansıyacak ilişki modelleri hazırlamalıyız. Böyle bir aileden örneğin beş kişiyi eğitime yerine, bu beş kişiden birini eğitmeye ağırlık vermeliyiz. Yalnız bir kesimin devrimcileştirilmesine değil, çeşitli kesimlerin devrimcileştirilmesine götürebilecek örgütsel ilişki ve bağlantılara öncelik ver-

meliyiz. Ve bunu giderek yaygınlaştırmalıyız. Devrim ancak bu temelde milyonlarca ilişki örgütlendirildiğinde zafere ulaşır. Kadının devrimcileştirilmesi küçümsenmeyecek oranlarda sağlandığında işte bu pratik bir olgu haline gelecektir. Çok açık ki bu konuda büyük feodal önyargılarla karşılaşacağız. Bir kadının yanına yaklaşmanın belkide toplumda suç olarak görülmesi durumları ile karşılaşacağız, o zaman değişik yöntemler deneyeceğiz. Çeşitli alanlarda kadın öğelerin eğitilmesine önem vermekteyiz. Bunlar sadece geniş örgütsel ilişkilere bir başlangıç içindir. Amacımız en geniş biçimde ailelere giriş ve kadın kesimine ulaşmaktır. Bu ne lüksdür, ne de şunun-bunun için. O halde, bu ilişkiler bir başlangıç haline getirilerek, geniş kesimlere ulaşılmalıdır. Besbelli ki, dağdaki gerilla ile bu ilişkiler kurulamaz. Ama eğitilmiş bir bayan kadro bu ailelere gidebilir, içine girebilir, eğitip-örgütleyebilir. Bu halkadan hareketle halktan lojistik destek sağlanmaktan, halkı güçlü bir istihbarat kaynağı haline getirmeye kadar bir çok ilişki geliştirebilir. Bunlar devrimde küçümsenecek bir iş değildir.

Genel erkek egemenlik anlayışına göre kadına son derece tali bir yer verilir. Veya ona sadece bir sevda-bir duygu ilişkisi temelinde yaklaşılr. Hayır! Burada, kadını devrime katma, onu o ilişkilerden alma gibi bir yaklaşım egemen olmalıdır. Bu temelde değer biçilmeli, iş yapabileceğine inançla ilişkilere sokulmalıdır. Ama şuna da dikkat edilmelidir ki, onun da yapabileceği ve yapamayacağı işler vardır. Meseleyi düz ele almamak, eşitliği bu biçimde uygulamak gerekir. Mücadelemize zarar verecek çocuksu ve aşırı ilişkilere girmemek gerekir. Toplumumuz bu konuda dikkat eder. Sağlıklı olmayan ya da aşırı ilişkiler özünde sosyalist de olsa yeri ve zamanı olmadığı için Ö. Hareketine zarar verir. Bunlar topluma yaklaşıırken neye nasıl yaklaşıması gerektiği konusunda birer perspektiftir. Kısaca her şeye büyük bir dikkat ve özenle yaklaşmak gerekir. Bu konuda koşullar, zaman, mekan, her şey önem taşımaktadır. Örneğin gerektiğinde bir köylü gibi giyinilmesi, eğer devrim için önemli bir kazanım ortaya çıkaracaksa aşiretlerle evlilik bağı da dahil ilişki biçimlerinin geliştirilebilmesi mümkündür ve gerekli olabilir. Bu hem özgürleşmesi ve hem de bir yığın yan ilişkiyi getirmesi içindir. Toplumda devrimcileştirilmesi gereken böyle yığınca kadın ve erkek vardır. Ülkede onlar devrimcileştirilirse, mücadeleye hizmet doğrultusunda evlilikler de geliştirilebilir, bunlar bir ulusal kaynaşmaya götürebilir. Ama millet meseleyi bu biçimde ele almak yerine, tam tersine en gayri-meşru, örgütü duruma uğratacak ve bitirecek biçimde yapmaktadır. Burada akıllı olmak, özgürlüğe örgütsel zeminde yaklaşmak gerekmektedir. Mevcut özgürlük ne kadar örgütlüyorsa, gerçekte o kadar devrimci ör-

gütlenmedir. Şimdiye kadar bu konularda fazla uygulama olmamış, ilişkilerde devrimcileşmeye fazla çaba harcanmamıştır.

Yapılan derin çözümlenmeler ve en geniş izahlar bu konuda izlenmesi gereken yolu çok açıkça belirlemiştir. Her arkadaşın kendisini bu çözümlenmelerde bulması ve gereken ölçülere ulaşması önem taşımaktadır. Artık yıllardan beri sürdürülen eski kişiliklerin değişik biçimlerde de olsa yürütülmesinin fazla şansının kalmadığı açığa çıkmıştır. Belirtilmesi gerekir ki, burada en ciddi tehlikelerden biri, özde zayıflık yaşandığı halde, geçmiş pratiği çok daha incelterek sürdürme durumudur. Fakat bunun da bir şeyi kurtaramayacağı mücadelenin deneyimleri içinde çok açık şekilde görülmüştür.

Ülkemizde şekillendirilmek istenilen Kemalist kişiliğin ve bunun kadın üzerindeki yansıması üzerinde boşuna durulmamıştır. Bu özellikler bir çok ögemizde geçerliliğini hala korumaktadır. Bizim en büyük savaşımız bu noktada, yani Kemalist etkilemelere karşıdır. Bunu örnekleriyle açıkladık. Özgürlük Hareketimiz Türkiye kişiliğine alternatif kişilik oluşturmak istemektedir. Bu büyük bir kavgadır. TC'nin halklar nezdinde ve özellikle ülkemiz halkı nezdinde yarattığı kişilik her türlü sömürü ve baskıya açık, yanılıgılarla üretilmiş bir kişiliktir. Bu kişilik, ülkeye, sınıfına ve kendisine bile sahip çıkamamaktadır. Fakat teslim edilmeli ki, TC ona kapitalizmin çerçevesi dahilinde nasıl bir yaşam tutturabileceğini okullarında, ailede verdiği eğitimle iyi öğretmiş. Biz bu yapıyı devraldık ve bu yapı üzerinde çalıştık. Bu yapının en önemli özelliğinin kendisini inatça koruması olduğu bilinmektedir. Hele bu kişilik aile içinde ve okulda belli bir nüfuz elde etmiş, yani kendini kabul ettirme durumunu yakalamışsa, daha sonraki toplumsal kariyer kazanmada ve örgüt içinde bunu yansıtmada o kişilik son derece tehli-

Özgürlük Hareketimiz Türkiye kişiliğine alternatif kişilik oluşturmak istemektedir. Bu büyük bir kavgadır. TC'nin halklar nezdinde ve özellikle ülkemiz halkı nezdinde yarattığı kişilik her türlü sömürü ve baskıya açık, yanılıgılarla üretilmiş bir kişiliktir. Bu kişilik, ülkeye, sınıfına ve kendisine bile sahip çıkamamaktadır.

keli olmaktadır. Aslında Kemalizmin tahrip ettiği bu etkiyi hepimiz yaşamışsınız. Herkes birer Atatürk olabilir anlayışında dile getirildiği gibi, kendisini dayatanın sonuç alabileceği benimsetilmiştir. Türk tipi, bugün gerek Avrupa'da ve gerekse dünyanın bir çok yerinde çok acayip karşılanmak-

tadır. Gerçekten bunların hepsi birer "Atatürk". Bu tip bilerek ya da bilmeyerek dünyayı görmüyor, muazzam subjektif niyetlerle yaklaşıyor. Örneğin, Avrupa'da en tortu işlerde çalıştırılmalarına rağmen, yine de kendilerini bir Avrupalı'ya bile üstün tutacak kadar çarpık bir üstünlük duygusu içinde, kendini beğenebiliyor. Türklüğün büyüklüğü üzerine türetilmiş şöven tezlerle dolu. Halbuki yüz de yüz muhtaç. Şimdi bu tip sorgulanıyor.

Kadın hareketi bizzat kendileri tarafından örgütlenilmeden, kendi kişiliklerini örgütlenmeden, onlara hiç bir hak dışardan lütufla verilemez. Sadece duygu yüklü yaklaşımlarla, yani birbirimizi ne kadar seviyoruz demekle de eşitlik ve özgürlük elde edilemez. Bunların maddi bir temeli vardır ve ancak mücadeleyle kazanılır.

Ortak Pazar'a girişte ve demokrasi karşısında bu tip sorguya alınmış durumudur. Kendilerine sivil, demokrat vb. sıfat yakıştıran bazı Türk aydınları bu tipin kapitalizmi bile geliştiremeyeceğini bizzat ifade ediyorlar. Bu tipin kapitalizmin önünde bir engel olduğunu belirtiyorlar.

Kadın hareketi bizzat kendileri tarafından örgütlenilmeden, kendi kişiliklerini örgütlenmeden, onlara hiç bir hak dışardan lütufla verilemez. Sadece duygu yüklü yaklaşımlarla, yani birbirimizi ne kadar seviyoruz demekle de eşitlik ve özgürlük elde edilemez. Bunların maddi bir temeli vardır ve ancak mücadeleyle kazanılır. Burada gerekli olan, önderliğin mücadele ve çalışma üslubuna tamamen adapte olmak, kendi özgürlük probleminin önderliğin özgürlük ortamının toplumda genişletildiği oranda çözüm bulacağını bilerek anlam biçmek, genel özgürlük hareketiyle kendi özgürlük hareketi arasında bağı iyi kurabilmek, bunları birbirinin yerine geçirmemektir. Yani kadının özgürlük problemi her şeyin önüne geçirmek de, reddetmek de hatalıdır. Böyle bir sorun yoktur, Ö. Hareketi kazansa zaten buda hallolur demek, Türkiye solunun ülkemiz meselesine yaklaşımına benzer. Onlar da, Türkiye kurtulursa zaten Kürt problemi de çözülür demekteydiler. Yanlış! Somut koşulların çerçevesindeki sorunlar ancak o koşullarda müdahaleyle halledilebilir. Ö. Hareketi bu konuda önderlik yapmakta, çerçeve çizmektedir. Bu gençlik için de, köylülük içinde, işçi sınıfı için de böyledir. Kadın için daha çok böyledir. Kadın için daha çok böyledir. Uygulamak gerekiyor. Bundan kalkarak Kürt kadınının büyük yurtseverlik hareketine harç olunabilir. Ona katılım büyük bir coşkuyla sağlanabilir. İnsan buna bü-

yük bir şans gözüyle bakar ve değerlendirir. İşte anlamanız ve elde ettiğine inanmanız gereken tarihsel fırsat budur. Madem ki devrim olayının içinde yer alınmaktadır ve madem ki kendi tanımınızı yaparak bu işin içine giriyorsunuz, o halde bu iş de sizlere düşer. Mutlaka bir kişinin elinizden tutmasını beklememelisiniz. Bağımsız-insiyatif sahibi kişilik biraz böyle gelişir. Aile ortamında olduğu gibi hep birisi gelsin yaratsın diyen kişiliğin fazla yol aldırmadığı ortaya çıkmıştır. Ulusal kurtuluş sürecine çok çeşitli sınıf, tabaka, din, mezhep, kültür ve kişilikler girer. Onların hepsine demokrasiyi tanırız. Ama tanıdığımız demokrasi, kendi çabalarında daha fazlasını elde etmelerine vesile teşkil etmez. Demokrasi herkese gücü oranında özgürlük tanır. Genel demokrasi mücadelesine -ki bu bizde ulusal kurtuluştur- kendinden verdiği şeyler oranında alır. Dolayısıyla, kendi alanını bilinçlendirdiği ve örgütlendirdiği oranda genel saflara aydınlık getirir, güç katar ve bu ona kendini daha fazla formüle etme imkanı tanır. Biz çok çeşitli kesimlerin böyle bilinçlenmesi ve örgütlenmesine karşı değiliz. Hepsinin katıksız bir Özgürlük Hareketi elemanı olmasını da şart koşmuyoruz. Fakat burada genel doğrultuyla oynamamak, engel haline gelmemek gerekir. Yine, az emek ile çok şeyin ele geçirilemeyeceğinin bililmesi gerekir.

Kadın özgürlük anlayışı konusunda çok şey söylenmektedir. Bunlar önderlik çözümlemelerinde mevcuttur. Halen Sovyetlerde bile kadın özgürlüğünün en temel bir problem olduğu ortaya çıkmaktadır. Elbette bizde bu sorun köklüdür ve ilkel yaklaşım zorundadır. Emperyalist kapitalizmin üzerinde en çok oynadığı bir nesne durumunda olan kadın, en çok özgürleştirilmesi gereken bir nesnedir. İlkeliyiz ve bu konuda son dere-

Bu konuda kesinlikle ihmal etmememiz gereken görevler vardır. Kesinlikle resmi yerleşmiş feodal önyargılarla yaklaşmamalıyız. Kadının zayıf ve örgütsüz olması erkeği sahte pehlivanlar durumuna getirmesin. Tam tersine o güçlülük denilen de muazzam bir güçsüzlük yatar. Erkeğin bu konudaki binlerce yıllık egemenlik vasıflarına dayanarak derinleştirdiği aslında kudret değil, güçsüzlüktür.

ce sağlam bir pratiğin sahibi olmalıyız. Katılım bu konuda son derece güçlü olmalıdır. Bu konuda sadece kadının değil erkeğin de özgürleştirilmesi gerekiyor. Bu konuda erkek egemendir, ama egemen olmak özgür olmak anlamına gelmez. Kaldı

ki, kadın köleliğine tapmış erkek, bizde en tehlikeli erkektir. Erkeklerin düşkünlüğünün temelinde kadın ilişkilerine karşı uyguladıkları anlayış ve

Emperyalist kapitalizmin üzerinde en çok oynadığı bir nesne durumunda olan kadın, en çok özgürleştirilmesi gereken bir nesnedir. İlkeliyiz ve bu konuda son derece sağlam bir pratiğin sahibi olmalıyız. Katılım bu konuda son derece güçlü olmalıdır. Bu konuda sadece kadının değil erkeğin de özgürleştirilmesi gerekiyor. Bu konuda erkek egemendir, ama egemen olmak özgür olmak anlamına gelmez. Kaldı ki, kadın köleliğine tapmış erkek, bizde en tehlikeli erkektir.

uygulamalar yatmaktadır. Bu ister kazakvari isterse papazvari bir görünümde olsun veya yansın, gerçek böyledir. Tabii ki kadına yaklaşım aynı zamanda erkeğin özgürlük derecesini belirlemektedir. Söylenildiğine göre Sovyetlerdeki kadınların son günlerdeki bir sloganı da, Sovyet erkeğinin kadına ilişkin büyük şovenist yaklaşımına karşı imiş. Orada durum bu ise, birde bizdeki erkeğin durumunu düşünün. Acaba bu konuda kişilikler ne kadar ölçülü biçilmektedir. Kadın köle düşmüştür, ama erkek bu köleliğin ne kadar uzatılmıştır. Erkek için kadın nedir? Kadın için erkek nedir? Bunlar gerçekten iyi sorular. Ama sormaya bile cesaret edemiyorsunuz. Biz bu konuda kesinlikle resmi klasik feodal anlayışlarla meseleye yaklaşmadık. Kadına yönelik olarak hem lanetlidir, düşkündür, zayıftır biçimindeki bir yaklaşım hemde balıklamasına bir dalış yapıldı. Kadın doğru ele alınabilir, toplumsal gelişmede önemli güç sahibi olabilir. Bu konuda kesinlikle ihmal etmememiz gereken görevler vardır. Kesinlikle resmi yerleşmiş feodal önyargılarla yaklaşmamalıyız. Kadının zayıf ve örgütsüz olması erkeği sahte pehlivanlar durumuna getirmesin. Tam tersine o güçlülük denilen de muazzam bir güçsüzlük yatar. Erkeğin bu konudaki binlerce yıllık egemenlik vasıflarına dayanarak derinleştirdiği aslında kudret değil, güçsüzlüktür. Bu sorun tam çözümlenmiş de değildir. Fiziksel, siyasal ve ekonomik gücüne dayanarak erkeğin kadın üzerinde geliştirdiği baskı -cinsel ilişkilerden siyasal ilişkilere kadar- onurlu bir hakimiyet değildir. İster eş, isterse kader olsun böyle bir baskının dayatılması doğru devrimci bir yaklaşım olamaz. Özgürlükçü olmak istiyorsanız bu konuda kendinizi yoklamak durumdasınız. Burada duygularda düvenemezsiniz, "aşık oldum, başıma ne geldi" gibi yaklaşımların

hiç bir sonucu yoktur. Bu konuda da son derece duyarlı, inceleyici olmak ve kişiliğimizi kurtarmak durumundayız. Yüzyılın dayattığı gerici-köleci ilişkiler vardır.

Türkiye'de Kenan Evren'in erkekliği karşısında gelişen eğilimler çok tehlikeli eğilimlerdir. Kadın-erkek birbirine karıştı, erkek kadınlaştı, kadın sahte erkekleşti, en rezil bir durum ortaya çıktı. Baskı karşısında olup olacağı budur. O halde, burada erkeğin de onuru kurtarılmalıdır. Erkek de özgürleşmelidir, onun da kadının dayattığı köleliğe karşı özgürlük hakkı vardır. Bu konuda tek taraflı olarak erkeği düşünmemek gerekiyor. Kadının da erkek üzerinde köleleştirici etkileri vardır. Bunu, dayattığı duyum ve tutkuları ile yapar, "ne de olsa erkek benden vazgeçmez" der ve inim inim inletir. Demek ki, erkeğin de kadının zulmünden kurtarılması gerekiyor. Ö. Hareketi, aynı zamanda erkeği kadının düşkünlüğünden, zulmünden, oyunlarından kurtarma hareketidir. Ö. Hareketi'nin büyük özgürlük değerini takdir etmek gerekiyor. Erkeğin kurtuluşu da basit bir olay değildir. İlişkilerde köleleştirici şeyler çok fazla. Eğer biz kadın karşısında erkeği özgürleştirirsek; kendini sahte egemenliğe kaptıran, sömürgecilik karşısında günde bin defa karılık yapan ama zayıf bir kadının karşısında kırk defa erkeklik taslayan erkeği kurtarırsak bizim erkeğimiz özgür bir erkek olur. Bu erkek hem başarılı bir anti-sömürgeci ve anti-gerici olur, hem kendi hukuku ve onurunu kurtarır ve hem de kadına doğru yaklaşır. Böylesine özgür bir erkeğe ulaşmak sorunu, kadının özgürlük problemini daha fazla öne çıkarmıştır. Buna erkeğin de kurtarılması diyebiliriz. Erkeğin, özgür erkek olabilmesi için, ekonomik, siyasi, vb. her türlü avantajlarından kurtarılması gerekir. Hakim erkek böyle erkektir. Bunlar sağlanmadan özgürleşme de olamaz. Sovyetler de bile halen erkek şovenizmi aşılmış değildir. Belki onların ulaştığı nokta bile bizim toplumumuz açısından çok geç ulaşılabilecek bir seviyedir, ama bunun ötesinde bahsedilen anlamda özgürlüğe Ö. Hareketi içinde ulaşılabilir. Bu konuda yüzyılların kazandırdığı o erkek egemenlik duygularına sevdalanılmamalıdır. Kadın karşısında güçlü olmak bir hiçtir, esef edilecek bir durumdur. Sömürgecilik karşısında ve özgürlük faaliyetlerinde güçlü olmak gerekir. Ve elbetteki kadına da yardımcı olması gerekir. Özellikle kadının olumsuz dayatmaları ve köleleştirici etkilerine karşı erkek, kendini bilinçlendirmeli, özgürleştirmeli, duyarlı ve dikkatli kalmalıdır. Burada güç kazanılacağına inanılmalıdır. Kadın da ne erkeğe dayanarak, ne duygusalığa kapılarak ne kendisini metalaştırarak asla kurtulabileceğini düşünmemelidir.

Biz bu çözümlmeleri kapsamlı olarak yaptık. Özgür kadın anlayışı zor anlaşılacak bir kadın

anlayışdır. Ama böyledir diye, bu konuda rahatlık, kişisel mutluluk hemen ortaya çıkmayacak diye temel ilkedden vazgeçemeyiz. Kadın özgürlüğü konusunda hassas olmalıyız. İlkeli, incelemeci, hassa bir cinsel yaklaşımın da çok tesinde bir insan olarak yaklaşmalıyız. Kadın sorunu bir cinsel özgürlük sorunu değildir. Cinsellik burada aslında saptırılmış bir konumu ifade etmektedir. Cinsel özgürlük, ne kadının düşürülmüşlüğünde ve ne de özgürlüğünde bir neden olarak gösterilebilir. Kapitalist-emperyalizm kadın cinselliği üzerinde oynayarak korkunç bir sermaye dünyasını kurmuştur. Yine bugün en tehlikeli faşist rejimler cinsellik üzerinde oynanarak sürdürülmektedir. O halde bizim bu konuda da saptırılmış anlayışlara müsaade etmeyeceğimiz çok açıktır. Kadın özgürlüğüne sonuna kadar doğru yaklaşmak, ilkeli yaşamayı dayatmak, kadının düşürülmüşlüğüne doğru cevap vermek, anlayış düzeyinde de olsa ilişkilerin ilkelere bağlı olarak gelişimine göz-kulak olmak partinin stratejik yaklaşımıdır. Erkeklerde önemli erkeklik yargıları, kadınlarda da daha fazla yargılar sözkonusu olabilir. Ama doğrularımız budur, ilkemiz budur. Biz bunda son derece ısrarlı davranacağız. Sizler de kendinizi bu temelde yenilemeli, katılımı bu temelde güçlü yapmalısınız. Bir grup bayan bu konuda parlak bir sonuç vermemekle birlikte, yine du bu şansı yitirmiş değildir. Onlar da bu büyük özgürlükçü görevlerini Özgürlük Hareketi'nin gücüne dayanarak ve bu görevleri genelde özgürlük mücadelemize ayrılmaz bir biçimde bağlı kılarak, görevler karşısında ne ihmalkarlık yapıp, ne de onu herşeyin önüne geçirecek, yeni taktik hata yapmadan, genel özgürlükle ve örgütle bağlantılarını koyarak örgütlemeli ve eyleme geçirmelidirler. Bu konuda görevlerimizi her zamankinden daha fazla kavrayalım ve gereklerini yerine getirelim. Kapsamlı bir anlayışa ulaşılmıştır. Uygulama için imkanlar şimdi daha fazla gelişmiştir. Uygulama ise kesinlikle Ö. Hareketi'nin ve UKC'nin örgütlenmesine bağlıdır. Devrimci özgürlük savaşımımız geliştikçe kadının da devrimci savaşımı geliştirecektir. Gerçekten, herhangi bir ülkeden daha fazla Kürdistan'da özgürlük savaşı geliştikçe kadının da özgürlüğü gelişmektedir. Ö. Hareketi içinde biz özgürlük ilişkilerine sınırlı da olsa ortam ve örgütlülük sağladığımız oranda, bu Ulusal Kurtuluş Cephesinde de örgütlenecek ve Ulusal Kurtuluş Cephesinde kadın örgütlendikçe toplumsal özgürlük kazanılacaktır. Onun da en önemli bir parçası bizzat kadın kesiminin özgürleşmesi biçiminde karşımıza çıkacaktır. O halde, bu kadar önemli olan bu görevlerimize her zamankinden daha fazla duyarlıca sarılmanın ve gereklerini yerine getirmenin vazgeçilmezliği ortadadır.

"Biz Kürt kadınları şimdiye kadar hayatın her alanında hep arkadaydık, artık ön saflarda yerimizi alalım."

Yurtsever Kadınlar Derneği (YKD), Merkez Yönetim Kurulu üyesi Şefika BUCAK'ın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar günü dolayısıyla Cizre ve Diyarbakır'da yaptığı Serhildandaki Kürt Kadınının durumuna ilişkin röportajını yayınlıyoruz.

ŞEFİKA BUCAK — Röportajımıza başlamadan önce, çalışmamızı özgürlük ve bağımsızlık uğruna şehit düşen ve hâlâ mücadeleye devam eden tüm dünya emekçi kadınlarına armağan ettiğimizi ve bu vesile ile **8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü** kutladığımızı belirtmek isterim. Teşekkür ederim.

— Doğum yeriniz?

Z. ALEKMEN — Silvan doğumluyum.

İ. ZUĞURLU — Lice Fis köyündenim.

S. YANI — Doğum yerim Mazıdağ.

— Kaç yaşındasınız?

Z. ALEKMEN — 40 yaşındayım.

İ. ZUĞURLU — 65 yaşındayım.

S. YANI — 50 yaşındayım.

— Evli misiniz? Çocuk sayısı?

Z. ALEKMEN — Evli ve 4 çocuk annesiyim.

İ. ZUĞURLU — Evliyim. 10 çocuğum var.

S. YANI — Evliyim. 7 tane çocuğum var.

— Okula gittiniz mi?

Z. ALEKMEN — Ortaokulu bitirdim.

İ. ZUĞURLU — Okula gitmedim. Çünkü böyle bir imkanım olmadı.

S. YANI — Okula gitmedim. Öyle imkanlarım yoktu.

— Ne işle uğraşıyorsunuz?

Z. ALEKMEN — Ev kadınıyım.

İ. ZUĞURLU — Ev kadınıyım.

S. YANI — Ev kadınıyım.

— Türk sömürgecilerinin Kürt Halkı ve Ülkesi üzerindeki egemenliği konusunda neler düşünüyorsunuz?

Z. ALEKMEN — Bir takım insanlık dışı olayların çevremdekilerin başına geldiğini görüyordum. Benim başımda 89'da kocamın tutuklanmasıyla geldi. Kocamın görüşüne giderken cezaevi kapısında bizi insan yerine koymadıklarını biz ne

kadar kardeşlik elini uzattıksa bizi reddettiler. Bize düşman gözüyle baktılar, bize çok baskı yaptılar. Çocuklarımızın beyimin ve benim insan olduğumuzu düşünüyordum ama bunu gösteren hiç bir davranı belirtisi yoktu. Kocam 20 yıllık öğretmen-di. Görevden atıldılar, öğretmenlik yaptığı yerde hakaretler çok görüyordum, çevredendişlanıyordum.

İ. ZUĞURLU — Bizler Kürdüz. Kendi bayrağımız altında yaşamak istiyoruz. Başka bir ülkenin bayrağı altında yaşamak istemiyoruz. Bunu istediimiz için çok baskı ve işkence gördük. Mücadele de 3 çocuğumu feda ettim. Bunları yaşadktan sonra artık hiçbir güçten korkmuyorum. Bu amaç uğruna üzerime hangi görev düşerse yerine getireceğim. Gerillalar köyümüze gelmeden önce çok bilinçsizdik. Onlar köye gelip gittikten sonra onlardan ve onların yaşantılarından etkilendik, bu süreç içerisinde hızlı bir değişim oldu. Ancak şimdi kendimizi ve halkımızı tanımaya başladık. Öyle bir haldeydik ki, hiç unutmam bizim köyün yukarısında bir gerilla şehit oldu. Şehidin boynuna ip takılarak askeri araca bağlayıp bu şekilde köyden Diyarbakır'a kadar sürüklediler. O zamanlar bilinçli değildik. Şehitlerimize sahip çıkamıyorduk. Şimdi özgürleşmenin bilinçindeyiz. Türk sömürgecilerinin haklarımızı gaspmesine izin vermeyeceğiz.

S. YANI — Devletin bize uyguladığı insanlık dışı uygulamaları istemiyor, Kürt olarak kendi kimliğimizle yaşamak istiyoruz. Bunun için mücadele edeceğiz.

— Neden Serihildanlara katılıyorsunuz?

Z. ALEKMEN — Halk olarak ezildiğimizi şehitlerimizin bunun için mücadele edip canlarını feda ettiklerini ve bizde düşen onlara güzel görkemli cenaze törenleri düzenlemek olduğuna inanıldığı için serihildanlara katılıyorum. Cenaze

törenlerinden birinde gözümün önünde yaşlı kadınların coplandığını, kurşunlandığını, bize Kürtlerin taranması için emir aldıklarını, cenaze töreninin kan gölüne gönüştüğünü, genç kızlarımızı çırılçıplak soyduklarını, insanlarımızı ele geçmek için kendilerini uçurumdan attıklarını, göz yaşartıcı bombaların atıldığını, uçurum altlarında insanların bir et yığını andırdıklarını gördüm. Bu olayın Halepçe'den pek farkı yoktu. Serhildanlara katılmadan önce o kadar vahşi davranabileceklerini tahmin etmiyordum, bu olayda yaklaşık 3 ay şuurum yerine gelmedi.

İ. ZUĞURLU — Baskıları ve köle gibi yaşamayı reddettiğim için, serhildanlara katıldım.

S. YANİ — Bizim çocuklarımızın bütün dünya çocukları gibi özgür ve aynı zamanda bütün Kürt halkının özgür ve bağımsız olması için Serhildanlara katılıyoruz.

— Serihildanlara katılmadan önce yaşama bakış açımız?

Z. ALEKMEN — Eşimin mücadelesine saygı duyuyordum, uzaktan görüyordum. Fakat aktif, mücaleci değildim. Özgürleşmenin hayati bir değer olduğunu sonradan anladım.

İ. ZUĞURLU — Serhildanlara katılmadan önce fazla bir şeyden haberdar değildik, sabahtan akşama kadar tarlada çalışırdık. Sanki yemek, içmek ve çalışmak için yaratılmıştık. Özgür bir ülkeye sahip olmanın ne kadar önemli olduğunu bilmiyorduk.

S. YANİ — Eskiden çok bilinçsiz, ne olduğumuzdan bile haberimiz yoktu. 80'lerde oğlum tutukluydu. Cezaevleri ve mahkeme kapılarında suçsuz olan çocuğumun nasıl yargılandığını içeride neler çektiğini, insanlığa yakışmayan bir şekilde muamele görüyorlardı. Bunu görüyor ve buna karşı tepkim çoğalıyordu. Bu sürede bende büyük bir değişim oldu. Artık dünyadan kendisinden, haberi olmayan Sabiha gitmiş yerine herşeye geniş bakan kendisini, ülkesini ve az da olsa dünyayı tanıyan bir Sabiha gelmişti.

— Serihildanlara katılırken diğer kesimlerin "erkeklerin" bakış açıları nasıldı?

Z. ALEKMEN — Serhildanlara katıldığımda beyimin ve arkadaş çevresinin benimle gururlandıklarını gördüm.

İ. ZUĞURLU — Kendi ailem iyiydi. Akraha çevresi oğullarım şehit düştükleri zaman onlardan çok söz yedim. Onlara göre çocuklarımı bu düşünceyle ben tanıştırmıştım. Öyle olmuştu ki benim için "getirin Patosa bırakalım" diyorlardı. Fakat serhildanlara katıldıktan sonra saygı duymaya başladılar.

S. YANİ — Bu yaşta bir kadının öyle içten Serhildanlara, açlık grevlerine toplantılara katıldığını görünce benimle gururlandıklarını bana yaklaşım tarzlarından çıkarıyordum.

— Aile ilişkiniz serihildana katılmanıza elverişli miydi?

Z. ALEKMEN — Her konuda kocama destek verdiğim için aynı şekilde, kocam da bana destek veriyor. Bana göre kadın bir meta değildir, toplumsal konulardan tut her konuda kocasına destek vermelidir. Kendi kimliğine sahip çıkmalıdır. Öyle bir ailem olduğu için mücadele etmem hiçbir zaman engellenmedi.

İ. ZUĞURLU — Başta da belirttiğim gibi bu düşünce ile ailece tanıştık. Onun

icindir ki ailede hiçbir engel çıkmadı.

S. YANİ — Ben ailemin bilinçlenmesiyle beraber bilinçlendim. Ve beraber inandığımız, uğruna az da olsa üzerimize düşeni yapıyorduk. bundan dolayı ailem mücadeleme engel olmadı.

— İlk serihildana nasıl katıldınız?

Z. ALEKMEN — İlk yürüyüşe katılımım 1990 da oldu. Halpçe olaylarını kınama yıl dönümüydü. Yasal izin alındığı halde bize cop ve kalaslarla saldırıp yaraladılar, bir kısmımızı tutukladılar, kızlarımızın elbiselerini yırttılar, yaşlı kadınların saçlarından tutup sürüklediler, bende kalas ve dipçiklerden aldığım darplarla 3 gün yatakta kaldım.

İ. ZUĞURLU — Çocuklarımla gerilla oluşları ve ailemin Yurtsever olmasından dolayı askerler tarafından evime her zaman baskın yapılıyordu. Sürekli gelip "sizi taryacağız" tehditlerini savuruyorlardı. Öyle olmuştu ki bazı günler atların tay-

lalarında kalıyorduk. Orası bizim için çekilmez hale gelmişti. En son köyden kaçmak zorunda kaldık. Diyarbakır'a yerleşmiştik. Bütün bu zorluklar bizi mücadeleye iterek serhildana katılma neden oldu.

S. YANI — Önceleri cezaevi kapısında protesto gösterilerine katıldım. Türkçem düzgün olmadığından dolayı oğlumla yüzyüze görüştüğüm halde konuşmama izin vermediler. Bunu gerekçe sunup oğlumu bir ay hücreye kapattılar, bunları protesto etmek için cezaevi kapısında gösteri yaptım. 3 saat yüzümüzü duvarlara dayadılar, ellerimiz başımızın üstünde hazırol vaziyeteydik. Bu şekilde köpekleri üzerimize saldırdılar.

— Serihildana katılmanız aile ilişkinizi nasıl etkiledi?

Z. ALEKMEN — Beyim bana her konuda destek veriyor, onunla her konuda oturup tartışıyoruz. Her konuda fikir alışverişinde bulunuyoruz. Çocuklarımıza demokrasi, barış, kardeşlik, eşitlik düşüncesi aşıyoruz.

İ. ZUĞUR — Ailem yurtseverdi. Olumsuz bir etkisi olmadı. Aksine birbirimize destek olarak birlikte mücadele ediyoruz.

S. YANI — Ailem duyarlı bir aile olduğundan mücadelem yönünden herhangi bir engel çıkmadı.

— Serihildanlara katılmanız ekonomik, sosyal, siyasal yapınızı nasıl etkiledi? Kısaca açıkla mısınız?

Z. ALEKMEN — Ev içinde eşitçi bir şekilde değişimler oldu. Artık ben her konuda fikir belirtebiliyorum. Sosyal yönden çok kazanımım oldu, siyasi olarak bilinçlendim, ekonomik olarak kocam öğretmenlikten atıldığı için çok zorluk çektim. Ekonomik olarak sıkıntılı anlar yaşadığımız oldu.

İ. ZUĞURLU — Ben 4 yıl mahkum kaldım. Tarlalarımızı ekmemize izin vermiyorlardı. 9 yıl boyunca köyde bulunan kahvemizin kapısı mühürlendi. Torunlarım ayakkabı boyacılığı yaparak ufak işlerde çalışarak, geçimimizi sağlıyorlardı. 18 nüfuslu ailenin geçimini küçük torunlarım karşılıyordu. 4 yıl aradan sonra tarlalarımız ekmeye izin verdiler. Şimdi kendimiz yani kadınlarımız tarlada çalışarak geçimimizi sağlıyoruz. Her serhildanda sosyal ve siyasal açıdan hergün yeni ve olumlu şeyler öğreniyoruz.

S. YANI — Ekonomik olarak çok yıprandık. Ne çalışacak kimsemiz kalmıştı, ne iş imkanı vardı.

— Serihildanlara katıldıktan sonra yaşama bakış açımız?

Z. ALEKMEN — Halkımla bütünleştim, mü-

cadele etmeye devam edeceğim.

İ. ZUĞURLU — Bu olayları yani haksızlıkları vahşeti gördüğüm müddetçe susmayacağım, aynı zamanda karşı çıkacağım.

S. YANI — Erkek arkadaşlarla beraber toplantılara mitinglere, cenaze törenlerine açlık grevlerine katıldım. Bu tür çalışma beni erkeklere eşit düzeye getirdi. Bir insanın nasıl yaşaması gerektiği, yaşamaması için nasıl bütün hakların elinden alındığı bunların geri alınması için ne yapmamız gerektiği, yani ayaklarımızın üstünde durabilme-

sini öğrendik.

— Kürt kadınlarına söylemek istediğiniz birşey var mı?

Z. ALEKMEN — Serhildanlara katılmalarını ve hatta daha aktif görevlerde yer almalarını, ayrıca her konuda ve her zaman halkının yanında olmalarını istiyorum.

İ. ZUĞURLU — Biz Kürt kadınları şimdiye kadar hayatın her alanında hep arkadaydık artık ön saflarda yerimizi alalım.

S. YANI — Kürt kadınları ve ezilen bütün dünya kadınlarına sesleniyorum. Artık evlerimizde oturmalıyız, erkeklerimizle omuz omuza mücadele edelim. Kürt kadını daha fazla ezildiği için daha fazla mücadele etmesi gerekir. Çocuklarımızla erkeklerimizle el ele verip birliktelik kuralım. Bu baskı ve sömürüye karşı duralım. Türk ve Kürt kardeşliğini hep beraber yaratalım.

"Kürt Sorununun Geldiği Aşama, Artık İkiyüzlü Düşünceleri Kolaylıkla Deşifre Edebilmektedir"

Bilimadamı İsmail Beşikçi, DGM'ne sunduğu savunmalarından resmi söylemi, resmi tarihi ve düzeni eleştirmeye devam ediyor.

Sayın Yargıçlar,

"Bilim Yöntemi Türkiye'deki Uygulama 1. Kürtlerin Mecburi İskanı" isimli kitaptan dolayı yargılanıyorum. Bu yargılamayla ilgili bazı açıklamalar yapma gereğini duymaktayım.

1. Sözü edilen Kürtlerin Mecburi İskanı isimli kitaptan dolayı ikinci defa yargılanıyorum.

Kitabın ilk baskıcı, 1977 yılında Komal Yayınevi tarafından yapılmıştı. Kitap hakkında, İstanbul Basın Toplu Asliye Ceza Mahkemesi'nde, milli duyguları zayıflatmak ve bölücülük yapmak iddialarıyla dava açılmıştı. (142/3)

Yapılan yargılama sonunda, aynı mahkeme tarafından 3.3.1982 tarih ve Esas 1981/32 Karar 1982/23 sayılı ilamla 1 yıl 6 ay ceza verildi. 1980'li yıllarda, başka cezalarla birlikte bu cezanın da infazı yapıldı.

2. 1991 yılı Nisan ayında, TCK'nın bazı maddeleriyle birlikte 142. madde de yürürlükten kaldırıldı. Bu, Kürtlerin Mecburi İskanı dolayısıyla yapılan yargılamanın hükümsüz kalması, yargılamaya konu olan maddi delilin ortadan kalkması, yargılama konusu yapılan fiilin artık suç kabul edilmemesi demektir.

3. 1991 yılı Ekim ayında, Kürtlerin Mecburi İskanı kitabı, Yurt Kitap-Yayın tarafından yeniden yayınlandı. Kitap bu sefer de 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu gereğince toplatıldı ve hakkında dava açıldı.

İşte bu süreçle ilgili olarak bazı açıklamalar yapmak gereği ortaya çıkmaktadır:

4. 1977 yılında yayınlanmış bir kitap var. Yargılama yapılmış, ceza verilmiş... Ceza infaz edilmiş. Bu ne anlama gelmektedir? Hukuksal bakımdan bu sürecin anlamı şudur: Cezanın infazıyla birlikte, tahliye edilen kişinin ıslah olduğu kabul edilmektedir. Cezanın infazının bitimiyle tahliye edilen kişi ıslah olmuş sayılır. Hukuksal bakımdan bizim ıslah olmamız ne anlama gelmektedir?

Biz, sözü edilen Kürtlerin Mecburi İskanı kitabını 1991 yılında aynen yayınladık. Bu yayından dolayı kitap yeniden toplatıldı, hakkında, ceza davası açıldı. Burada ıslah süreci nasıl işlenmektedir?

Aslında, bu, "ıslah" gibi hukuksal bir kavramla açıklanabilecek bir konu değildir, bilimle, düşünce özgürlüğüyle ilgili bir konudur. İnsanların söyleyecekleri bir şeyleri varsa bunu söylerler. Yazarlık biraz da budur. Biz, toplumsal ve siyasal sorunları bilimin kavramlarıyla, bilim yöntemiyle anlamaya, kavramaya ve anlatmaya çalışıyoruz. Bilim yöntemi kavramıyla kastetmeye çalıştığım süreç başta şudur: Eğer siz bir yazı yayınlamışsanız, herhangi bir kişi de, herhangi bir ceza müeyyideyle karşılaşmadan sizi eleştirebiliyorsa, işte bilim, ancak böyle bir ortamda, böyle bir süreçte

gelişir. Bu, bilimsel sürecin vazgeçilmez bir koşuldur; temel bir koşuldur. Bu koşulu gerçekleştirmeden bilimi üretmek mümkün değildir.

Halbuki, Türkiye'de, bizim üzerinde çalıştığımız konuda bilim ortamı yoktur. Devlet böyle bir ortamın oluşmasına engel olmak için her türlü müdahaleyi yapmaktadır. Kitaplarımız hakkında sık sık toplatma kararları verilmektedir. Kitapların toplatılması sadece bizim özgürlüğümüzü kısıtlayan bir operasyon değildir. Kitapların toplatılması, kitaplar hakkında ceza davaları yürütülmesi, başka insanların da düşünce özgürlüğünü kısıtlamaktadır, bazen ortadan kaldırmaktadır. Kitaplar hakkında dava açılması şu anlama gelmektedir: Demek ki, bu kitaplardaki düşünceler veya bunlara benzeyen düşünceler başkaları tarafından da ileri sürülemeyecektir. Başkaları ancak, bunların dışındaki düşünceleri savunabileceklerdir. Buysa insanların düşünce özgürlüğünün kısıtlanmasından başka bir şey değildir. O halde, düşünce özgürlüğüyle ilgili kısıtlama sadece, düşünceleri, kitapları, yazıları, fiilen yasaklayan engelleyen kişinin değil, herkesin sorunudur.

5. Burada, devlet yönetimiyle ilgili bir konunun da konuşulması gerekmektedir. Yargılamaya konu teşkil edilen olgunun, devlet yönetme anlayışına ilişkin çok önemli bir yönü vardır: 1991 yılı Nisan ayında yapılan bir yasayla 142. madde yürürlükten kaldırılmıştır. Türk hükümet ve devlet yöneticileri, TCK 140, 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılmasından sonra, gerek Türkiye'de, gerek Avrupa kurumlarında, "artık demokrasiye tam anlamıyla geçtik" diye övünmeye başlamışlardır. Halbuki, sözü edilen maddeleri yürürlükten kaldıran yasa, yeni bir madde koyarak, düşüncenin suç olmasını yine sağlamıştır. 3713 sayılı, Terörle Mücadele Yasası'nın 8/1 maddesi budur. 8/1, 142 ile kaldırıldığı vurgulanan maddeleri tekrar düzenlemektedir. 142. maddede, "milli duyguları zayıflatmak", "bölücülük propagandası yapmak", vs. deniyordu. 8/1 de ise, "devletin ülkesiyle ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, "bölücülük propagandası yapmak" deniyor. Aslında 8/1, 142/3'e nazaran çok daha ağır hükümler getirmektedir. Ve bu madde bize karşı son derece etkili bir şekilde sık sık uygulanmaktadır. Mahkemelerdeki savunmalarımızı ihtiva eden kitaplarımız bile toplatılmakta, dava konusu edilmektedir. Örneğin Bilim Yöntemi kitabı, ilk olarak 1976 yılında yayınlanmıştı. Fakat yayınladığı zaman dava konusu edilmemişti. Fakat, bu kitabı 1991 yılında yapılan yeni baskısı toplatılmış ve ceza da-

vasına konu edilmiştir. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Tüzüğü (1927) ve Kürt Sorunu isimli kitabın ilk baskısı 1978'de yapıldı. O zaman bu kitap da herhangi bir davaya konu olmamıştı. Toplatma kararı da yoktu. Fakat her iki kitap da, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası 8/1 gereğince toplatılmış ve dava konusu edilmiştir. 8/1 de belirtilen para cezaları, yine, yeni düzenlemeyle, suç olduğu belirtilen eylemlerin, ağırlaştırılarak korunduğunu ve sürdürüldüğünü göstermektedir.

Burada, "hukuka bağlı devlet", "insan hakları anlayışına bağlı devlet" kavramlarına karşı bir hile vardır. "Biz insan haklarına bağlıyız", "biz demokratik bir devletiz" denerek 142 ve birtakım maddeler yürürlükten kaldırılmakta, fakat aslında, insan hakları anlayışına, demokratik anlayışa tam anlamıyla karşı bir tutum sergilenmektedir. Bizimle ilgili olarak yürütülen davalar, devletin, "hukuka karşı hile" tutumunu, iki yüzlü düşünceleri, tavır ve davranışları iyice ortaya koymaktadır.

Günümüzdeki devletin, çağdaş devletin insan haklarına bağlı devlet olduğu besbellidir.

6. Burada, Kürdistan'ın yönetimiyle ilgili olarak da birkaç konuyu belirtmek gerekiyor.

Türk devlet ve hükümet yetkilileri, Türk basını, Türk siyasal partileri vb. hep, "tasada, kederde, sevinçde, kıvançda biriz, ortağız, Müslümanız, kardeşiz..." demektedirler. Kürtler, Kürt toplumu olmaktan doğan haklarını savunmaya, bu haklarını istemeye başladıkları zaman, "tasada, kederde, sevinçde, kıvançta ortağız, bin yıldır beraber yaşıyoruz, Müslümanız kardeşiz..." demektedirler. Böylece, kardeşliğin, müslümanlığın ulusal hak istemlerine engel olacağını düşünmektedirler. Halbuki, örneğin, Filistinliler de Müslümandır, Filistinliler için de "Kardeş Filistin halkı" gibi ifadeler kullanılmaktadır. Fakat Filistinlilerin bağımsız devlet kurma hakları da dahil, her türlü ulusal, siyasal ve demokratik halkaları savunulmaktadır.

Bütün bunların ötesinde, Kürdistan'da tasayı, devletin, devlet denetimindeki basın-yayın organlarının bizzat kendisi yaymaktadır. "Ordu baharında, Kürtlere karşı çok yoğun, çok kapsamlı, çok yaygın bir taruza girişecek, taş taş üstünde bırakmayacak..." biçimindeki haberler özel olarak yayılmaktadır. Halkın panik içine girmesi, korkması, sinmesi istenmektedir. Böylece Kürtlerin, kürtlüklerini vurgulayamayacakları düşünülmektedir. Bu tür haberlerin Kürdistan'da tasa yaratması, kader yaratması, tasanın, kaderin, giderek artması

istenmektedir. Bir taraftan tasanın, kederin yaygınlaşması için her türlü araç kullanılmakta, öte yandan, "tasada, kederde, sevinçde, kıvançta ortağız..." denmektedir. Böyle iki yüzlü bir anlayışla devlet yönetmek mümkün değildir. Kürt sorunun geldiği aşama, artık, bu iki yüzlü düşünceleri kolaylıkla deşifre edebilmektedir.

Devlet hergün gazeteleriyle, radyosuyla, televizyonuyla, terörden, teröre karşı mücadeleden söz etmektedir. Halbuki, terörü yapan devletin bizzat kendisidir. Kürdistan'da yoğun, yaygın, bir devlet terörü uygulanmaktadır. Devlet terörüyle, Kürtlerin, kendi ulusal kimliklerini, Kürdistan kimliğini ifade etmeleri engellenmektedir. Devletin çeşitli güvenlik birimleri; her gün birer ikişer Kürt yurtseverlerini öldürmektedir. Faili meçhul kişilerin devletin çeşitli güvenlik birimlerinde çalışan insanlar olduklarını herkes bilmektedir. İnsanlara gözdağı verilerek, insanlar birer ikişer öldürülerek, kitle imha silahlarıyla, soykırımlarla tehdit edilerek bir ülke yönetilebilir mi? Ne kadar yönetilebilir?

Devlet, hem PKK'ye karşı ordusuyla, savaş uçaklarıyla, helikopterleriyle, kimyasal silahlarıyla savaş yapmakta, hem de bütün bunların "üçbuçuk eşkiya"ya karşı zabita önlemleri olduğunu belirtmektedir. Bu da inandırıcı bir durum değildir. Fakat uluslararası kurumların, Kürtlerle Türk devleti arasındaki bu savaşı, çok daha ciddi bir şekilde izlemeleri kaçınılmazdır. Türk devleti, "bu bizim iç sorunumuzdur" diyerek, her türlü soy kırımı, katliamı yürürlüğe koyması aruk olası değildir.

Türk Devleti, Karabağ'daki Ermeni-Azeri çatışmasında, nasıl, uluslararası kurumların gözlemini, izlemeni arıyorsa, Kürtlerin de bu tür kurumların mücadeleyi gözlemlerini ve izlemelerini istemleri doğaldır. Zira kürtler, PKK, artık, bu mücadelede bir taraftır. Türk devlet ve hükümet yöneticilerinin, Türk basınının, Türk siyasal partilerinin, sık sık "üçbuçuk eşkiya"dan söz etmeleri, Kürt ulusal ve toplumsal mücadelesinin ulaştığı kitleliliği gizleyemez. Bu kitlelilik karşısında, "üçbuçuk eşkiya" sözünün, artık, hiçbir inandırıcılığı kalmamıştır. Türk Devleti, Türk siyasal partileri, Türk basını, örneğin Karabağ sorununda, uluslararası kurumların yardımını ve ilgisini isterken, bunun, insan haklarının savunmanın bir gereği olduğunu belirtmektedir. Kürtlerin, mücadelelerini uluslararası kurumlara götürmeye çalışma-

larınıysa "hainlik" olarak değerlendirmektedir. Çifte standartlı bu düşüncenin, bu tavır ve davranışın da, inandırıcı, güven verici bir yönü yoktur.

7. Cumhuriyet'in kurulmasından sonra, Kürdistan'da, Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı bazı ayaklanmalar olmuştur. Her ayaklanmanın sonunda sürgünler yapılmıştır. Sürgün olgusunun anlaşılması elbette önemlidir. Çeşitli sürgün yasalarının çerçevesinde bu olgunun incelenmesi çok önemli bir konu olarak belirlemektedir. Kürtlerin Mecburi İskanı kitabında bu yapılmaya çalışılmıştır. Devletin hala bu tür kitapları toplatmaya, yasaklamaya çalışması, kitle halinde sürgünler düşündüğü anlamına da gelmektedir. Çünkü her kitabın yasaklanması devletin bir ayıbını gizlemek içindir. Sürgün gibi ayıpları gündeme getirmeyi düşünmeyen, halkına insanca muamele yapılan bir devlet, halka karşı ayıp işlemeyen bir devlet, kitap yasaklama gibi operasyonlara da girişmez.

Sayın Yargıçlar,

8. Bu dava hukuksal bir dava değildir. Politik bir davadır. Kitaplar hakkında, "bu suçtur" diyerek toplatma kararı verilmemelidir, ceza davası açılmamalıdır. Ama, kitaplardaki düşünceleri yanlış bulanlar kendi doğrularını ortaya koyabilmelidirler.

Kitaplar hakkında "bilirkişi" raporları da istenmemelidir. Türk üniversitesinin, düşünce özgürlüğüne ve bilim özgürlüğüne karşı en önemli tavırlarından biri, bazı kitaplar hakkında, "bilirkişi" adı altında raporlar hazırlamış olmasıdır. Halbuki, "bu kitapta suç yoktur" demek bile düşünce özgürlüğünü kısıtlayan bir tutumdur, bilim yöntemine aykırı bir davranıştır. Çünkü, bu kitapta suç yoktur demek, kitaplarda suç olabileceği anlamına gelmektedir. Buysa düşüncenin özgürce gelişmesine aykırı bir tutumdur. Kitapların, "suç var mı, yok mu" diye okunması yanlış bir davranıştır. Bütün bunlara rağmen her kitap, kuşkusuz eleştiriye açıktır.

Sayın Yargıçlar,

Duruşmanın bu aşamasında söyleceklerim bunlardan ibarettir.

Saygılarımla sunuyorum.

4 Mart 1992

İsmail BEŞİKÇİ

Mercimek Sok. 19/16
Aşağı Eğlence, Etlik
06010, Ankara

Devrimci Yurtsever Gençlik

GENÇLİK GELECEKTİR

Yıl : 1 Sayı : 1 1 Mart 1992

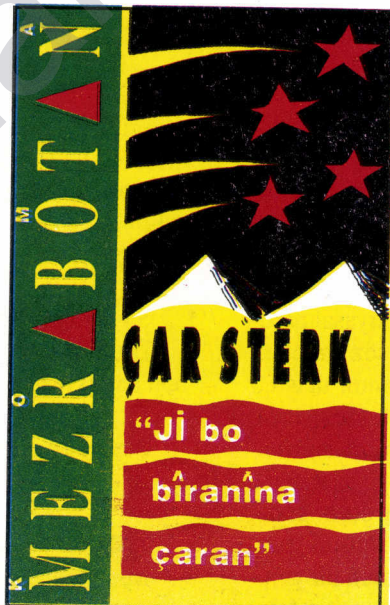
Aylık Siyasi Gençlik Dergisi

5.000.- (KDV Dahil)

- ★ Devrimci Yurtsever Gençlik Dergisi Çıkarken
- ★ Dünya'da, Türkiye'de ve Ülkemizde Politik Durum
- ★ Türk Metropollerinde, Özel Savaş Mekanizmasının Püskürttüğü Pek Çok Kürt Genci Vardır. Bunlarla Sıkı İlişki İçinde Olmak Gerekir.
(İ. BEŞİKÇİ ile Röportaj)
- ★ Newroz Birlik, Direniş ve Yaşam Demektir.
- ★ Halka Bağlılığını ve Tümüyle Halkın Hizmetinde Olmanın Esasını Egemen Kılacağız!
(PKK Genel Sekreteri A. ÖCALAN ile Röportaj)
- ★ Ulusal Kurtuluş Yolunda Gençlik
- ★ 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününde Kürt Kadını ve Direnişi

Adres: Piyerloti Cad. 47-49 Kat: 4 Daire: 11 Çemberlitaş-İstanbul

Mezopotamya Kültür Merkezinin
müzik gruplarından Koma Mezra Botan'ın
kaseti ÇAR STÊRK
ÇIKTI!...

ÇAR STÊRK GİHÎŞT HEVDÛ BÎ SONDEKÎ
AGIR PÊ KET ÇAR CARAN!...

Özgür Halk